שבועון
לבית ולמשפחה
יום ג'
כ' ניסן תשמ"ו
29.4.1986
גליון מס' 99
השגרירה
הילדים הזרים
הם שלנו
סלטים בסגנון עולמי

תפסו אותו בשתי ידיים
במקום - 375 ש"ח
עכשיו 225 ש"ח
225 ש"ח = 3x75
40% הנחה • 3 תשלומים שקליים שווים • ללא ריבית
במפעלי החברה בשוויץ החליטו לספוג לתקופה מוגבלת את עליית ערך הפרנק השוויצרי מאז החקפאה והרווח כולו שלכם.
לבחירתכם במבצע קולקציה מרחיבה של הפתעות קיץ. 30 דגמים חדישים לנשים ולגברים בעיצובים בלעדיים ובגווני לבן ומוזהב אופנתיים.
כולם עם היתרונות המרוינים הידועים:
★ איכות מעולה ★ זכוכית קריסטל ★ ציפוי זהב 24 קראט ★ וסוללות ל-5 שנים ★
נצלו את ההזדמנות החד-פעמית לרכוש את שעון היוקרה הבינלאומי במחיר שלא יחזור. הזדרזו! כל עוד המבצע בתוקף.
להשיג: רשתות שיווק, שק"ם, חנויות מובחרות.
MARVIN REVUE
מרוין - בחיר שעוני שוויץ • שעון מלכות היופי
מרוין בע"מ, רח' הס 1 קומה א' טל' 03-294492

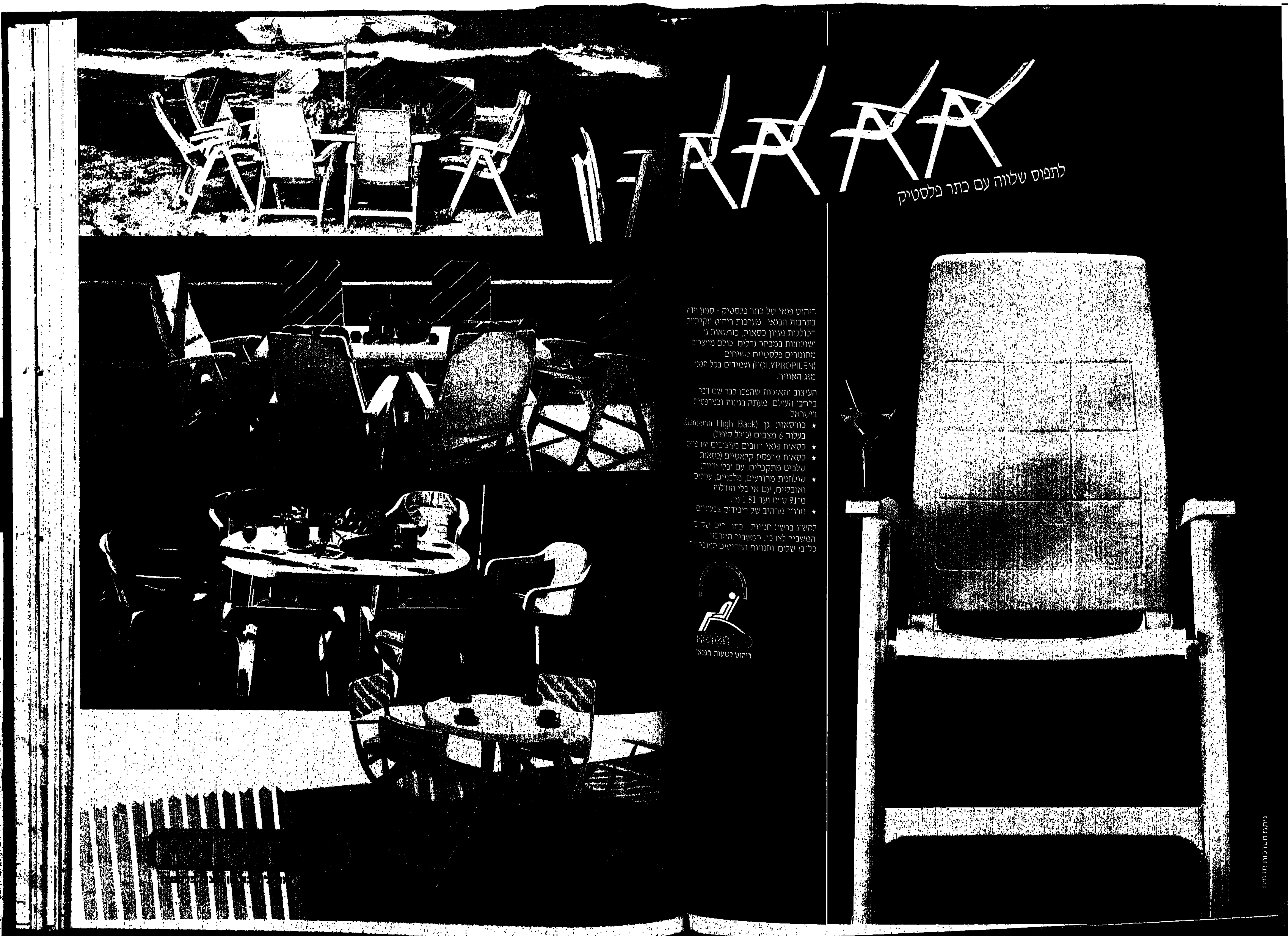
לתפוס שלווה עם כתר פלסטיק
ריהוט פנאי של כתר פלסטיק - סגנון
בתרבות הפנאי: מערכות ריהוט
הכוללות מגוון כסאות, כורסאות גן
ושולחנות במבחר גדלים. כולם מיוצרים
מחומרים פלסטיים קשיחים
(POLYPROPILEN) ועמידים בכל תנאי
מזג האוויר.
העיצוב והאיכות שהפכו כבר שם דבר
ברחבי העולם, מעתה בגינות ובמרפסות
בישראל.
★ כורסאות גן (Gardenia High Back)
בעלות 6 מצבים (כולל היפול).
★ כסאות פנאי רחבים בעיצובים
★ כסאות מרפסת קלאסיים (כסאות
שלבים מתקפלים, עם ובלי ידיות).
★ שולחנות מרובעים, מלבניים,
ואובליים, עם או בלי הגדלות
מ־91 ס״מ ועד 1.81 מ׳.
★ מבחר מרהיב של
להשיג ברשת חנויות
המשביר לצרכן, המשביר
כל־בו שלום וחנויות
ריהוט לשעות הפנאי

חלום דורינא

קיץ 1986

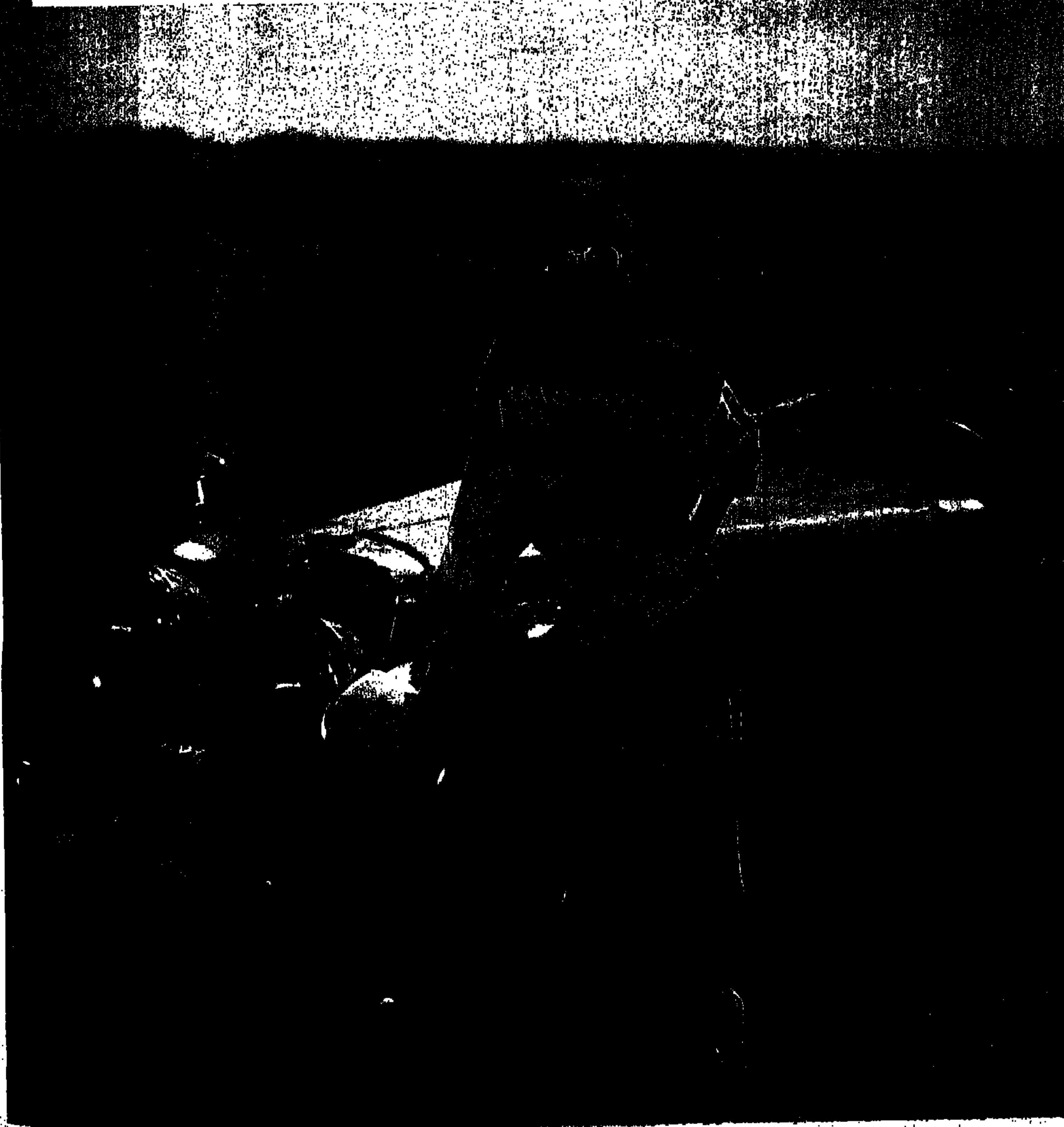

תל־אביב – איוניה, שבא, פולגת, שה־לאוה, אנגלנדה, כל־בו שלום, טופ. ירושלים – פולגת, ויגו, חנה כהן, בטי פרקל, שיק פריז, נשים, שטוק, לי ולק, עטורת, לבבית, אפשטיין את פלקיים. חיפה – פולגת, פאר, ריבה, ג'סט לוקינג, סוזי, ארבע עונות, פאם, דוכסית, רוגל, אפנות הכרמל, קו חן, אפנות רבקה, דוירה, נתיבי חן. צפת – גלוריה. עפולה – יפית. כרמיאל – אופנת לחב. שכעון – רקפת, ירדן. קרית מוצקין – אפרודיטה, טווס, צברית. חדרה – מדי חן. נתניה – סלון ציפורה, פולגת. רעננה – דורינא. גבעתיים – אפנת ישראל. רמת השרון – היית ונטה. שבין – בוטיק בית הירוק. הרצליה – גילי. פתח תקוה – אורית. נחל אביבים – לי לה לו. יפו – מוטק. חולון – יפה רחל, פנינת חן. ראשון לציון – סלון חיה.

סגנון

12–10
מרסל הספרית, מונולוג
בילי מוסקונה־לרמן

14
מד"סית של מד"סים
גוני סביר

19–18
להוציא צליל מהחיים
אריה יאס

25–23
סלטים עולמיים
רותי קינן

32
כל אשה זקוקה
לחברה טובה

35–34
הילדים הורים הם שלנו

43
צער־גידול בת 16
תלמה בריאב

עורכת: תמר אבידר
עורכת משנה: ליאורה עוזי

עיצוב ועריכה גרפית:
כרמית אדלר, שאול צמח

מודעות: גילה שניידר
טלפון (03) 439474

מזכירת הפקה: בתיה אבישי
טלפון (03) 439276

כל הזכויות שמורות ל"מעריב" ©

סיפור השער:

רונית גבור, חיילת בת 20, רוקדת אצל ג'וקי ארקין. סיפור ב"קורים דברים" (עמוד 8). צילום והפקה: מיקר ל. רוזנברג. דגמים: "גלי". עיצוב שיער: ... ברכה, מספרת "בני", ת"א. בסאו־דקעו "לילך".

כותבים לנו

בין מלחמות

הכתבה "ראיתי אלמנות שמחות" ("סגנון" מספר 92) עוררה בי מחשבות נוגות ורציתי לחלק אותן עם הקוראים: אני סטודנטית לחינוך, בת 26 ועליתי לארץ מארה"ב עם משפחתי ב־1967.

כאשר חזר בעלי יוני ממלחמת שלום הגליל בריא ושלם הייתי ממש מאושרת, שיתפתי אותו בהרגשתי ותגובתו הייתה "אם לא הלכתי במלחמה הזו, אלך במלחמה הבאה"... לדאבוני יש דברים בגו. גם מבחינה סטטיסטית הדברים מתרחשים כך שכל 6–7 שנים פורצת מלחמה. וכמה מלחמות אפשר להישרד?

כדרך כלל דואגות הנשים בתקופת המלחמה, ואני מוצאת את עצמי שרויה במחשבות אלה בתקופה שבין המלחמות... במדינת ישראל מעבר לבעיות הכלכליות, חברתיות ומתחים יומיומיים יש גם את הפחד של מתי תפרוץ המלחמה הבאה.

אלה אינם הרהורי כפירה. אני מאד שמחה על כך שהורי הביאו אותנו לכאן, וכי כולנו – אחי ואחיותי – שרתנו בצבא, אבל לפעמים אני תוהה.

ס.ח.
רחובות
(השם שמור במערכת)

הרפו מיהורם גאון!

נתקלנו בעיתונים ובטלוויזיה ברדיפה לצלם את יהורם גאון, בבואו, בהיכנסו ובצאתו מבית הדין הרבני. שאלתי ובקשתי, לעתונאים ולצלמים: מאַין הרשות לחטט בציפורנים בפצעים שותתי דם של אנשים, שלבם מר ושהגורל הֵרע להם. למען השם! הרפו מהם!!!

יש חופש עיתונות. אך "יהא כבוד חברך חביב עליך כשלך". ו"אל תעשה לחברך השנוא עליך".

ירושלים
אריה כהן

חיים ריקים ועקרים

שני סנובים נפוחים מהכרת ערך עצמם, כמו הזוג פיבקו – זה משהו כל הכבוד לבילי מוסקונה שמצליחה לחשוף בקיצור, באלגנטיות ובלי להעליב, את האנשים עד לשורשי נשמתם ("סגנון" מספר 96).

תמהתי אם הזוג פיבקו, כשקרא את הכתבה, הצליח לתפוס את הלעג הרקשבדק הזורם בין השיטין: איזה חיים ריקים ועקרים בדירת פאר ריקה ועקרה...

חיפה
אסתר שני

זה מה שיש

אני מתייחס ל"רפואה לעניים" ב"סגנון" מספר 95.

ליבי ליבי לאבא של יעל שאושפז בבית־חולים ממשלתי. גילו כגילי, וגם אותי אישפזו בבי"ח ממשלתי, לא נתנו לי מה שאין להם, והבאתי מהבית. האוכל היה דל, כמו שהיה לפני שנים בקיבוץ, והורדתי קצת מעודף המשקל. נשים בכל הגילים ובחורים צעירים היו דווקא מרוצים שלא הכריחו אותם ללבוש את הפיז'מות המגושמות של בית החולים. האימרה השגורה בפי כולם היתה: "זה לא כל כך איי־איי־איי, אבל זה מה שיש".

קיבוץ דברת
מרדכי רמון

התרופה אזלה והזקן בוכה

ברצוני "לנחם" את הגב' יעל פוזמלמר. לא רק אביך סובל בבית־חולים ממשלתי, אלא גם זקנים רבים אחרים במרפאות קופת־חולים. מדובר בזקנים וזקנות (שבחלקם גם נכים או אחרי ניתוח), העומדים שעה שלמה בתור, בבית מרקחת של מרפאת רוטשילד בפתח־תקוה, וזאת כדי לשמוע מהרוקח שהתרופה אזלה מהמלאי (מה שקרה לרוב התרופות). לא פעם שמעתי זקנים אלה אומרים שזאת להם הפעם השניה או השלישית שהם מגיעים לבית המרקחת (חלקם מקצות העיר) ומשיבים את פניהם ריקם. הרוקחים מסרבים לאשר רכישת תרופות בבית מרקחת פרטי בגלל הוראות שקיבלו וכל הוויכוחים וההסברים של הזקנים לא עוזרים, ולא נותר להם אלא רק לבכות ממש, מחוסר אונים. יש לציין שהרוקחים והרוקחות עושים מלאכתם נאמנה ובסבלנות.

ח.צ.
פתח תקווה
(השם שמור במערכת)

מדע אכזרי, לא הומאניסטי

בהרצאתו של מר אבא אבן בכנס השנתי של "אגודת ידידי מכון ויצמן", הוא שיבח את "הסינגון ההומאניסטי של המדע בישראל" ("סגנון" מספר 94).

סבורני שהגדרה זו בטעות יסודה. מכוני מדע ההורגים באכזריות, כל שנה, מאות אלפי בעלי־חיים תמימים הניזונים בתחושת כאב מיזי בדיוק כמו האדם, אינם ראויים לתואר של בעלי "סינגון הומאניסטי במדע".

קרית־אונו
ט. גפן

דעה אחרת

לאחר קריאת ההגדה

כל שנה, בלי הבדל מקום או גיל, איננו מצליחים – אני ואחרי וא אני ומארחי – לקיים מצוות עריכת "סדר פסח כהלכתו". אין זה משום שנעשינו עם הזמן חסרי סבלנות לגבי משחקים משעממים, אלא משום שנעשינו עם הזמן חסרי סבלנות לגבי משחקים מסובכים.

אם בתחילת עלומינו היינו מחויכים או מתעלמים מכמה קטעים בהגדה שלא הרגשנו עמהם בנוח, הרי היום אנחנו סבורים שאין כל סיבה להמשיך בכך.

אננו מעיזים להציע שאיזו מועצת־גדולי־תורה תצנזר במקצת את ההגדה (לטובתה ולטובתנו) כדי לגזור מתוכה קטע כמו "שפוך חמתך על הגויים". אבל תחת זאת לא תהיה ברירה לאנשים שומרי־מסורת כמוני הרוצים לקיים סדר־פסח למען הילדים והנכדים, אלא להמשיך לדלג על־פני כל מיני קטעים מביכים (וגם את קשה להסביר לילדים).

אלא אם כן, נסיק סוף סוף מסקנה הגיונית ומציאותית אחרת: יכין לנו משרד החינוך, על כל מחנכיו, יועציו ושרותי הפסיכולוגים שלו, מעין מהדורת הגדה מקוצרת, לילדים. אם ממילא כולנו מדלגים למה לא ייעשה הקיצור על טהרת התקוון והחינוך? אם אנחנו מקיימים את קריאת ההגדה אך ורק ולמען הילדים, אז למה שלא יבינו הכל מה שאנחנו קוראים באוזניהם? למה לא תרגמו להם את חד־גדיא־חד־גדיא בעברית, כדי שיידעו מי אכל את מי ולמה לא יסכמו בשבילם את מספר המכות שלקו המצרים במדינו, בלי ליגע אותם בכל שיטות החישובים?

ואם מישהו מכם יטען נגד ההצעה הזאת שלקחה לעצמה חרות יתרה, נראה אותו מציע לנו משהו טוב יותר כדי שהגדה זו לא תמשיך לשעבד אותנו לצמיתות – דווקא בחג שבו עלינו להרגיש עצמנו יוצאים לחירות.

תחיה בת אורן

רגע, חושבים

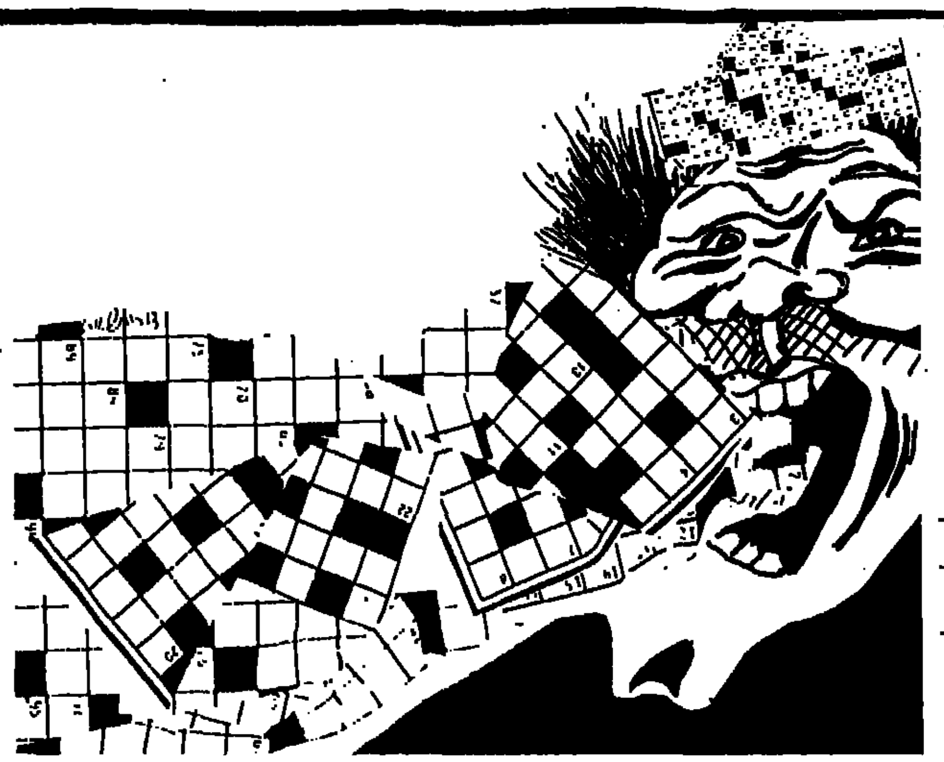

עפרה ישועה־ליית

עבודה בעיניים

בחיפושים אחרי הוכחות ליחסם ה"חיובי" של חכמי ההלכה לנשים, מצא "ש. איילה" ("סגנון" 96) שלל רב: הציווי החז"לי על גברים להתנזר מנשיהם אחרי לידת תינוק אכן מומלץ גם על ידי רופאים חילוניים, ועוד מאמריקה המסקנה, כדבריו: "סימן שבעלי ההלכה לא היו ואינם 'קוטלי קנים' וכאשר הביעו את דעתם בתחומי הפיזיולוגיה, כמו בעניינים הנוגעים לנפש אדם ונעיותיו – ידעו היטב מה הם שחים..."

משל כורס הנשבר. אותם חכמי הלכה עצמם, הם שקבעו כי אשתו של אדם "מותרת לו בכל שעה שיוצא, ובא עליה כדרכה ושלא כדרכה, ובלבד שלא יוציא שכבת זרע לבטלה". ועתה אנו מוזמנים להתמוגג מחכמתם על שאישרו ליולדת ברוב חסדם "פסק־זמן" מפני תביעותיו של הבעל "הלהוט והמשולהב" בלא שתסתכן, חלילה, בהכרזתה כ"אשה מורדת"!

הרי בהגנה המיוחדת הזאת לעת חולשה לא היה צורך, אילו השכילו אותם חכמים עצמם להורות לגברים התחשבות כלשהי בהסכמתה, רגשותיה ותחושותיה של הרעיה, כאשר הם באים למלא מצוות "פרו ורבו" בימים סתיקנם. ואגב, מה דינה של אשה אחרי לידה, שדווקא מעוניינת בתשומת ליבו המינית של הבעל?

העובדות הן: ה"רקורד" של חז"ל בנושאי יחסי אישות הוא עלוב מאוד. ה"טובות" שעושה ההלכה לאשה נטלות בששים מול דיני הגיטין, הניאוף, החליצה והעגינות שהיא כופה עליה. אם המשפחה היהודית הצליחה לשמור על חיוניותה וחמימותה במהלך הדורות, הרי זה למרות הציוויים האנטי־נשיים בהלכה, ולא מכוחם.

הגיע הזמן שמי שרוצה שנפסיק "לפחד ממסורת" יבין, שכדי שלא נרתע ממנה לפעמים בגועל (וזה קורה, למרבה הצער), צריך להפסיק לתבוע שנאמץ אותה כלשונה, על כל הקוצים והעשבים השוטים שצמחו בה – כן, כך בדיוק – גם לפני אלפיים שנה. הפחד של רוב הציבור בארץ איננו מן המסורת היהודית, אלא מן המיעוט הצעקני והסחטני שתפס עליה מונופול בתביעה "כזה ראה וקדש". "תשריר שירות" חסודים לחז"ל, ה"משפצים" בצורה בלתי אמינה את האופי האמיתי של ההלכה, רק מחזקים את הרושם שמישהו מנסה לעבוד עלינו בעיניים. ■

ארט בוכוואלד

משחקים באוויר

נסיעות יכולות להיות עסק משעמם למדי, אלא אם כן אתם מסוגלים להמציא משחקים שינעימו את זמנכם. נתוודעתי אל משחק כזה תודות לסופר בריטי בשם גאי אלמס, המתגורר ברומא. הוא טוען כי המשחק הומצא על־ידי גראהם גרין, בבית קפה שבוויאה ונטו. שם המשחק הוא "לשנוא אנשים".

אלמס הסביר לי את עקרונות המשחק. "אפשר לשחק אותו בכל מקום ציבורי – בבית קפה, בתחנת רכבת, או בנמל תעופה, בשעת המתנה למטוס. בוחרים אדם אחד מהקהל, מישהו שלא מכירים, ומתחילים לשנוא אותו".

"לא הבנתי", אמרתי.

"בסדר, אז נשחק את המשחק עכשיו. אתה רואה את ההוא שמז בוא נשנא אותו".

אלמס הצביע לעבר צעיר שישב במרחק שולחנות אחדים מאתנו וקרא עתון.

"תראה אותו", אמר אלמס. "האידיוט הזה. הוא קורא רק את עמודי הספורט".

"הוא נראה לי תמים למדי".

"אה", אמר אלמס. "הוא סתם קלוץ אומלל. הוא מנסה להסב את תשומת־לבו של המלצר. תראה, הוא מנפנף ביד. מי הוא חושב שהוא? יש אנשים אחרים שמחכים שישרתו אותם. הוא הולך להזמין כוס קפה ולשבת שם כל היום. הקמצנות של אנשים כאלה משגעת אותי:

"עכשיו תראה איך הוא נועץ עיניים בבחורות. הוא בטח איזה חולה־מין. אני משוכנע שהמשטרה היתה שמחה לשים עליו יד. עכשיו הוא שם את העתון שלו על כסא אחר. אנשים מסוגו מלכלכים את העיר הנקיה שלנו. לא איכפת לו מאף אחד, רק מעצמו. אוף, כמה שאני שונא טיפוסים כאלה!"

"הוא באמת נראה טיפוס מלוכלך", הערתי.

"מלוכלך?" קרא אלמס בזעם. "הוא ממש מזוהם! הוא לא התרחץ כבר שבועות".

בעוד אני בוחן אותו בקפדנות, הגיעה אשה זקנה והצטרפה לאיש. הוא נשק לשתי לחייה.

"הנהו!" קפץ אלמס. "זה המשחק שלו. הוא ג'יגולו".

"לא", אמרתי. "לי דווקא נראה שזו אמו".

"אולי", נהם אלמס. "אבל זה טיפוסי. הוא מכריח את אמו לפגוש אותו בוויאה ונטו, במקום לבוא אליה. הוא מרגיש חשוב מדי מכדי לבקר אותה: היא צריכה לבוא אליו. וכשאני חושב על מה שעבר על האשה הזאת עד שגידלה אותו, ואיזה קורבנות הקריבה למענו, בא לי להקיא".

גם אני התרגזתי. "צריך להיות לכנאום ככבוד לאמא שלו", הסכמתי.

"שמת לב?" שאל אלמס. "הוא אפילו לא שאל אותה מה היא רוצה לשתות, אבל אתה חושב שאיכפת לו? הוא מפונק לגמרי".

"הוא גרוע ביותר", אמרתי.

אלמס אמר: "עכשיו הוא צוחק, איזה בנאדם צוחק עם אמא שלו?"

"או עליה?" נידבתי הצעון.

"המלצר מביא לה משקה. זה נראה כמו פרנו", ציין אלמס. "הוא עוד יהפוך אותה לאלכוהוליסטית".

"אתה מאמין שהוא ישלם בשביל זה?" שאלתי.

"לא אם זה תלוי בו", אמר אלמס. "הוא כנראה יחשוב על תירוץ כלשהו כדי להלביש את החשבון על האמא שלו. אחרי הכל, הוא עושה את זה כל חייו".

איש אחד נעצר ליד השולחן לומר שלום.

אלמס התרתח. "הוא אפילו לא טורח לעשות הכרה ביניהם. הוא מתבייש באמו".

"מתאים לו", אמרתי, והטחתי את כוסי בשולחן.

"הוא מזמין את הברנש לשבת אתם. איזה טיפוס מציג את אמו לטיפוס כזה?"

אמרתי: "אני הולך להכניס לו בוקס באף!"

לפתע נרגע אלמס, ונראה כי הוא מאבד עניין בכל הסצנה. הוא אמר לי בלחש: "ועכשיו, מה בדבר הגברת ההיא עם הכלב?" ■

אברהם שרון

תשבץ פשוט

פעם, בימים הפשוטים והנוחים, היה העיסוק בפתרון תשבצים בילוי שעת־פנאי, אופן להפיג בו מתחים, להירגע, להעביר זמן נעים. ההגדרות היו קלות, ולפתרונן לא נדרש המנסה לפתור להגיע את מוחו עד טירוף.

כיום הפכה מלאכת הפתירה לעיסוק מתיש מאין כמוהו. תיחכומן של ההגדרות, פיתולם של החוטים האמורים לסמן קרמסגרת לפתרון – כל אלה מחייבים גישה חדשה, מהפכנית, ביחס הפותר אל התשבצים.

עתה אי־אפשר לפתור תשבצים בשכיבה, תוך כדי האזנה לרדיו ו/או כירסום שוקולד. המאמץ חייב להיות ממוקד. החושים צריכים להיות חדים וכהירים, הריכוז מוכרח להיות מלא, הפותר נדרש להפעלת כשרים כמעט מתימטיים.

פעם, בימים הבהירים והמחייכים, היו ההגדרות תזורות על עצמן, מעגליות, סובבות על צירים מוכרים וצפויים. כיום נפלטים רבים מן הפותרים הוותיקים מן הפריפריה התשבצית, נבוכים מן החידושים, עדים לצמיחתו של דור פותרים חדש, שעבורו העיסוק בתשבצים אינו מלאכה מרגיעה לשעת הפנאי אלא תחירה מתמדת נגד איומי הכניעה, פיענוח הקוד שבו מוצפן הגיונו הנפתל, המתל, המעמק, של כתב החידה התשבצי שאינו מבטיח פתרון חד וחלק. יש בן, אמנם, משום מישוש המלאכה והקלה רבה עליה, אולם אין בו משום הבטחה להשלמתה.

וכך, כוסס את חוד העט, מתחבט, מוצא אורים חרשים לנירוטו, יושב לו המנסה לפתור, תר אחר הפתרון היחיד והנכון, ובין הגדרה אחת לעקבת אחריה, בין פרץ תיסכול אחד למשנהו, בין הבזק אחד, מהיר, של אור הגילוי לבין זולתו – נסוג אל הימים ההם, ימי־פעם, ובלי משים נפתח בראשו קרמשווה בין התשבצים של אז לבין התשבצים של היום. ■

קורים דברים

פרופ' אליס שלווי

ד"ר מרילין ספר

מתנדבות לשירות מילואים

הן מבינות שבמדינת ישראל, אם אשה רוצה להיחשב שווה לגבר, עליה לשרת בצה"ל. וגם במילואים. לכן, הן מבקשות לנצל את האפשרות ל„התנדבות לשירות מילואים לגברים ולנשים שאינם חייבים שירות בטחון", כלשון פקודת מטכ"ל מ-1975, כאשר אחרי מלחמת יום הכיפורים היה צורך גדול בכוח־אדם נוסף במילואים. הן נושאות בתארים ובתפקידים בכירים בחיים האזרחיים ולא שרתו בצה"ל כי עלו לישראל בהיותן כבר אחרי גיל גיוס. בהן: הביולוגית פרופ' גליה גולן מאוניברסיטת ירושלים, הסוציולוגית ד"ר דפנה יזרעאלי מבר־אילן, הפסיכולוגית ד"ר מרילין ספר מאוניברסיטת חיפה המשמשת גם כיו"ר המועצה הלאומית לקידום מעמד האשה, הסוציולוגית ורדה שילה המנהלת את מרכז ייעוץ לנוער בפתח־תיקווה, פרופ' אליס שלווי העומדת בראש „שדולת הנשים" ועוד נשים אחדות, שזה שנים עושות בהתנדבות את מה שחלק גדול מעמיתיהם הגברים עושים במסגרת מילואים: הסברה, חינוך, יעוץ ומבחנים פסיכולוגיים וכדומה.

המבקשות להתנדב לשירות מילואים חתמו על הצהרה, שהן יודעות כי יקראו להן בכל עת, למילוי כל תפקיד ולכל פרק־זמן שייראה בעיני צה"ל. הן מסרו את טפסי ההתנדבות לידי אל"מ עמירה דותן, קצינת ח"ן ראשית. היא תעביר את הבקשות, כפי שדורשת פקודת מטכ"ל, לאישורם של השליש הראשי, ראש מינהל הסגל וראש מינהל גיוס. אם הבקשות יאושרו, יוזמנו המתנדבות לועדה רפואית, שתיקבע פרופיל וכשירות לשירות מילואים. ■

תחילה עופר

אכלו את המסלול

גלידות ענקיות, עוגות קרם, דוגמניות יפות, בלונים צבעוניים, שקיעה ברקע – כל הדברים הנחמדים האלה היו במסיבת יום ההולדת של הדוגמנית יהודית נגר, שנערכה בגלידריה „בלון", על הטיילת. המחשבה היחידה שקצת הטרידה, במיוחד למראה חוף־הים הסמוך, היתה שהקיץ כבר ממש כאן, וכל ביס מיותר מהגלידה המפוארת ייראה היטב בבגד ים.

אבל ליפות שהיו שם – ורשימה חלקית מאוד כוללת את חני, קרין, איריס, ביאטריס, שרי, וכמובן, את כלת השמחה, שזופה וחיננית בתלבושת אבטיחית קיצית – לא היתה, לפי שעה, סיבה לדאגה בתחום הזה. בין ביס לביס הראתה חני פרי בגאווה תמונות של בתה, אילונה, וגם תמונה של מי שהציגה בתור „החבר של הבת שלי". כאן המקום לציין, שהיורשת היא ילידת שנתון 86', והמחזור אולי קצת קשיש יותר.

האורחים שעזבו לפני הסוף, ביניהם נירה גל ויעקב בן־הרצל, החמיצו את הופעת רקדנית־הבטן כוכב, שעינטזה בבגד אדום נוצץ. יהודית הצטרפה אליה לריקוד, וגם הדוגמן אילן שלח רגליו במחול. אחר־כך הביאו את העוגה – משהו בעל גוון אדום מזעזע דמוי מסלול דוגמנות – ומזגו שמפאניה, וחופני כהן ניצח על טקס החיתוך שבוצע בידיה השחומות, שציפורניהן משוחות בלאקה זרחנית כתומה, של ילדת היומולדת. ■

שרית פרקול

יהודית נגר לחופני כהן: תאכל, שיהיה לך כוח לשיר. צילמה: אורלי פלר.

שבע שנות ריקוד

רונית בכור, חיילת בת 20 בחיל חימוש. שבע שנים היא רוקדת אצל ג'וקי ארקין. ההתחלה, כמו אצל כל ילדה טובה, היתה בשיעורי בלט בגיל שלוש. לסטודיו של ג'וקי הגיעה בעקבות חברות שרקדו אצלו והתלהבו. יש לה שנה נוספת לשרת, כי התגייסה רק בת 19, כיוון שהיתה בארה"ב שנה ב„טיול־ולא־טיול". חזרה ממנו לא כל־כך מרצונה, אלא בגלל אסון במשפחה. אחרי השחרור היא רוצה ללמוד מינהל עסקים, ואולי גם משהו בתחום האופנה. לרקוד, היא מבטיחה להמשיך. היא מבת־ים, אז מה.

אורית הראל

סיגלית ארוסי (משמאל) כתבה, רומי הלחמי שרה. דמיון מפתיע. צילמה: אורלי פלר.

מי דומה לגיבורת השיר

סיגלית ארוסי הרגישה פתאום לבד, אחרי שעזבו האורחים שבאו לחגוג איתה את הוצאת ספר השירים שלה „אשה זולה אם". כמו שכתבה באחד משיריה, „... צריך להתרגל למעבר החד/ שבין אנשים רבים לאף אחד".

ארוסי, ששיחקה בתיאטרון „הזירה" ובתיאטרון לילדים ולנוער ונתפרסמה במיוחד בזכות הצגת־היחיד „קריעה", לפי סיפורה החושפני של בתיה סרי, מכירה היטב את התחושה הזאת, המיוחדת לשחקן. אחרי כל הפרחים והחיוכים ולחיצות הידיים והנישוקים של הקהל, הבדידות הרגילה נראית הרבה יותר כבדה. תחושות אחרות שמוצאות ביטוי בספר הן תחושה של עזיבה, של חברה „טובה" שגזלה את החבר, של רומן עם גבר נשוי – הכל, אומרת סיגלית, סיפורים של החיים שלה.

המסיבה לכבוד הספר (בהוצאת אהרן בר, שהשתתף אף הוא באירוע) התקיימה בשבוע שעבר במסעדת „הבית" התל־אביבית. לאחר מאמצים מרובים הושג פסנתר, אותו פסנתר ששימש את המחזמר „הו, כלכותה", כך אמרו. זקי, יעל גרמן, שולה דווח, אסתי קוסוביצקי, נולי עומר ורומי הלחמי, הציגו אחדים מהשירים בקריאה, בנגינה ובשירה.

סיגלית התרגשה במיוחד כשרומי שרה את שיר־הנושא של הספר („אשה זולה אם מזלזלים בה... אם היא עוזבת את עצמה/ מזמינה שיעזבו אותה/ כמו מקבצת נדבות מקבצת/ אהבה"), השיר הכי בוגר שלה. לפני שנתיים אמרה לה עיתונאית שראיינה אותה שהיא מכירה מישהי שמאוד דומה לה. זו היתה רומי. ■

שרית פרקול

טינה טרנר מרחוב דיזנגוף

תפשה עצמאות

יש פה לא־סתם מונולוג של „ספרית צמרת". נסיון חיים שהביא חוכמת חיים. חיים ססגוניים, אוטנטיים. מרסל רוזנטל. טיפוס.

בילי מוסקונה־לרנר
צילמה: דפנה קצור

ין לה סבלנות לרע. „משהו רע בא, אני מיד מדלגת עליו, רצה קדימה. עושה ממנו הצלחה. בגיל עשר ורבע אבאל'ה בא ואמר לי: מותק, גמרנו לימודים, לעבודה. שלח אותי לקורס ספרות. אמרתי לעצמי, אני אהיה הכי טובה שיכולה. עבדתי אצל הכי טובים. מישה במלון דן, דורה, כל השמות של תל־אביב. הייתי קטנה, פרא אדם, יחד עם זה נגעתי בהצלחה. אמרתי לעצמי אני לא אוותר, אני אגיע רחוק. כדי להגיע לראש של הלקוחות עמדתי על כיסא קטן מעין. בגיל אחת־עשרה ומשהו הרווחתי כמו מפרנס משפחה. שבעים לירות. כל המשכורת עד האגורה האחרונה כולל טיפים, לאבא. המוסר בבית הזה, מי שלא עובד לא מתרחץ בערב, על המשקל הזה. בבית למדתי מה זה מוסר עבודה. מאז עד היום, חשבון מהיר, אני ספרית כבר עשרים וארבע שנה.

„בחלומות שלי אני עוברת בהמון מקצועות אחרים. בחלומות. במציאות – מרסל רוזנטל – ספרית. לא ספרית רגילה. לא יכולה להיות קונסקציה. לקח לי עשרים וארבע שנים להגדיר את עצמי בעבודה, להגיד על עצמי שאני אמנית נשמע מוגזם, אני ארטיסטית.

„אני לא זוכרת ילדות. תקופה מטושטשת. היום, בגיל שלושים וארבע, אני משלימה התנהגויות של ילדות. בגיל שלוש־עשרה התחלתי להיראות אישה. פגשתי את החבר הראשון שלי. ראול ריימונד רוזנטל. רומני בן אצילים. דם כחול. מהר מאד למדתי שאם אני הפרנקית, רוצה לבקר בבית של אמא שלו, אני צריכה ללמוד התנהגויות חדשות. היו לי חושים חדים, שקלטתי וקלטתי מה קורה מסביב. התנהגתי כמו סלפה. לא התערבתי איפה שאני לא צריכה, לא אמרתי מה שאני באמת חושבת. אחר כך למדתי את השפה. היום אני מדברת גם רומנית. חמש שנים התנשקנו יחד. כלי לנגוע, בקושי להתנשק. המשפחה שלי היתה מאד שמרנית ואני גרתי בבית. בגיל שמונה־עשרה ההורים שלו רצו לשלוח אותו לאמריקה. הם מאד לא אהבו את הקשר של הספרית והבחור הלומר ממשפחה טובה. בער רב שההורים הודיעו לו שהוא נוסע לאמריקה אני הודעתי לו שאם הוא נוסע בלעדי אני לא מחכה לו. הוא שמע, סובב את המכונית, חזרנו לאמא שלו והודענו שאנחנו מתחתנים. אמא שלו כמובן לא שמחה.

„היתה לי ריקנות בלב"

„התחתנו, נסענו לאמריקה. בגיל שמונה־עשרה ראיתי את ניו־יורק. לפי הקצב והגורל תכף הרגשתי שייכת לשם. לא עבדתי, לא עשיתי שום דבר, רק הכנסתי אינפורמציה לתוכי. אחר כך נולד דניאל. בלידה הייתי לבד, הוא לא הבין בכלל מה עובר עלי. בכיתי לאחד החברים שלי שכודד לי. והוא שירר לי שתמורת כמה דולרים תבוא לבקר אותי משפחה פורטוריקנית. דניאל בשבילי היה המשחק, פעם ראשונה משהו חוזר לך אהבה. חזרנו לארץ [illegible] את אריאלה [illegible] שמות של מלאכים: לא [illegible] גדלו בריקנות שלי והחלטתי שאני מתגרשת [illegible] לא הבין מה קרה לי. חסם, שיש לנו [illegible] לידה לא [illegible] איך אני רוצה להסתלק מכל [illegible]

(המשך מן העמוד הקודם)

"יצאתי מהבית בלי אגורה. מה פתאום שאני אעמוד מול האבא של הילדים שלי ואבקש בשבילם כסף לאו־כל. נטרפתי. הוא לא נתן גרוש. זה היה העונש. אני לא ביקשתי שום דבר מגאווה, בקיצור, לא ידעתי להתגרש טוב. והתחילה תקופה קשה, מלחמת קיום. השלב הרא־שון היה להתפטר מהרגלים קטנים כמו למשל הוראת קבע לחנות פרחים שישלחו וורדים אדומים כל יום שישי. היום אני לא סובלת וורדים אדומים. שבוע אחרי הגירושין נכנסתי לחנות הדליקטסים הקבועה וכשבי־קשתי לרשום, אמרו לי מצטערים לא רושמים לך יותר. אז הבנתי שאני כבר לא גברת רוזנטל. ראול מצידו זרק לי: את כלום, את שום דבר, סתם ספרית גרושה עם שני ילדים. אמרתי לעצמי, טוב: אם אני אפס אז יש מאיפה להתחיל.

"באותה תקופה התחילו ליפול עלי המכות. ניתקו את החשמל. חצי שנה חייתי עם שני תינוקות בדירה בלי חשמל. את החיתולים כיבסתי ביד. שתי שכנות נתנו לי לבשל אצלן בבית. עשו לי מגבית בבית הכנ־סת וכל שישי באו נשים דתיות לעשות אצלי את השבת. קיבלתי כסף מעזרה סוציאלית. ההורים שלי לא רצו לשמוע ממני, אמרו לי החלטת מה שהחלטת, תאכלי הכל לבד. עברתי ימים קשים שבשמעים היום כמו סרט תורכי מעייף. הדבר הכי קשה שעברתי זה שהבנתי מה זה כסף, איזה בלוף גדול זה. דבר שהכי נפגעתי ממנו הוא איך הוא, האבא של הילדים שלי, יכול היה לראות אותי ככה, במצב כזה, ולא לעזור, לא לתת לי גרוש. אני לא ביקשתי. שהילדים, אם ירצו, יסגרו איתו ענינים כשיהיו גדולים. אף אחד לא עזר לי. לא רק מבחינה כספית, גם עצה לא קיבלתי. החלט־תי שאני נותנת לילדים לעבור כל דבר על אמת. בלי בילופים ורמאויות. אם אין חשמל אז אין חשמל. הייתי צריכה לענות על השאלות של הילדים, ללמוד להיות אמא, אשה עובדת, לנקות, לבשל. הפעלתי את האינס־טינקטים. לא שיקרתי להם ולא סיפרתי סיפורים יפים. התמודדות של עשרים וארבע שעות ביממה. מחיר כבר יש לחופש. שילמתי אותו עד הסוף.

"הנישואים היו שיעמום אחד גדול"

"הבריחה היתה שנשארו לי כל הבגדים הטובים והיהלומים. שמלות שקניתי במאות דולרים מחנויות של מעצבים בניו יורק. היה נורא מצחיק שלא היה לי מה לאכול ואני נראית מליון דולר. עשיתי מכירה של כל הבגדים והתכשיטים. מכרתי בלי להרגיש מפסידה. אחרי המכירה הלכתי וקניתי לי גלבייה צהובה ופיזרתי את כל השיער שיהיה פרוע. כשהייתי עם ראול הלכתי עם שיער אסוף בקודקוד ובגדים קלאסיים. נראיתי כמו מהדורה אלגנטית של קטרין דנב. ככה הוא רצה אותי. בכלל הגעתי איתו להתבטלות מוחלטת. מופנמת, לא מדברת, בקושי זזה. לא הייתי אני. הנישואים האלה היו שיעמום אחד גדול. החזקתי מעמד שלוש שנים. כשה־תגרשתי התחילו החיים. חיים קשים אבל התחלתי להרגיש, להגיב, לחיות.

"התחילו סיפורים עם גברים. רק גברים צעירים. רומנים מטריפים. בחורים בני עשרים ושתיים. האחרון היה בן עשרים וארבע. אם אמא שלו לא היתה נכנסת באמצע גם היינו מתחתנים. אם נניח כל הבחורים היו פנינים, אז טל, האחרון, היה יהלום. הדבר הכי יפה שפגשתי בחיים. מעצב אופנה בשנקר. ראש יצירתי. מלא חיים. חיזור אחרי עשרים וארבע שעות ביום. הבו־קר טוב שלו סידר לי את היום. יום אחד דניאל, הבן שלי בא ואמר לו: טל, אם אתה כל כך אוהב את אמא למה אתם לא מתחתנים. טל הלך לצורף, קנה טבעת וקידש אותי לפני הילדים. כל הערב השתוללנו וקפצ־נו. כל הזמן היתה איתו התרגשות. כל ערב היינו יוצ־אים לרקוד. בליקוויד היינו דופקים הופעות. אנטרה. היה אנטרה. נסענו ללונדון ולפריז וחזרנו שנינו אם שיער כתום באותו צבע בדיוק. יחד היינו שלמות. אמא שלו, אשה חזקה, שלא אהבה את העתיד שלו בזרועותי, חתכה.

מרסל מהורהרת: "קניתי דירה קטנה. כבר לא בטוחה שיש לי חשק להתחתן".

"אני קולטת את הבנאדם"

"טל הלך. אני הייתי בקשיים כספיים. אמרו לי שרק באילת אני יכולה לקנות דירה. ניסיתי. את הילדים שלחתי שנתיים לקיבוץ. עשינו בינינו חוזה, שברגע שקצת נסתדר עם כסף הם חוזרים הביתה. כל שבת נסעתי לבקר אותם. באילת היה לי חבר אוסטרי בן ארבעים. הבחור הכי מבוגר שהייתי איתו אי פעם. דוו־קא היו לו כל הנתונים, אבל היה ממש חסר חיים. גם באילת לא היה קצב. עזבתי אותו, מכרתי את הדירה, חזרתי לתל־אביב ופתחתי מספרת לילה. הראשונה והי־חידה בתל־אביב. גימיק אמיתי. המספרה, בדיזנגוף־סנ־טר, היתה פתוחה משמונה בערב עד ארבע בבוקר. ההסתפרות היתה הקטע השולי. כל ערב התחפשנו למשהו אחר. עזרו לי שבעה בחורים. אני סיפרתי, הם פינקו. הגישו קפה, פרח, ליטפו את הראש במגבות חמות. כל ערב היה תיאטרון אחר. הבחורים לבשו חלי־פות עם פפיונים. אני סיפרתי עם רעלה על הפנים. יום אחר הגעתי כמו בוקרת וסיפרתי את כולם נוסח קאו־בוי. פתחנו שמפניות, ניגנו על אורגן, באמצע גם קצת רקדנו. הטירוף הזה התאים לי ונכנסתי אליו עד הסוף. זה לא התאים לכולם, הבורגנות לא אהבה את כל הטיפוסים שנכנסו. אני ראיתי שמכל התיאטרון הזה אני לא מרוויחה. היו המון הוצאות. סגרתי אחרי שנה.

"פתחתי מספרה בסוף דיזנגוף. אני לא אוכל לעשות כסף מהמקצוע הזה, זה ברור לי. אני עובדת עם כל אחד לחוד. יושבת, מדברת, עד שקולטת את הבן אדם. גברים ונשים. אני קולטת נשים. אם יש להן רומנים הן פורחות הן חייבות לספר לי. אני מתאימה את התספו־רת למצב רוח, לגוף, לראש.

"קניתי דירה קטנה במרכז תל־אביב. אני והבנים. כבר לא בטוחה שיש לי חשק להתחתן. לא שקל לי. יש לי ים הוצאות, שני ילדים לגדל לבד. לגמרי לבד. גם לבוא לבקר אותם הוא בקושי בא. דווקא פעם היה לי חלום על משפחה. הגברים שחייתי איתם לימדו אותי להיות פמיניסטית. בכלל, גברים זה פוזה. מיתוס הגבר שליז הייתי לוקחת שבעה בחורים, מכניסה לבלנדר ומעצבת אחד לפי הטעם שלי".

תספורת + חוויה

להסתפר אצל מרסל זאת חוויה מסוג מסויים. היא הולכת מסביב לכיסא, מסתכלת על הגוף, הבגדים, ההתנהגות, ושואלת שאלות לתוך הנשמה. חצי תרפיה. כשאין לה השראה באותו יום, או שאין מוסיקה מתאימה בטייפ, היא קובעת לשבוע הבא.

מרסל היום במשחק של להיות טינה טרנר. אותם בגדים, אותו שיער, אותו גוף בשיכפול יותר טרי. אשה בת שלושים וארבע עם קצב, מצב רוח, ולפע־מים גם התנהגויות של גיל חמש־עשרה. מצטלמת רק עם מוסיקה חזקה שנותנת לה את ההשראה המת־אימה. המשקופים שלה צבועים ארום, הדלתות צהו־בות, המטבח שחור. היא מחליפה בהנאה תלבושות וצובעת את השפתיים לטורקיז חזק, כששני הבנים שלה עושים בוריזות קסמים בפינה השנייה של החד־ר. דניאל פתאום מרים את העיניים מהקלפים, רו־אה את אמא שלו במיני שחור קצר מעור, תולה בה עיניים לא שמחות ואומר לה: "אמא עוד פעם תיאט־רון". היא מחזירה לו מבט, קולטת את העיניים שלו ואומרת: "בסדר דניאל, בסדר. אני מבטיחה לך תמו־נה אחת נורמלית". בקטע הבא היא מחליפה בגדים פעם שלישית ואומרת: "טוב, עכשיו הסצנה שאני מתחפשת לאמא". ■

מרסל וילדיה: "טוב, נעשה גם תמונה אחת נורמלית".

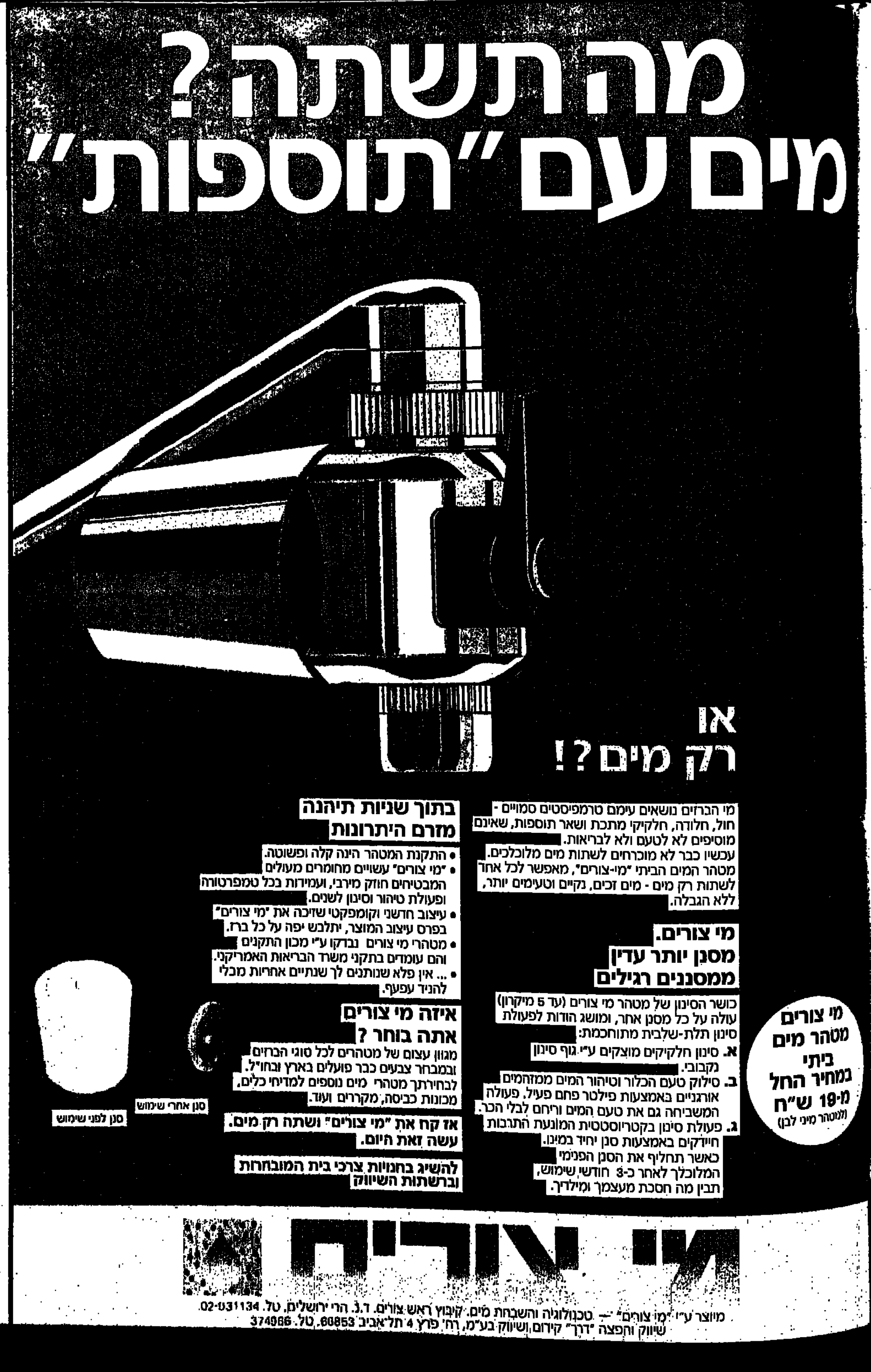

כושר

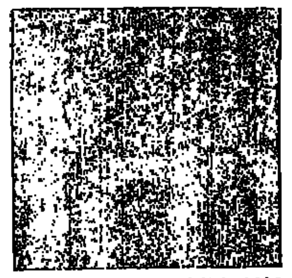

גוני סביר
צילמה: דפנה קצור

היא בת 40. רס"רית בקבע. מדריכה חיילים, קצינים ומד"סים בוינגייט. בארבע ההריונות שלה היא רצה, קילומטרים ארוכים, יחד עם החיניכים.

אנדרה קוצר מעדיפה להדריך גברים: „אני לא קשוחה אבל אני לא ותרנית".

מדס"ית של מד"סים

אנדרה קוצר ודוברמן. מי שמודנב זוכה לנשיכות עידוד קלות.

בשביל המוביל אל ביתה של אנדרה קוצר מקבלות את פניך שתי כלבות דוברמן גדולות ועירניות. הן מלוות אותך בהמשך קבלת הפנים – המורכבת מערת תרנגולות, ברווזים, תוכים, חתול סיאמי, דגי זהב, ושניים מתוך ארבעה ילדים. לבסוף מגיעה גם אנדרה: גבוהה, רזה מאוד. עיניים ירוקות גדולות ושיער ערמוני.

לבושה בטריינינג ונעלי פלריום. לא פלא: אנדרה, מי שהיתה לפני כ־20 שנה אלופת־ישראל בקרב־חמישה, ושבע שנים קפטן הפועל ת"א בכדורסל, מדריכה היום, בגיל 40, חיילים, קצינים ומד"סים בוינגייט.

אנדרה היא מד"סית של מד"סים כבר שנים רבות, בעצם מאז שהתגייסה לצה"ל והיתה מד"סית בעצמה.

כשאנחנו יושבות במטבח שלה ומדברות, אנדרה מציעה לי תה עם נענע וכשאני שואלת אם מותר פה לעשן אנדה צוחקת: „תופשיו אני לא פאנאטית. יש אנשים", היא אומרת, „שעושים ספורט וחושבים שאם הם בעניין הם חייבים גם לאכול ספורט, לחשוב ספורט, לדבר ספורט, לישון ספורט – אבל אני לא מאמינה בקיצוניות משום סוג. מי שרוצה לעשן שיעשן, ומי שרוצה – שיעשה ספורט".

ואנדרה רוצה לעשות ספורט. היא מאוד מרוצה שמתאפשר לה, כחיילת לכל דבר – רס"רית בקבע, לעשות בעבודה את התחביב שלה.

במשך עשרים השנה שהיא מד"סית, הדריכה אנדרה את אנשי המובחרות ביחידות צה"ל, בכל סוגי האימונים האפשריים. היום, כשהיא יכולה לבחור את מי להדריך, היא תמיד מעדיפה להדריך גברים, ולא נשים:

„אני לא קשוחה. יש לי דרישות גבוהות, ואני לא ותרנית. אבל, כיוון שאני תמיד מבצעת הכל יחד עם החניכים שלי, יש לחבר'ה הקשוחים האלה הערכה אלי. עם בנות קשה לי לעבוד – קשה לי להתמודד עם ה'אויש, אין לי כוח, בשביל מה זה טוב". אנדרה, לעומת זאת, אף פעם לא שאלה „בשביל מה זה טוב". בארבעת ההריונות שלה היא רצה, קילומטרים ארוכים, יחד עם החניכים, „חוץ מבחודש התשיעי".

היום מלוות אותה לעבודה כלבות הדובדמן שלה. אחת הכלבות גם מזניקה את החניכים יחד עם אנדרה, ומלווה אותם לאורך הריצה. מי ש„מודנב" זוכה לנשיכות עידוד קלות. לא פלא שכולם מגיעים לקו הגמר, כך או אחרת.

נוסף להדרכה המעשית, אנדרה אחראית גם על צוות המדריכים. גם אחרי שנים כה רבות בתפקיד, היא עדיין קמה כל בוקר עם חיוך לעבודה: „אני תמיד מתרגשת. בכל פעם זו התחלה חדשה, אנשים חדשים. בכל פעם זה שונה".

אנדרה נשואה לעמוס קוצר. הרקע צבאי המשותף להם מקל על הלחץ המלווה לפעמים חיי נישואין לאיש צבא קבע שמשרת בתפקידי שדה. יש הבנה. גם הילדים מקבלים את המצב של „הורים מגוייסים", ונהנים לבוא עם אמא לבסיס בכל הזדמנות. בשעות הפנאי, אם יש כאלה, אנדרה עוסקת, כמה מפתיע, ב... ריצת ניווטים. היא מתלהבת מן הספורט הזה, שמשלב כושר גופני גבוה עם חשיבה תחת לחץ. רצים, עם מפה ביד, ומנווטים תוך כדי ריצה.

„אני אוהבת את הספורט הזה כי בו אני מתחרה עם עצמי. אני לא טיפוס תחרותי, לא אוהבת תחרות בין אנשים, הישגיות. התחרות האמיתית היא של אדם עם עצמו". בתחרות הזו, אנדרה בטוח יוצאת מנצחת. ■

מועדון מטיילי מעריב
תורכיה

- **טיול קצר של 8 ימים באיסטנבול וסביבותיה.** היציאה: 28.4; 30.5.
- **טיול קלאסי של 18 יום.** היציאה: 30.5.

ביצוע והדרכה: „נאות הככר" □ פרטים: „מועדון מטיילי מעריב", מערכת „מעריב", קרליבך 2 ת"א □ טל. 03-439207.

לווין דיסקונט

סניפי הבנק האלקטרוניים היחידים בישראל לשרותך ברציפות עד 8.00 בערב

סניף בנק אלקטרוני – בשרות עצמי

סניפי בנק אלקטרוניים מופעלים בשרות עצמי, לשרותך ב־40 סניפים מ־8 בבוקר עד 8* בערב. אלה הם הלוויינים הפועלים במהירות האור.

כל שרותי הבנק – בנקודה אחת

בלווין תמצא משוב דיסקונט לקבלת מידע מעודכן ומודפס על כל פעולותיך הבנקאיות בדיסקונט, לקניה ומכירה של תפ"ס ולהשקעה בפק"מ. כספומט דיסקונט* למשיכת כספים והפקדות. קשר טלפוני ישיר לטלבנק דיסקונט – למתן הוראות בנקאיות כולל השקעות והזמנת שרותים. מערכות מידע ממוחשבות, תיבות דואר אישיות ותיבות „אל חור". במילים אחרות, סניף בנק לשרות עצמי בנוחות מירבית – ובמהירות האור.

* במרבית „לוויני דיסקונט". במיעוטם – עדיין אין כספומט ומיעוטם – פועלים עד 18.00.

בנקאות במהירות האור

בנק דיסקונט

לווין · מטאור · משוב · כספומט · טלבנק

וימר טמיר כהן (יעקבסון)

וושינגטון מספקת שפע של סיפורים עסיסיים. הנה אחדים מהם: מעליבים את שר החוץ שולץ במסיבה אצל השגריר הקנדי. בנו של רייגן פוגע בראש הסגל של הבית הלבן. מחפשים שידוך לשגריר הבריטי. שמח.

השגרירה המפליקה

היא לא רק בירת הבחישות הפוליטיות. וושינגטון היא גם סיר חברתי גדול, בו כולם מתבשלים במיץ של כולם. כל השמחה הזו, מתיזה רסיסי סיפורים עסיסיים לכל העברים, וזה כמובן, תמיד עושה. שמח לכל אבירי החיים באצור.

וושינגטון של אפריל 1986, נסערת בראש ובראשו־נה מהסיפור על־אודות השגרירה המפליקה. גיבורת הסיפור הזה היא הגברת סונדרה גוטליב, אשתו של אלן גוטליב, השגריר הקנדי בוושינגטון. הנ"ל נחשב שגריר מוצלח מאוד, שאפילו הצליח לשכנע בכמה עניינים את ממשל רייגן לראות את הדברים מנקודת ראות קנדית. גם בחוגים החברתיים נחשבו הגוטליבים, עד כה, לזוג מוצלח, והזמנה שלהם לאירוע בשגרירות הקנדית הפך למיצרך יוקרתי ומבוקש. בסך הכל, לזכו־תם של השנים יאמר, שהצליחו להחדיר את קנדה לתודעה האמריקנית הרופפת למדי בעניין זה, ולשנות מקצת את תדמיתה של קנדה כ„גירסה נטולת קפאין של ארה"ב".

הגברת גוטליב גם משכה בעט – היא פירסמה טור ססיי על החברה הוושינגטונית, ב„וושינגטון פוסט" המכובד, טור שאמנם העליב כמה מוותיקי גבעת הקפי־טול, אבל בדרך כלל התקבל באהדה.

בקיצור, ההצלחה הדיפלומטית של העשור. למראית עין. וכפי שאמרו כבר חכמי העיר הזו, הצלחה בוושינג־טון היא רק מסלול אימונים לכשלון, וקהל המצפים לו הולך וגדל, ככל שההצלחה מתוקה. סונדרה גוטליב היתה קצת יותר מדי חדת־לשון עם מי שלא נראה לה חשוב דיו, דיפלומטים־עמיתים לא בדיוק אהבו את השגרה שלא הוזמנו למסיבותיה, ומעבר לכל זה, חי־לחלה התחושה שלקנדים, אין שום זכות להיות מתוחכ־מים ומשעשעים. וושינגטון באכזריותה ציפתה לנפילה הגדולה.

והיא הגיעה, בחודש שעבר, במסיבה שאירגנה אשת השגריר גוטליב לכבוד ראש ממשלת קנדה שביקר בוו־שינגטון, בריאן מולרוני. המסיבה, בה היה סגן הנשיא ג'ורג' בוש אורח כבוד, היתה צריכה להיות שיא בקרי־ירת האירוח של הגברת, במיוחד לאור הצלחתו המדי־נית של הביקור.

מפליקה סונדרה גוטליב (משמאל) וקורבן
קוני קונור: קודם סטירה, אחר־כך דמעות והתנצלות.

המציאות, הפכה את שיא ההצלחה לתהום הכשלון החברתי. זה התחיל כהמונים שהוזמנו לאירוע, שכל אחד מהם חשב שהוא מוזמן לאירוע אינטימי. אנשים רציניים לא נדבקו לסתם נוצצים. מולרוני איחר בחצי שעה ועקבותיו של בוש לא נודעו בשטח. רחשי הבטן של באי המסיבה שוחרי המזון גברו, אבל ראש הממש־לה הכריז כי ביס לא יינגס עד לבואו של בוש. אוי לבושתה של המארחת, שראתה את אורחיה המאוכזבים גוועים ברעב.

אורחת רמת דרג אחת איימה לנטוש, בדיוק ברגע שג'ורג' שולץ, עטוי טוקסידו בצבע קרם, הגיע, ובדרש־עות קטנה, שכנראה גדלה בנסיבות המסיבה העגומות, פלטה, „החליפה היא ודאי מתנה מאימלדה מרקוס".

המספט הזה עשה לו היס קל כנפיים בין האורחים המורעבים, והוא כנראה היה הקש ששבר את גבה של סונדרה גוטליב האומללה, שראתה את ההצלחה הובקת בין ידיה. בצער מאושש נעה לעבר מזכירתה החברתית, קוני קונור, ובלי שום סיבה נראית לעין, החטיפה לה סטירה. לא נפיחה קלה, חלילה, אלא סטירה מצלצלת, דו־צדדית, בעוצמה שהספיקה להעיף עגיל מהאוזן.

רוב האורחים לא כל־כך שמו לב, אבל כמה עיתונ־אים נאמנים למקצוע ראו גם ראו, והאירוע הונצח בכותרות גדולות־גדולות בעיתוני קנדה. כמובן שלפ־נאלה היו דמעות והתנצלויות, אבל זה כבר היה מאוחר מדי. השמועות כבר אומרות שהזוג גוטליב יוחזר בק־רוב, כמקס מופתי, לקנדה. בוש, דרך אגב, הגיע למסי־בה בסופו של דבר, באיחור של שעה ורבע, אבל אז נשאר לו רק תפקיד של ניצב בטרגדיה של מישהו אחר.

אורית הראל

הרייגנים שנאו את הספר

אי־נעימות מסוג אחר נגרמת באחרונה, לזוג הנשיאותי האמריקני. הילדים שלהם, פשוט החלי־טו לספר לאנושות כמה סיפורים מבית אבא־אמא. פטי דייוויס, בתו של רונלד רייגן, כבר עשתה הון קטן מספרה האוטוביוגרפי „חזית הבית", שמציג את הוריה בחיים הפרטיים, בערך כמו שהם נראים בחיים הציבו־ריים, עובדה מפתיעה כשלעצמה.

ההורים, כך אומרים, שנאו את הספר. אבל זה עוד היה טוב, לעומת המאמר המוזר שפירסם כנס, רון הבן, בירחון „פלייבוי", מאמר שעוסק ב„הכל אודות פיסגת ונווה".

את ביקורתו החריפה ביותר מכוון הילד כלפי רונלד ריגן, ראש הסגל בבית הלבן, שאמר, בפתיחת הוועי־דה, כי נשים לא כל כך מתעניינות בנושאים, כמו הגבלת מירוץ החימוש. לא בן כרון, יחן לאמירה, ולת־גובת אביו המפושרת, לעבור בשקט, הוא כותב: „ביאה למעמד ולתדמית, במקום להודות שלריגן יש כמה גר־גים רופפים וריעות מעוותות על ממיניום ונשיות, הנ־שיא נשאר נאמן לאיש שלו, וטוען כי הוא לא התכוון למה שמשתמע".

בקטע אחר של המאמר, קטע הרבה יותר מצמרר, מסביר הבן איך אביו מסוגל להתייחס למלחמת העולם השלישית כאל אירוע חברתי: „גנרל, אמור לבחורים לסובב את המפתח, וקח את עצמך לקמפ־דייויד. ננסי מכינה קנקן של מרגריטה ואנחנו מתכוננים לסדר את הכסאות בעיגול על המרפסת האחורית, ולצפות משם בכל ההצגה". יודע ילד נפש הוריו, כפי שגילו בני הזוג רייגן, קצת יותר מדי מאוחר. ■

אלמן מבוקש ביותר

התרגשות אחרת לגמרי גורם בימים אלה בחוגים הוושינגטוניים סר אנטוני אקלנד, השגריר הבריטי המינוער להגיע לבירה האמריקנית בספטמבר. הפרס האטרקטיבי כל כך בגבר כסוף־השיער הנבכו הזה, הוא העובדה שהוא אלמן. וכך הוא מגיע לוושינגטון, כשהוא מראש בכר הגבר המבוקש ביותר למארות נישו־אין, ויוצא טוח – לחיוורים. כבר תולים בו תקוות אידסטר שיעורר לחיים תוססים את השגרירות הברי־טית המנומנמת משהו בשנים האחרונות, ואולי־אולי אפילו יחזיר לחיים בוסר חברתי נוצץ ששכך מטעמי תקציב – מסיבת יום הולדתה של המלכה.

הכשלון הגדול ביותר בעיני הוושינגטונים יהיה כמו־בן, אם הגבר ישוב לבריטניה ולמלכתו בעוד שנים אחרות תמשי ובלתי נשוי, או גרוע מזה נשוי לאנג־ליה... ■

קח אנרגיה ו...

זה קורה לך לעתים קרובות...
מיכל הדלק אינו מלא, בצמיגים חסר
מעט אויר וגם אתה זקוק לאיזו שהיא הפסקה.
בכל דרך שתיסע, תפנה את ההגה ימינה
ו... שם היא מחכה, התחנה האדומה ירוקה.
אתה נכנס, מתדלק במשאבת הדלק המשוכללת,
מוסיף שמן, בודק ואולי אף לוגם משקה ו...
ממשיך עם אנרגיה מחודשת.
תודה להתראות ו... דלק צלחה!

דלק צלחה!

אריה יאס
צילם: שמואל רחמני

גן נעול ופורח

שם המשחק אצל עפרה אליגון הוא להקסים. לשאת חן. להוציא צליל מן החיים.

ראשית חכמה, היא מגלה לך את הקלפים. „אם אשה רוצה למצוא חן בעיני גבר, היא צריכה קודם כל להראות לו שהיא מתעניינת בו. גברים הרי מעוניינים רק בעצמם. אז ספר לי, לפני שאנחנו מתחילים, ספר לי על עצמך..."

עפרה אליגון, עיתונאית. אשה של סיפורים קצרים. סיפורים אנושיים מאד על הבניאדם ברגע של התעלות או ברגע של נפילה. כמו אותו גשש ברווי צעיר, המכונה רפי, שהתאהב באמריקנית צעירה, אבל „בסוף תמיד חוזרים אל האשה והילדים". או על רפי הקיבוצניק, ששמע בשעת ניתוח איך הרופאים לא נותנים לו יותר משנה לחיות, והחליט לחיות. עזב את אשתו ועבר לגור עם זיווה, והתחיל להלחין מנגינות ולנסוע בעולם, וכעבור שנתיים, כשפגש ברופא, במקרה שמע מפיו שזוהי הזיה רגילה אצל מנותחים, ושבסך הכל עשו לו ניתוח אפנדיציט קטן... סיפורים על אנשים קטנים וגדולים, שכל רצונם הוא להוציא מן החיים איזשהו צליל נעים. כך גם קראה עפרה אליגון לספר, שהופיע בימים אלה: „להוציא צליל מן החיים". מבחר מתוך מאות הסיפורים שפירסמה במשך שנים ב„מעריב", בעיקר.

עכשיו היא מגלה לך עוד סוד. „די", היא אומרת בחיוך, „עד עכשיו כתבתי וחייתי סיפורים קצרים. עכשיו אני רוצה להיות אריך־נגן".

כלומר, לא עוד צלילים קטנים, אלא סימפוניה גדולה. אם אפשר. קול תרועה וצלצלי שמע.

מהר מאד, גם מתברר לך שעפרה אליגון יודעת „לנגן" את החיים נכון. היא לא מזייפת אותם. רק פה ושם, כמה שיפוצים קלים. על דרך הגרוטסקה או הרומנטיקה. העיקר להפיק ממך, המאזין או הקורא, את הצלילים הנכונים: קולות צחוק והנאה.

„ישבתי כמו מטומטמת"...

אצלה, שם המשחק הוא: להקסים. לשאת חן. אז מה, אם פה ושם משפצים איזה צליל אפור. מה יש. לא מגיע לנו שהחיים יהיו קצת יותר מעניינים, יותר משעשעים ו/או יותר יפים. מה, אנחנו לא בני אדם, כמו כולם, שמשלמים מיסים ויודעים יסורים. וכשעפרה מספרת לך על המראיינת הדרום־אמריקאית, שבאה לראיין אותה ופתחה ואמרה: „הרשי לי, בבקשה, להציג את עצמי תחילה" – אתה מתפקע מצחוק. „היא התחילה להציג את עצמה, בבקשה, בשעה אחת בצהרים", מיישירה אליך עפרה מבט חודר של „תאר לעצמך", „ובשעה חמש וחצי, היא עוד לא גמרה להציג את עצמה, בבקשה. ואני ישבתי שם כמו מטומטמת ולא הבנתי אף מילה מהספרדית שלה", וכאן מתמלאות עיניה סבל של ילדה־טובה־פולניה שאמרו לה להיות מנומסת, והיא מכינה את הנוק־אאוט הסופי, המיועד להשכיב אותך על הרצפה גועה בצחוק: „בשבע וחצי בערב, אחרי שאני לא הוצאתי מילה מהפה, היא הודתה לי ונשבעה שראיון כל־כך מעניין כמו איתי עוד לא היה לה בחיים..."

בילדותה חלמה עפרה לבית פיינזילבר להיות שחקנית וזמרת. גם היום, היא יודעת איך להפוך אותך לקהל מעריץ ולהגיש לך סיפור עם כל ההטעמות וההדגשים הנחוצים. תוסיפו לזה גם חוש חומור מבעבע וחריף, ויכולת מפתיעה לצחוק על עצמה, ותקבלו אש מאוהבת בחמימות המשוגרת אליה מקהלה.

„אמא הביאה מפולניה כל מיני תקליטים כאלה, אתה יודע. שירים רומנטיים על אהבה נכזבת, ואני בת חמש בערך למדתי את כולם והייתי שרה בכל הזדמנות, להנאת המשפחה והאורחים, על „אהובי הבנדיט, השיכור, המשחק בקלפים". נו, אתה כבר מתאר לעצמך את הסצינה..."

ומיד, היא מדגימה לך את הילדונת העומדת במרכז החדר או על השולחן ושרה ברצינות תהומית ובקול גדול על האי־הוווי־זהב הקלפן המתאכזר אליה. ושוב אינך יכול שלא להשמיע את המנגינה האהובה עליה: את צחוקך המהדהד. עומדת לה אשה קורנת, סופרת ועיתונאית מכובדת במרכז חדר ישראלי נוסח 1986, מרוהט בטוב־טעם מחושב בקפידה, ושרה שיר סאכאריני פולני מתפתל אל מול קירה הישרים כל־כך של טפה אפורה, שליבה מרובע ארום. מארק שאגאל היה אוהב את זה.

משפחת פיינזילבר הגיעה לארץ הקודש אפופת רומנטיקה ציונית בראשית שנות ה־30. בפולין גברו אז הקריאות „ז'ידים לפלשתינה", ואבא פיינזילבר החליט שהגיע הזמן לעלות לארץ חמדת ולהתחיל להכין אותה לקראת פעמי משיח והגאולה המתקרבת. חלומו הגדול היה להיות מטאטא רחובות. בקול רך ושקט מספרת עפרה, על „אבא, תמים גדול, שראה לעצמו זכות גדולה לנקות את רחובותיה של העיר העברית הראשונה ולפנות למשיח־בן־דוד את הדרך, ולא נתאפשר לו. כבר או", היא ספק מחייכת, ספק קורצת, „היה צריך פרוטקציה בעירייה. אבל אבא מצא פטנט. ליד פסי הרכבת, מול הבית של מאראם כצ'לה, היה מנקה רחובות שהסכים לעיסקת חליפין. וכך מדי שבת היה אבא לוקח אותנו הבנות אל המסעדה הקטנה שליד פסי הרכבת", ופה היא מפרטת בעינים מצועפות את התפריט, „אכלנו שם נקניקיות וכרוב וסלט תפוחי־אדמה וחרי־ריל ואבא היה מתחלף עם מנקה הרחובות. האיש היה בא לסעוד איתנו, ואבא היה אוחז במטאטא וסולל את הדרך לביאת המשיח".

„ראיתי מפלצת..."

מנגינה סוריאליסטית עם ניחוחות של מיסטיקה יהודית ולהט חלוצים. כי אצל עפרה לא המילים קובעות, אלא המנגינות. אצלה הכל מנגינות. המנגינות הן שערשות לך את החיים. הבנאדם צריך רק שתהיה לו מוסיקה בעיניים. והעיניים של עפרה אליגון הן מוסיקאליות מאוד, מן הבחינה זאת. „הדבר הראשון שראיתי כשבאנו ארצה", היא מספרת בעיניים קרועות לרווחה, „היה מפלצת... ירדנו בנמל יפו, ונסענו בטקסי לתל אביב, למשפחת וקסמן, שהיו לה עסקי גומי, כדי לגור אצלם במרפסת עד שנסתדר. בצד הדרך התנהל לו ערבי על חמור, אבל אני שלא ראיתי דבר כזה בחיי הצעירים, ראיתי רק כאפיה, ישבן ענק ושתי רגליים דקות עם זנב ארוך ועצבני... הייתי בטוחה שבארץ ישראל יש מפלצות כאלה בכל פינה..."

עכשיו רוצות העיניים של עפרה לראות „קצת ים, קצת שקט של גלים. אז תסלח לי, שהדירה כאן במצב כזה, אני בתהליך של לעבור דירה".

עפרה: „אני רוצה להיות אריך־נגן

„אדם צריך לפנק את עצמו. אף אחד לא יעשה את זה בשבילו..." „אני מאד־מאד פטישיסטית, מאד קשורה לחפצים..."

אני לא כל־כך מבין על מה ולמה ההתנצלות. החדר נראה מסודר למופת. „זה לכבודך", מחייכת עפרה בנדיבות, „כי אני דווקא די באלאגניסטית". קשה להאמין לה, כל נייר וכל חפץ וכל תשמיש במקומם. פסלוני החימר הקטנים מעשי ידיה, מן „התקופה הגלילית" שלה, מסודרים בפינתם. „בעלי השני, חקלאי מנהלל, נתן לי את הגליל", היא אומרת ועיניה מתרככות טוב. „גרנו בטבריה, הנה, כאן על הקיר, התמונה הגדולה הזאת מראה לך את הנוף שהיה לנו מהחלון. אבל, בינינו, מה כבר יש לעשות בטבריה. לא תיאטרון, לא קולנוע, לא קונצרט, לא חנויות. אז התחלתי לפסל קצת..."

כשנסתיימו הנישואים עם הגליל, חזרה עפרה לתל אביב ונתנה לדמויות החימר ולתמונת נוף הכינרת מקום של כבוד בדירתה. לא בולט מדי ולא רחוק מדי. ככה, בין לבין. בין ציורי נוף של ציירים אהובים עליה („ראה – זה ציור של מארק האלסקו, הסופר הפולני, איכרים בשדה. קצת נאיבי") לבין כלי קרמיקה וחרסינה, כדים עתיקים, קערה מלאה חרובים והרבה מזרח רחוק, סיני, יפאני. היא טוענת שהיא „מאד־מאד פטישיסטית, מאד קשורה לחפצים. מה זה האקרח העתיק הזה? – אוהו. זה סיפור. קיבלתי אותו מבדואי זקן בסיני. יותר נכון, הרווחתי אותו. רוצה לשמוע את הסיפור?"

אלא שאני מעוניין יותר לשמוע עליה עצמה. על אמה, על בעלה הראשון המנוח, על כל הדברים והאנשים עליהם היא ממעטת לספר. בחיוך כואב משהו, היא אומרת: „בעלי הראשון היה מפקד שלי... אני הייתי בת 17, ולו היו מגפיים...".

גן נעול, עפרה. גם על אמה, היא מספרת בכמה משפטים קטועים וקצרים: „אמא היתה יפה. יפה מאד. אחד הזכרונות הראשונות שלי הוא אמא יושבת על 'פיילה', אחרי שהגענו לתל אביב וגרנו אצל וקסמן מהגומי, ובוכה... היא באמת היתה אשה יפה..."

לימים הפכה אמא פיינזילבר לקבלנית־בנין. הקבלנית היחידה בענף גברי מאצ'ואי מובהק, ועפרה הקדישה לה סיפור קטן מלא הומור וכאב על אשה שמכרה את חייה לעבודה קשה, ולפעמים עדיין „נוצצות עיניה כגעגועים לכל החמרות שלא ידעה. כי את הגלגל אי אפשר להחזיר לאחור. אדם צריך לפנק את עצמו. אף אחד לא יעשה את זה בשבילו..."

ופתאום אתה מבין מאיפה בא לה, לעפרה, הצורך הזה להוציא צליל מן החיים, לשאת חן, להקסים ולהיות מוקסמת: מן האמונה התמימה והיפה הזו של אלה המאמינים שהעולם ניתן לתיקון.

אם אתה לא תפנק את עצמך בקצת הומור, קצת צ'יזבט והרבה מוסיקה – עפרה אליגון תעשה את זה בשבילך.■

עפרה אליגון: מארק שאגאל היה אוהב את זה.

שיקום

דליה מזורי

פרופ' ג'ורג' מנדל: אהבה לילד הפגוע.

דברי פרופ' ג'ורג' מנדל „אביהם" של אלפי ילדים מוגבלים. זכה בפרס על מפעל חיין – שיקום ילדים פגועי מוחין:

„מישהו מוכרח לעזור להם"

כולם מסתכלים על הילד היפה והבריא ולא על הילד האומלל. „גם על המשפחה האומללה שצריכה לגדל אותו לא מסתכלים. אנחנו - כן", אומר פרופ' מנדל, מנהל מחלקת הילדים ומנהל מחלקת שיקום-ילדים, בבי"ח „אסף הרופא". בשבוע שעבר קיבל את פרס „קרן יום-טוב לימן", מטעם משרד העבודה והרווחה, על מפעל חייו: שיקום ילדים פגועי שיתוק מוחין.

32 שנה עובר פרופ' ג'ורג' מנדל כמנהל מחלקת הילדים ב„אסף הרופא". הוא החל לעסוק בתחום השיקום ב-1954, בתקופת המגיפה של שיתוק ילדים. אז החלו במחלקתו בהכשרת פיסיותרפיסטים לטיפול בילדים האלה.

מסגרות לימודיות מתאימות

המגיפה חלפה. הפיסיותרפיסטים נשארו. וגם הצורך לטפל בילדים מוגבלים. „היו הרבה ילדים עם שיתוק מוחין. ילדים שכתוצאה מפגיעה במוח – סובלים מהפרעות בתנועה וחלק ניכר מהם גם ממוגבלות שכליות. היה צורך לטפל בהם. לנו היתה התשתית לכך, כח האדם המתאים. אז התחלנו בכך. ואני חושב שהיינו הראשונים בארץ שריכזנו את הטיפול השיקומי בילדים אלה", הוא אומר.

במשך השנים ריכזה מחלקתו את הטיפול בילדים, לא רק ע"י אישפוז, אלא גם ביחידת-יום שנפתחה שם: הילדים באו לגן או לכיתה לימודית, קיבלו את הטיפול השיקומי במקום וחזרו הביתה. ואז התעורר צורך נוסף: יחד עם הטיפול בפגיעה הפיסית – למצוא לאותם ילדים מסגרות לימודיות מתאימות, על מנת לשפר את מצבם במידה האפשרית, עד לגבול היכולת שלהם. כך נפתחה בשנות ה-70 יחידת ההתפתחות.

„התחלנו לקבל ילדים עם בעיות התפתחות הן בתחום הלמידה או עם ליקויים פסיכומטריים או עם בעיות תחושתיות כמו שמיעה, ראיה ודיבור. בעצם כל מה שמפריע לילד להתפתח. פתחנו יחידה לטיפול יום והיום באים אלינו 70 ילד מדי יום, ל-5 כיתות גן ולכיתת בית-ספר אחת", אומר פרופ' מנדל. הכוונה בכיתות אלו, לא להיות תחליף לבית-ספר, אלא לנסות ולשפר את מצבם של ילדים אלה, זה, על-מנת שבעתיד ניתן יהיה למצוא להם מקום הולם, לשלבם בבתי-ספר רגילים, או בכיתות מיוחדות, בסמוך למקומות מגוריהם.

גם בילדים עם פיגור שכלי מטפלים במחלקתו של פרופ' מנדל. שוב – במטרה לעזור לילדים לנצל את מירב היכולת שלהם. ופרופ' מנדל מסביר: „יש ילדים שאצלם הבעיה היא החסך הסביבתי. נולדו במשפחות מרובות ילדים או במשפחות שאינן יכולות לטפח אותם. הגישה שלנו – עבודה עם כל המשפחה. לא רק עם הילד. לדאוג למשפחה, לשקם אותה, כדי שזו תוכל לתפקד כראוי ולתמוך בילד. להסתדר איתו בקהילה. הרי אותם הורים חסרי אונים. מישהו מוכרח לעזור להם".

יכולים להתנהג כהלכה

מחלקתו היא אחת המרכזיות בארץ לאיבחון הפרעות כתוצאה מפגיעות מוחיות. מדי שנה נבדקים שם כ-200 ילדים חדשים. הילדים נמצאים בטיפול ובמעקב לאורך זמן. במשך השנים טיפלה המחלקה באלפי ילדים מוגבלים, שרובם סובלים גם מפיגור שכלי. „אם ישנה פגיעה שכלית קשה, יתכן שילדים אלה יהיו מועמדים למוסד למפגרים. אבל אנו מנסים למנוע את זה. הרבה ילדים שמצבם אינו כל-כך קשה כפי שהם נראים, יכולים לתפקד די טוב בבית, עם קצת עזרה והדרכה. מסוגלים ללכת לכיתת לימוד בחינוך מיוחד. יכולים להתנהג כהלכה בחברה. לבצע פעולות יומיומיות כמו הלבשה ואכילה. לתפקד בכוחות עצמם. לא צריך למהר ולהכניסם למוסד. זה הרי עולה הון למדינה: עם קצת הדרכה, אפשר להגיע להישגים טובים איתם", סבור חתן הפרס.

הוא מביא לדוגמא נער, שהתחנך בבית החולים והיה לבחור „בעל גוף", שעוסק כיום בעזרה בהבאת המוגבלים הקטנים לבית החולים. „הוא נושא אותם מהמונית לכיתה וכחזרה. נכון שאינו יודע קרוא וכתוב. אבל יש לו תפקיד. הוא מרויח את לחמו. אינו לנטל על החברה. וכך אפשר לשקם את הילדים הפגועים הללו. ולמצוא לכל אחד מהם את המקום המתאים לו בחברה".

לפרופ' מנדל, יליד דרום-אפריקה שעלה לארץ עם קום המדינה, לא היה קל לפתח את המפעל הזה של שירות מגוון לילד המוגבל: „בלי מלחמות הרי אי-אפשר. והיינו צריכים לערוך הרבה מלחמות כאלו". מולקת השיקום הוקמה אחרי הפגנת הורים של ילדים מוגבלים, שקבלו על כך שילדיהם מופלים לרעה, לעומת הילדים פגועי שיתוק ילדים, שקיבלו טיפול מלא. זה היה עם שוך מגיפת שיתוק הילדים. ההפגנה עזרה. היחידה קמה.

לאחר מכן היה צריך ללחום כדי להקים את היחידה ההתפתחותית. לבסוף הוקמה במימון „עליתנאי" של מלבן-ג'וינט, שנתן לבית החולים מספר תקנים „בתנאי שמשרד הבריאות יקלוט אותם בשלב מאוחר יותר". „והנה הגענו ליום הזה, שבו יש לנו כל טווח הטיפולים בילד המוגבל", קובע בסיפוק פרופ' מנדל, שבזכותו הוקמו במשך השנים עוד 14 יחידות להתפתחות הילד ברחבי הארץ.

קשה לשמוע את זה

על הפרס שקיבל אמר, כי הוא בא כהפתעה נעימה. „זה באמת דבר מאד מעודד. כי השטח בו אני עוסק הוא שטח שמקבלים בו מעט מאד הכרה או תודה. ולפעמים את ההיפך מזה. אנשים מסתכלים עליך ואומרים לך 'מה אתה עושה? מה יש לך לעשות עם הילדים האלה?' אלה, כמובן, אנשים חסרי הבנה. קשה לשמוע את זה".

הוא אומר שלכל צוות העובדים במחלקתו יש חלק בפרס. „צריך לזכור כי הטיפול בילד המוגבל אינו טיפול של איש אחד. צוות שלם עובד איתם – פסיכולוגים, עובדים סוציאלים, פיסיותרפיסטים, קלינאי תקשורת, מרפאות בעיסוק ואחיות. צוות מסור. כי לעבור עם ילדים כאלה זה קשה. צריך הרבה סבלנות ומסירות אליהם".

פרופ' מנדל אוהב את הצוות שלו, וגם את הילדים. „מי שמכיר אותם מקרוב מגלה שלכל אחד מהם האישיות שלו. את המשהו שמייחד אותו. נפלא לגלות את זה". אהבה זו של פרופ' מנדל לילדים – הביאה לכך שיהיה להם מקום לגדול בו באופן הולם. על כך קיבל את הפרס. תעודה, סיכת-זהב בצורת לב ומעליה פניס של ילד עצוב. ■

אופנה

יהודית חנוך

הכל הולך עם שעוני סווץ': בגדי-סווץ', תרמילי-סווץ', נעלי-סווץ'.

היכן נעצרת מכפלת?

כמעט כמו באינפלציה, שנעצרה לתקופה מסויימת רק גם בקו המכפלת היה שקט במשך שלש שנים. החצאיות כיסו היטב את הברכים, גלשו עד לקרסולים – ונראו טוב, על כל מי שאין לה את הרגלים של המדינה. אבל סמכו על האנשים שעושים אופנה. אם אנחנו התרגלנו לקו מסויים הם כבר ידאגו לשנות אותו – אחרת, איך שכנעו אותנו לקנות בגדים חדשים? וכך התחיל להסתנן שמועות מדאיגות, על קיצור המכפלת. הרמזים הפכו למציאות כשכמה נועזים וביניהם איב סאן לוראן, התחילו לגלות סימני חסכנות מוזרים וקצצו את הבגדים עד לברכים ואף למעלה מזה. ה„מיני" שכבר היה שייך להסטוריה של האופנה, נחשף מחדש – והקרסולית נראתה כמועמדת רצינית, לסילוק מהשטח. אבל זה לא קרה. אולי כי המעצבים הרגישו, שהם עשויים למרוד-מכפלות. אז איפה בכל זאת נעצרת המכפלת? נכון לעכשיו. בכל מקום שתרצו. האורך הכי-חדש הוא סמוך לברכים (אבל, שימו לב, אורך זה, יפה אך ורק לחצאיות צרות) וגם ה„מיני" – חזר ונראה שאומץ בהתלהבות על ידי בנותיהן ונכדותיהן של כל מי שלבשה אותו בשנות השישים. אבל הקרסולית שגולשת עד לקרסולים מחזיקה מעמד היטב, ותרוץ הלאה, לא רק עד סוף הקיץ, לפי התחזית, לא תיעלם גם בקייץ הבא.

לכן, אפשר לעצור את המכפלת בכל מקום שרוצים, מאורך שאנל – ומטה. אז מי שיש לה רגלים לבנות/ שמנות/ דקיקות/ עקומות תמשיך לחגוג בקרסוליות, שהן הקו הכי מחמיא באופנה, כי הן מוסיפות כמה סנטימטרים טובים לגובה, משוות ללובשת אותם מראה תמיר ודק יותר (בפרט, כשלובשי שמלה או חצאית ארוכה וצמודה) ומאפשרות יופי של הסוואה.

שזופות וחטובות-הרגלים תחשופנה את הברכים, בקצר וצמוד, תשלמנה את המראה הסקסי, בזוג סנדלים עקבים גבוהים ודקים ,שנראים שגעון, על מי שיש לה את הנתונים המתאימים – והם הדבר הכי-רענן באופנה. ■

שעון מקושקש

כשהשווייצים ראו שהיפאנים גומרים להם את תעשיית-השעונים הם המציאו את ה„סוואץ'", השעון עם רצועת הפלסטיק, שהפך ללהיט-אופנה עולמי. עכשיו הם רצים קדימה עם שעונים הכי-צבעוניים, שבמקום לוח ספרות, יש עליהם, קשקוש סטייל גראפיטי – וזה עוד לא הסוף: כשראו כמה טוב הולכים השעונים, הוסיפו להם גם חולצות וגופיות צבעוניות, שעליהם מקושקשים... שעונים, אלא מהו תרמילי-גב ותיקים שצעירים אוהבים. מתר בוודאי ימציאו נעלי-סוואץ'. את השעונים האלה, כבר אי-אפשר יהיה לעצור. ■

בגדי ים אסטרולוגיים

משה ליהוד, המעצב הכי-חדש של בגדי-ים שעורכים בימים אלה הופעת-בכורה בחנויות, הגיע לעיסוקו דרך... כוכבי-השמים. משה (37), נשוי ואב לשניים, יליד תל-אביב, המתגורר בראשון-לציון. עוסק באסטרולוגיה לא כחובב אלא במקצוען.

הוא למד כלכלה ומנהל-עסקים, השתחרר מהצבא כרב-סרן ועבד בתפקידי ניהול בכירים במפעלי-תעשייה. „בצד האסטרולוגיה והפילוסופיה, תמיד עסקתי באמנות, ציירתי, עיצבתי תכשיטים, והשתתפתי בתערוכות וחיפשתי דרך איך לתרגם את האמנות לדבר מעשי", אומר משה. „בשנתיים האחרונות הסתמן פתאום שינוי דרסטי במצב-התחזוי האסטרולוגית שלי. החיים שנראו קודם מאורגנים ומסודרים, השתנו לפתע. הבחירה, ליצור ולעצב בגדי-ים היא מתוך ניתוח עסקי ענייני, אבל לא הייתי עושה צעד זה אם לא הייתי רואה את סיכויי ההצלחה בכוכבי-השמים".

מה שנכון הוא גם, שמשה גדל בין בגדים. לאמא שלו היה סלון לאופנה והוא גדל בין אריגים וחוטים – ובגדים. אז אם אתם לא כל-כך מאמינים באסטרולוגיה, כמוני, אז אולי תראו דווקא בסיפור-הילדות הזה את הסיבה שמשכה את משה לעסוק באופנה.

כך או כך, הוא התארגן, מצא בעלי-הון שיממנו את ההשקעות, התקשר עם חברות בחו"ל ששמחו לגלות כשרון ישראלי חדש – ומזה שישה חדשים, הוא כבר מייצר ומייצא את הבגדים לחו"ל – ומדבר על תחזית ייצוא שתגיע לשני מיליון דולאר בשנה זו.

מה שמאפיין את בגדי הים של משה הוא שהם בקווים שמרניים וצנועים, וחסית, למה שרואים על החוף.

„המסר האירוטי נשחק אחרי החשיפה הממושכת של השנים האחרונות – אומר משה – נשים נראות בעיני הרבה יותר טוב, בבגדיים שמכסה קצת את הגוף. העקרון שמנחה אותי בעיצוב בגדי-ים הוא שיחמיאו לנשים, שתיראנה בהן יותר טוב". ■

כך מעצב מי שגדל בין חוטים ומחטים. צילום: מנחם עוז.

משה ליהוד: מדבר על שני מיליון דולר בשנה.

מעתה קל לך יותר לקנות מוצרי הלבשה תחתונה עבורך ולכל המשפחה. כל מה שעלייך לעשות זה לבחור בדלתא!

דלתא מציעה לך 2 סדרות מלאות של תחתונים, גופיות, חולצות וגרביים, בכולם הקפידה על האיכות והגימור, במגוון מחירים וסגנונות. הכנסי לאחת החנויות, ובחרי לך את הדלתא שלך.
להשיג בחנויות הלבשה, חנויות הכל-בו, רשתות המזון בשרות עצמי וברשת חנויות טתה.

סדרת "עלה-כחול"

חדש מדלתא. סדרת חסכון מושלמת "עלה-כחול".
זוהי הדרך שמציעה לך דלתא, לקנות מוצרי הלבשה תחתונה בהוצאה נמוכה יותר, אך בלי לוותר על האיכות.
שימי לב: התחתונים והגרביים - 2 באריזה,
המחיר המופיע הוא ל-2 מוצרים.

מבצע

15% הנחה על כל תחתוני הנשים "עלה-כחול".

אל תחפשי מציאות בשווקים, דלתא מציעה לך סדרה חסכונית, מלאה, בחנות הקרובה לביתך.

סדרת "עלה-ירוק"

על הסדרה הקלאסית שלנו אין צורך להרחיב את הדיבור, את מכירה אותה כבר שנים רבות.

המוצרים כולם מכותנה משובחת, שעובדה בטכנולוגיה מתקדמת אפילו לבדים עדינים ודקיקים ביותר, חלקם בסריגת ז'קארד אופנתית.
העלה הירוק, את זוכרת.

טבעי שלובשים דלתא.

ורשבסקי פריליך דונר

סלטים

שאר ירקות

מה נשתנה יומו האחרון של הפסח מכל ימות השנה? שביום הזה נאכל מהשאריות שהותרנו ביתר ימי החג ונרכיב מהם סלטים מרעננים. הרווח כפול: לא זו בלבד, שננצל עד תום אותם מאכלים שאין עוד חפץ בהם, אלא שבמטעמים שנכין נוכל למלא סל גדול של פיקניק ולאכול מהם בחיק הטבע.

בחרנו במתכוני סלטים מכל העולם והבאנו בחשבון את כל אותם מאכלים מסורתיים העולים בשפע על שולחן החג. אין הכרח, כמובן, לחכות לשאריות וכל הסלטים האלה יפים וטובים להכנה גם באופן מיוחד.

אבוקדו בחזרת / ישראל

שאריות החזרת מליל הסדר (או השורש העודף שנקנה „שמא לא יספיק") משתלבות באורח בלתי שיגרתי באבוקדו המוכר. כדי להפוך את המנות האלו לסלט מרענן, חותכים את האבוקדו לקוביות ולקבלת מיטבל מעניין – מרסקים אותו בממחה.

(ל־4 מנות)
שורש חזרת או 4 כפות
רסק חזרת
2 אבוקדו בשלים
כף מיץ לימון
8 כפות מיונית
ענפי פטרוסלינון ומלח לימון, לקישוט

מגררים את החזרת, חוצים את האבוקדו לאורך ומוציאים את הגלעינים. יוצקים על בשר האבוקדו את מיץ הלימון. מניחים 2 כפות מיונית בכל חצי אבוקדו ומפזרים עליו את החזרת המגוררת. מעטרים בפטרוסלינון ובלימון.

לסלט אבוקדו פיקנטי: חותכים את האבוקדו לקוביות, מטפטפים עליהן מיץ לימון. מערבבים את המיונית עם החזרת ויוצקים על הקוביות. מערבבים בעדינות, מקשטים כנ"ל.

לממרח אבוקדו: מניחים את כל המצרכים בממחה (בלנדר) או במעבד מזון. מעבדים למחית חלקה. אפשר לתבל במלח ובפלפל לפי הטעם.

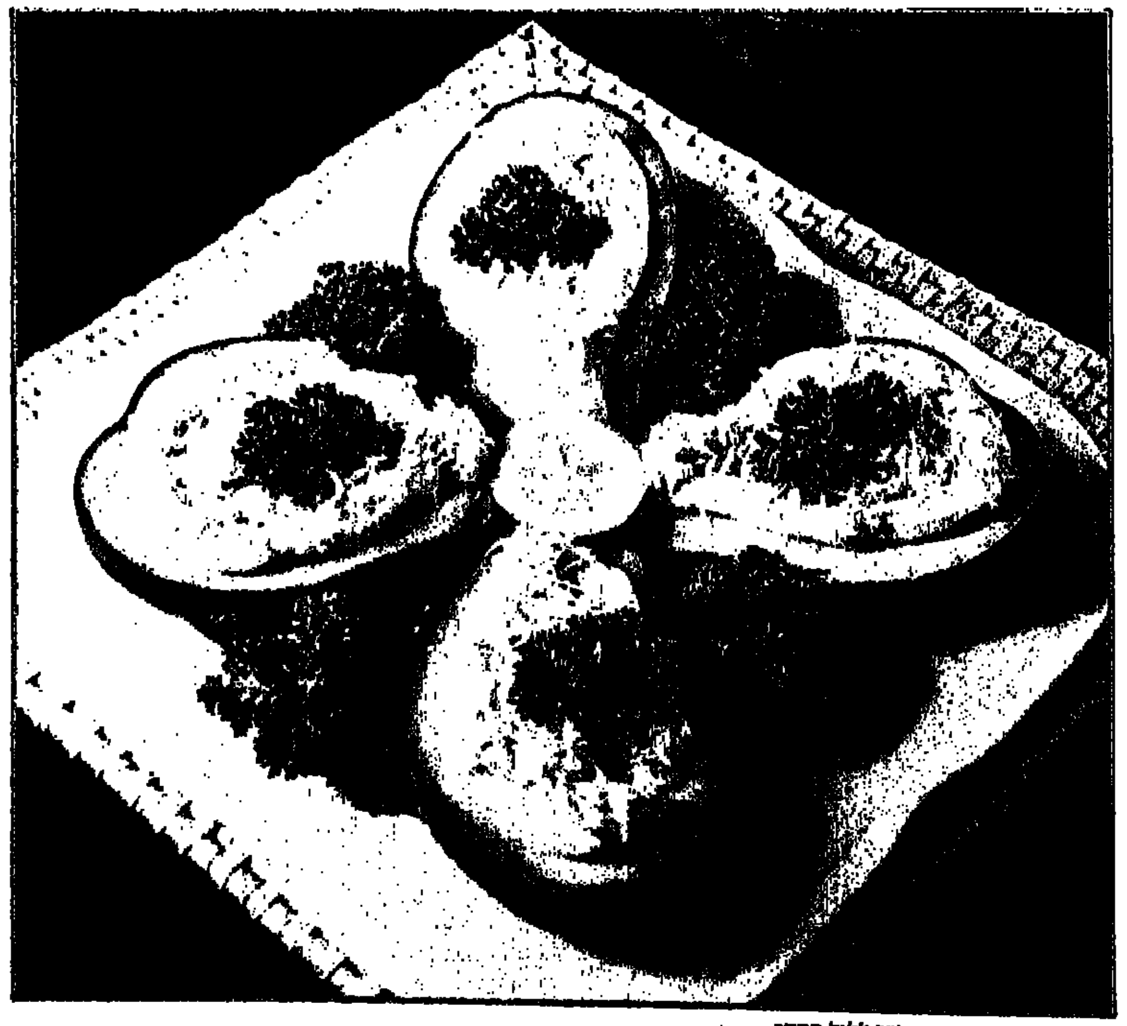
אבוקדו מעוטר בחזרת, זכר לליל הסדר

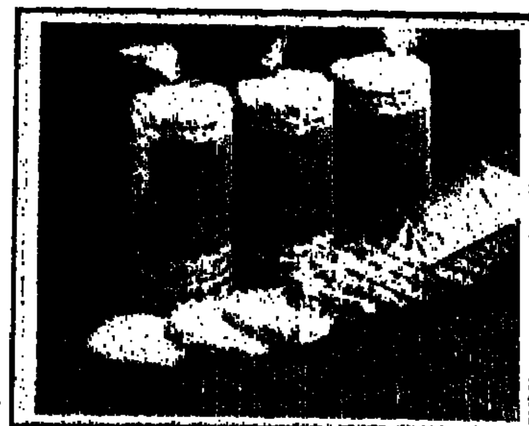

שימורי טונה · פטריות · אספרגוס · אננס · קוקטייל פירות · דובדבנים ומבחר נוסף של שימורים

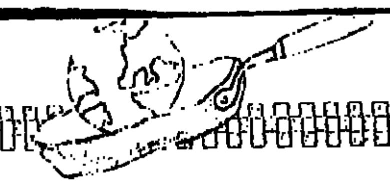

איורים: שאול צמח

סלט סלק / צרפת

מחמיצת הסלק המפורסמת של פסח נותר הירק המבושל, אותו מסננים מהנוזלים לאחר הבישול. טעמו המתקתק של הסלק ומירקמו החלקלק הולכים נפלא עם תוספות פריכות וחמוצות. נסו להוסיף קוביות מלפפון חמוץ, בצל ומיונית או את המתכון הצרפתי הבא:

(ל-4 מנות)
2 כוסות קוביות סלק מבושל
3 פילה אנשובי (או 2 כפיות ממרח אנשובי)
שן שום כתושה
כף פטרוסלינון קצוץ
4 כפות שמן זית
2 כפות חומץ בן־יין
קורט מלח
בצל קטן, פרוס לטבעות

מניחים את קוביות הסלק המבושל והמצונן היטב בקערה גדולה. קוצצים את פילה האנשובי ומערבבים אותו (או את ממרח האנשובי) עם השום הכתוש, הפטרוסלינון, השמן החומץ והמלח. יוצקים את הרוטב על קוביות הסלק המצוננות ומחזירים למקרר ל־10 דקות לפחות לפני ההגשה. מעטרים בטבעות הבצל.

סלט עוף / סין

כדי להכין מרק עוף לליל הסדר ולבישול הקניידלך המסורתיים בכל ימי החג נחוץ, כמובן – עוף. אולם העוף ה״מכובס״, המניב מרק לתפארת, אינו אהוד בדרך כלל, כשהוא מוגש ערום. הסינים מלבישים את העוף המבושל בגלימת סויה וסלרי והתוצאה היא סלט לאניני הטעם ולאוהדי המטבח המזרחי הרחוק.

(ל־6 סועדים)
ק״ג בשר עוף מבושל (אפשר גם שאריות חזה עוף או חלקי עוף אחרים, מבושלים)
2 כוסות מים או מרק עוף
ראש סלרי עלים
כף רוטב סויה
כף שמן
כפית סוכר

מפרידים את בשר העוף מהעצמאות וחותכים לחתיכות קטנות. מרתיחים את המים או את המרק וחולטים בהם את הסלרי המנוקה והחתוך לקטעים באורך 5 ס״מ, כ־2 דקות. מסננים את הסלרי מהמרק ומניחים ביחד עם פיסות העוף בקערה גדולה. מערבבים את רוטב הסויה עם השמן והסוכר עד שהסוכר נמס. יוצקים על הסלט ומצננים לפני שמגישים.

גאולה ל״עוף מכובס״ בסלט סיני

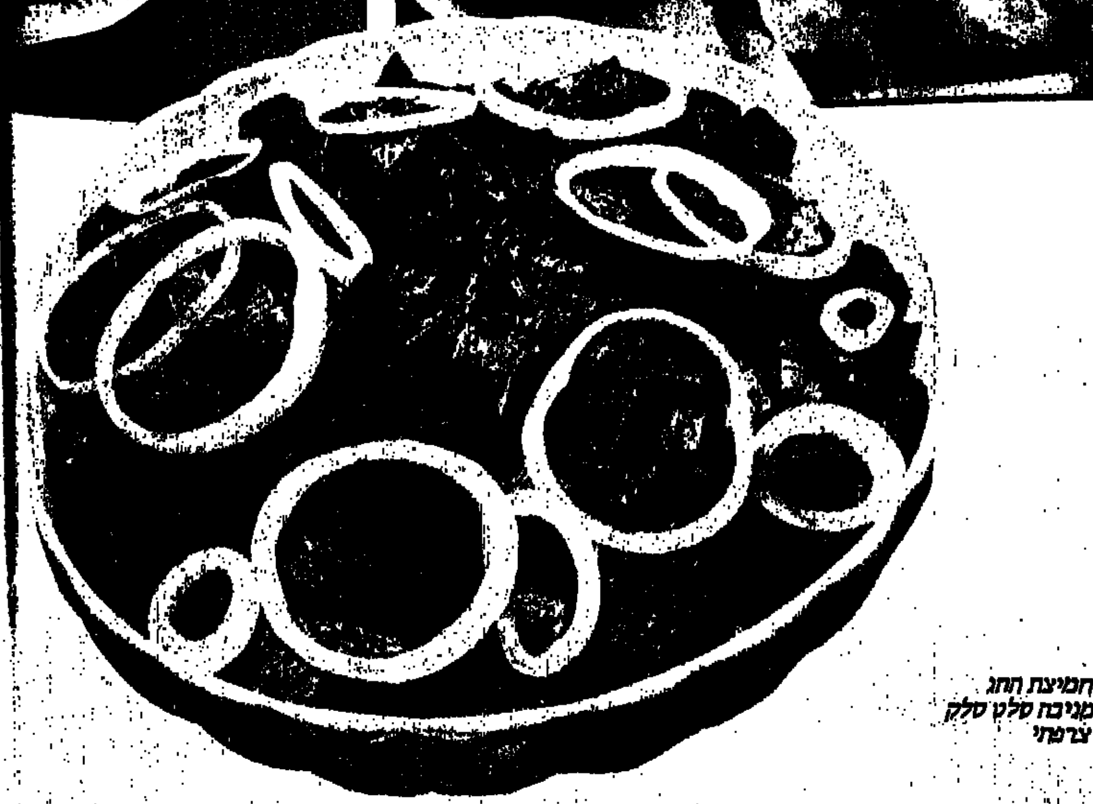

חמיצת החג מניבה סלט סלק צרפתי

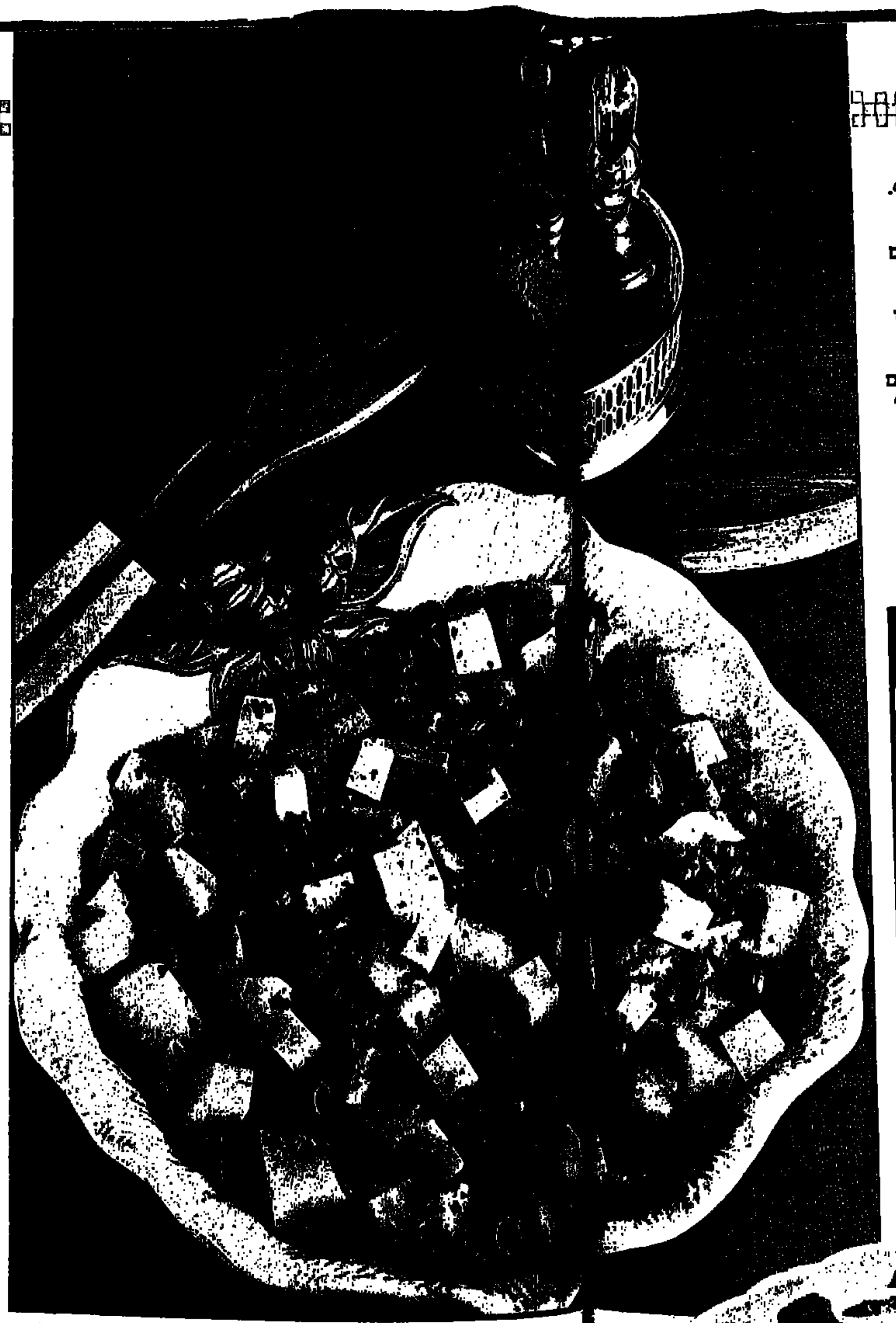

עודף תפוחי אדמה מבושלים מככב בסלט טוניסי ססגוני

סלט תפוחי אדמה / טוניס

שאריות של תפוחי אדמה מבושלים, בעיקר אלה שבושלו בקליפתם, מתאימות לשמש כסלט כמעט בכל הרכב שעולה בדמיונכם. במטבח הצפון אפריקני עושים זאת עם לבבות ארטישוק, צלפים, זיתים, גזר ואפונה. זו תערובת צבעונית מרהיבה ומרעננת, שהכנתה מסתכמת ב... פתיחת קופסאות שימורים.

(ל־4 מנות)
700 ג' תפוחי אדמה, מבושלים, בקוביות
4 גזרים מבושלים בקוביות
200 ג' אפונה, מבושלת*
3 לבבות ארטישוק (משומרים), ברבעים
2 כפות צלפים
12 זיתים שחורים
12 זיתים ירוקים, מגולענים
4 כפות שמן זית
2 כפות מיץ לימון
כף פטרוסלינון קצוץ
¼ כפית גד (כוסברה) טחון (או כפית גד טרי, קצוץ)
מלח, פלפל שחור

מניחים את תפוחי האדמה, הגזר, האפונה, הארטישוקים, הצלפים, והזיתים בקערה גדולה. טורפים במזלג את השמן, מיץ הלימון הפטרוסלינון והתבלינים. יוצקים את הרוטב על הירקות ומערבבים קלות בעזרת 2 כפות. מצננים היטב לפני ההגשה.

---

* במקום גזר ואפונה אפשר להשתמש בקופסת שימורים של אפונה וגזר, מסוננת מנוזליה.

סלט וולדורף / ארצות הברית

לעזרת הסלט הזה נחלצים כל האגוזים שמילאו את הכיסים במשך ימות החג. מצטרפים אליהם הסלרי (הלא הוא הכרפס של ליל הסדר) והתפוחים. תוספת צבע ועניין יכולים להעניק פיסות של תפוזים או אננס. מגישים כתוספת לבשרים קרים או כמנת ביניים בכל ארוחה.

(ל־4 מנות)
שורש סלרי (או ראש סלרי עלים)
4 תפוחים
2 כפות מיץ לימון
50 ג' אגוזים (אילסרים או אגוזי מלך)
6 כפות מיונית
מלח, פלפל

מגררים את שורש הסלרי על מגררת גסה או חותכים את גבעולי סלרי העלים לקוביות קטנות. קולפים את התפוחים וחותכים גם אותם לקוביות. מטבילים במיץ לבל ישחירו. קוצצים את האגוזים ומוסיפים את המיונית, המלח והפלפל. מערבבים היטב ומצננים לפני ההגשה. אפשר להוסיף, כאמור, פלחי תפוזים או אננס משומר. ■

רותי קינן

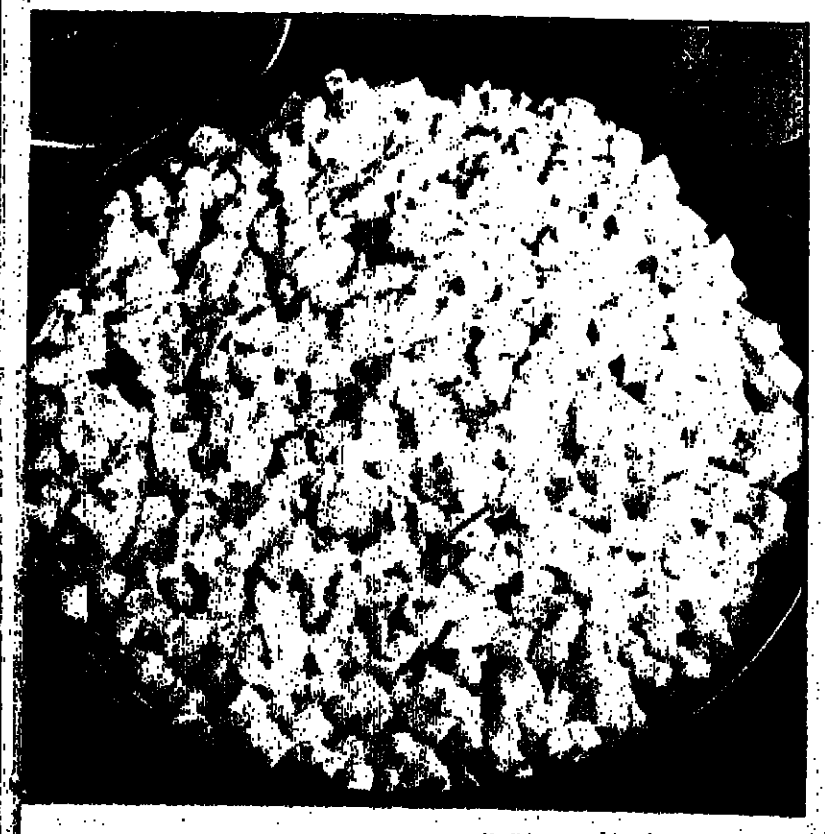

אגוזים וכרפס בסלט וולדורף אמריקני

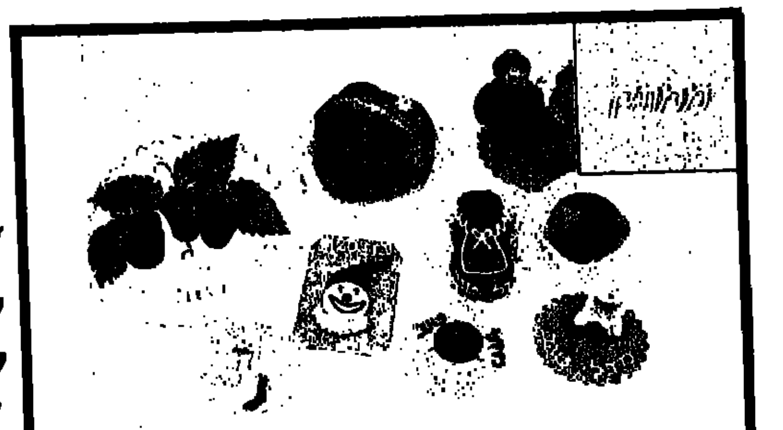

כל אחד והמרציפן האישי שלו. צילום: שמואל רחמני.

מרציפן במשק

מה עושה חברת קיבוץ, בי.איי. בספרות אנגלית, שאחרי 10 שנות עבודה ב„גיל הרך" מחליטה לחפש כיוון חדש ולא מוצאת עניין במכבסה, במטבח או בגזברות? מפסלת עוגות מרציפן וסוכר ומבססת עצמה כענף חדש במשק. פסלוני המרציפן וקישוטי הסוכר שיוצרת ואלרי שיקלי כל־כך יפים, שכמעט חבל לאכול אותם. אבל כשמתפתים וטועמים, אי אפשר להפסיק.

ואלרי (31, נשואה +3) עלתה מדרום אפריקה לפני 10 שנים ומאז היא חברת קיבוץ ניר אליהו. ניצני כשרונה בעיצוב עוגות והתאמתן לארוע התגלו בימי הולדת, חתונות וחגיגות במשק. העוגות והעיטורים שלה החליפו את עוגת הספוג המסורתית עם קרם וקישוטים בטעם מרגרינה. חברים החלו לבקש שתכין להם עוגה עם קשוט זה או אחר. ואלרי התרכזה יותר ויותר בפיסול במרציפן ובזילוף סוכר. מדליון של שפן עם „מזל טוב" לקישוט עוגת יום־הולדת, פילון כחול להולדת הבן, חולצת חאקי ממרציפן לרגל השחרור (עם ברכת „שחרור נעים", גם היא מתוקה), חתן וכלה ושמותיהם, טרקטור. ואלרי גילתה שהיא יכולה לפסל הכל ממרציפן וככל שהאתגר קשה ומסובך יותר, כך היא נהנית יותר. במשק התלהבו, עודדו ועד מהרה מצאה עצמה מקבלת הזמנות מחנויות ממתקים יוקרתיות בערים הגדולות. מה שהתחיל כתחביב של סופשבוע במטבח קיבוצי צר הפך ליומיים עבודה בדירה מיוחדת. כשיש הרבה הזמנות, היא מקבלת עוד יום מסידור עבודה וכשצריך, החברים עוזרים.

כשמתכננים חגיגה, במקום להגיש פטיפורים עם הקפה, אפשר להזמין אצלה מרציפנים אישיים („מרציפן זה פרווה, מתאים לכל ארוחה"). עוגה רגילה שאפיתם תראה חגיגית ומיוחדת עם תשימו עליה פלטה של סוכר, מעוטרת בציור־יד (אכיל, כמובן) המתאים לאירוע.

טלפון להזמנות – 052־36243/4/5.

נוית ברצקי

דיתי עם מכונית משופצת ובלי סנדביצ'ים צילום: רוני נעמן

קוסמטיקה לחיפושית

זוהי חיפושית דגם 1958 עם פח ופגוש קצת „דפוקים" שעברה טיפול קוסמטי על־ידי מכונאי ירושלמי צעיר בשם איתן אסיקו. הוא חתך וגזר וכיסה את המנוע במכסה פרספקס שקוף.

וכאן נכנסת לתמונה יהודית (דיתי) חיילת משוחררת וחרוצה בת 21 שהשיגה ידה לקנות גרוטאה משופצת. אבל מי שחרוץ חרוץ כנראה עד הסוף. דיתי, צברית ירושלמית, עוסקת גם בתיווך דירות, גם לומדת באוניברסיטה, גם עובדת במכירת כרטיסים כמפעילת חניון, וחוץ מזה היא משכימה קום, כדי להכין מידי בוקר כמה עשרות סנדביצ'ים מלחמניות קלועות טריות, אותם היא מעמיסה על החיפושית המשופצת ומוכרת בין עובדי המוסכים באזור המוסכים שבתלפיות. ■

שיאונה דרור

טיפוח שרירי הפנים – בלי ניתוח. רק תרגילים. צילום: יוסי זמיר.

לעשות פרצופים למען היופי

מה ניתן לעשות למען הפרצוף בלי מסיכות ובלי ניתוחים? פשוט צריך לעבוד על שרירי הפנים, אחד לאחד, בריכוז והתמדה. בשיטת ה„יוגה לפרצוף" אין צורך בדיאטה ובהתנזרות ממנעמי החיים ואין היא דורשת יותר מ־15־5 דקות ביום.

השיטה לטיפוח שרירי הפנים הגיעה אלינו דווקא מן הקיבוץ. רונית בן־יוסף מקיבוץ אור־הנר שבנגב (עולה ותיקה מאורוגוואי, 26 שנים בארץ), קוסמטיקאית. טבעונית עם ותק של 24 שנים.

רונית, דקת הגיזרה, בעלת טמפרמנט דרום אמריקאי וסקרנית מן־סטופ, מחפשת כבר שנים תחומי עזר לקוסמטיקה הטבעית שישלימו אותה. היא ניסתה כל מיני שיטות חדשות בנושא, אך שום דבר לא „הדליק" אותה, עד שפגשה לפני חצי שנה, את קתרין הורביץ הצרפתיה, כוהנת ה„יוגה לפנים", שביקרה בארץ ועשתה נפשות לתורתה, לא מעט בשל חזות פניה הצעירים. על אף 60 שנותיה.

הנושא שבה גם את לבה של רונית והיא החליטה להתעמק בו. לאחר דיונים באסיפת הקיבוץ אושרה לה נסיעת התשלמות לפאריס. היא חזרה ארצה כשבכיסה תעודת הסמכה להוראת השיטה (היחידה בארץ בינתיים). קודם כל ניסתה את התורה של פניה ומשראתה כי טוב, ניסתה גם על החברות בקיבוץ. אלה שהתמידו, ראו תוצאות כבר כעבור חודשיים.

„מה שמוצא חן בעיני בהתעמלות לפנים", מסבירה רונית, "זה השיטה ההגיונית. קל לביצוע וחשים בה מתחת לאצבעות, כיצד השרירים עובדים. התעמלות זו מחדשת שרירים שהתנוונו, דבר הגורם להחלקת העור, מזרזת את מחזור הדם וגורמת לספיגה טובה יותר של קרמים הנמשחים על העור לאחר התירגול".

השיטה מתאימה, לדבריה, למי שעושה דיאטת הרזייה, מונעת צניחה וריפיון השרירים, טובה גם לנערות בנות 20, שעורן עדיין צעיר ורענן. רונית מדגישה כי שיטה זו, אינה באה במקום טיפול העור, ניקוי, הזנה ותזונה נכונה, וגם לא במקום ניתוח למתיחת־פנים.

התעמלות הפנים כוללת 13 תרגילים הנלמדים בקורס בן 4 שעות, שלאחריו הולכים הביתה עם דפי הדרכה מאויירים, מסתגרים בחדר האמבטיה ועושים פרצופים מול הראי – הכל למען היופי. ■

שיאונה דרור

ניירת

400 אנשים גזרו ניירות. צילום: רוני קסטרו.

שעשועי־נייר

למה בחרתם דווקא בנייר ליום העיון הראשון שלכם? – שאלנו את מרגלית עקביא, מלכת המישחקים הבלתי מעורערת של ישראל, שהיא גם מזכ"ל „המרכז החינוכי למישחקים בישראל". השיבה בשלוש מלים: „כי זה בחינם". יום העיון נערך בסמינר הקיבוצים, בשיתוף בין המרכז למישחקים ומשרד החינוך והתרבות, ונקרא „שעשועי נייר". גננות ומורים, מדריכים במתנ"סים ומטפלות מקיבוצים – כולם רצו להשתעשע בניירות ולהעיף ציפורי־נייר, ואווירונים, כמו שעשינו כשהיינו קטנים, בכיתה, מאחורי גב המורה. אלא שכאן הציפורים מתוחכמות יותר ומלבדן למדו משתתפי יום העיון גם איך מכינים מניירות פשוטים, עוד צעצועים ומישחקים מרתקים. מארגנין לא ציפו להיענות גדולה כל־כך ורבים שביקשו להירשם נידחו מחוסר מקום. מרגלית עקביא מבטיחה שיהיו עוד ימי עיון כאלה.

א.ש.סתיו

הפנים לפי ג'וי

מי שסבור עדיין, שקוסמטיקה זו מסיכות וקרמים – חי בטעות. כשג'וי רבון מקבל את פניו של אחד הלקוחות היא בוחנת בשבע עיניים את כושרו הגופני, את מצבו הבריאותי הכללי, את לשון הגוף שלו, את הרגלי התזונה שלו, היציבה שלו ומה לא? מה זה קשור לקוסמטיקה? אצל ג'וי זה קשור מאד ואולי זה מה שעושה את ההבדל בין „קוסמטיקאית" לבין „תראפיסטית עור ויופי" שסיימה את לימודי המקצוע שלה בבית הספר היוקרתי של DELIA COLLINS בלונדון. אבל אין זה, כמובן, ההבדל היחיד – מכלול הטיפולים שמציעה ג'וי לנשים ולגברים ישראליים בכל הקשור לטיפוח הגוף והפנים הוא רחב ויחודי ביותר. במכון „לייזרטון" של ג'וי בבית רופאים בתל אביב, ניתן ליהנות משפע טיפולים אסתטיים וקוסמטיים המוגשים בעזרת הציוד המתקדם והחדשני ביותר וברמה בינלאומית. החל בטיפולים בסיסיים כמו הרחקת שיער וניקוי הפנים וכלה בסילוק קמטים וצלקות, העלמת נימים אדומים, שיטות הרפייה ודיאטה יחודית ועוד.

פילוסופיית הפנים של ג'וי

לפני שעלתה ג'וי לישראל מדרום אפריקה, היא עבדה במשך שנים לצד רופאי עור ופלסטיקאים. לכן כשהיא אומרת טיפול פנים היא מתכוונת למשהו שונה לחלוטין ממה שמקובל בארץ... אצל ג'וי טיפול פנים זה טיפול פנים ולא מסאז'! ג'וי מאמינה שהשפעת הגיל על מצב עור הפנים היא רק אלמנט אחד מתוך גורמים רבים שיש לקחת בחשבון. כך למשל, היא מתייחסת לאקלים הישראלי למצב הבטחוני, לרמת המתח האופיינית לחיים בישראל, ולהרגלי תזונה ישראלים כאל גורמים לא פחות חשובים. ג'וי גורסת שכל מי שיש לו נגיעה לתחום הזה חייב לנסות לעזור לאנשים, במקביל לטיפול עצמו, להשתחרר ממתחים ולחצים שונים. אחרת, לעולם לא תושג התוצאה האופטימלית מהטיפול.

שיטת שיאצו – מסאז' יפני בלחיצות

בהתאם לגישה „נפש בריאה בגוף בריא" שלה, חשתילה ג'וי רבון במכון „לייזרטון" שני טיפולים יחודיים המשפרים את המצב הבריאותי ומשחררים את הנפש ואת הגוף כאחד. את ה„שיאצו" עושה רון פייס, אקופונקטוריסט מקצועי ומומחה לשיאצו – על בסיס של לחיצות ידים בנקודות מסויימות בגוף, משיגה השיטה הזו הקלה עצומה בכאבים מסוגים שונים, משחררת מתחים פסיכולוגים ופסיכולוגים, יוצרת איזון והרמוניה בגוף ומביאה לתחושת נעימות וקלילות. פייס, שלמד והתמחה 7 שנים במקצוע, ביפן, מלמד גם בעת הטיפול, את ה„פטנט" באופן שמאפשר אחר כך – הפעלה עצמית בבית.

גישה טרייגר – הגברת המודעות הגופנית והופש התנועה

גישת טרייגר, בהפעלתה של המומחית, תדמורה סימקינס, משלבת מגע עם תנועה וידועה בעולם כשיטה נבחרת לשחרור מפרקים, ע"י הסרת הרגלי התנגדות לא רצויים מן השרירים והפרקים. השימוש בגישה טרייגר נפוץ גם בתחום השיקומי ויש לו השפעת משמעותיות בטיפול משלים בבעיות אורטופדיות, בעיות נשימה, יציבה, כאבי ראש כרוניים ועוד.

לאנשים בריאים הן השיאצו והן הטרייגר, הם בבחינת נכס שרוכשים לכל החיים ותרומתו לאיכות החיים, למצב הבריאותי ולמצב עור הפנים – עצומה.

גולת הכותרת של ג'וי – קרן הלייזר הקרה

החידוש הבלעדי של ג'וי בישראל הוא הטיפול בקמטים באמצעות קרן הלייזר הקרה. הטיפול שאושר ע"י משרד הבריאות ומומלץ ע"י רופאים, מחולל נפלאות בעור הפנים. לקרן הלייזר סגולות יחודיות שנתגלו כמעודדות את התפקוד הטבעי של העור. יש לה השפעה על החייאת תאים, היא ממריצה את יצירת הקולגן שתורם לגמישות העור, היא מווסתת את פעילותן של בלוטות השומן, מחזקת רקמות ותאים וממריצה את זרם הדם. הטיפול כולל סדרת פגישות ומיועד למקרים קלים, יחסית, שאינם מצדיקים ניתוח פלסטי. אחת ההצלחות הגדולות של הלייזר היא בטיפול בקמטוטים מסביב לשפתיים. התוצאה פשוט מושלמת. קמטים עמוקים הופכים לשטוחים ורכים. עור הפני מתחזק ומתרומם, עם סיום הטיפול, העור חלק ורענן ונראה צעיר בכמה שנים טובות. בנוסף לכך, יש לקרן הלייזר הקרה הצלחה בינלאומית גדולה בטיפול בצלקות ובאקנה.

לא על הקרן לבדה...

לצד קרן הלייזר, מתמחה ג'וי בטיפול מיוחד בגיוון לסילוק נימים אדומים מעור הפנים והרגליים, הגורמים צרות צרורות לנשים וגברים רבים, ג'וי מרפאת אקנה בשיטות יחודיות שאינן מותירות צלקות, ומציעה פתרונות לחיזוק שרירי הפנים, לטיפוח עור יבש או מוזנח, להסרת כתמי פיגמנציה, להרחקת שיער לצמיתות ועוד. לאחרונה, הוסיפה ג'וי לרפרטואר הטיפולים שלה גם את שיטת „ההרזיה המחוייטת" – לכל אחד נתפרת במיוחד הדיאטה המתאימה לו ולצרכיו האינדיבידואליים. התוכנית כוללת דיאטה שמכינה דיאטנית קלינית, בשילוב עם תראפיה אלקטרונית המפעילה את כל שרירי הגוף – הרצוניים והבלתי רצוניים, תנועה ומסאז' ידני לפיזור השומן באיזורים החיצוניים. כמו בכל הטיפולים גם כאן – דבר לא נשאר פתוח ואין גורם אחד קטנטן שלא נלקח בחשבון. מקצועיות פרפקציוניסטית, זוהי סיסמתה של ג'וי רבון.

„לייזרטון", המרכז לטיפוח העור והיופי – (בית הרופאים רחוב ריינס 18 תל אביב טלפון 03־230150) בניצוחה של ג'וי, הוא המכון היחיד בישראל את החידושים העדכניים והמשוכללים ביותר בתחום האסתטיקה. ג'וי איפשרה לקהל הישראלי ליהנות מכל אלה בדיוק כפי שנהנים אלפי אנשים בעולם הגדול.

הפרימדונה היהודיה של התיאטרון הדני

אסתר ארלשטן,
קופנהאגן

חנה פיטגיס ששינתה שמה ליוהאנה לואיז הייברג עשתה היסטוריה בעולם הבמה של דנמרק. היא היתה לאגדה עוד בחייה ולסמל לאחר מותה, היא רכשה מוניטין וכבוד שבכמותו לא זכה איש בדנמרק, לא לפניה ולא אחריה

יוהאנה לואיזה הייברג מגולמת על־ידי השחקנית־במאית הדנית בירגיטה פריסה, במחזה על חיי הפרימדונה היהודיה. המחזה נחל הצלחה מסחררת בכל מדינות סקנדינביה, צרפת וצ'כוסלובקיה.

דגולה בשחקניות הבימה הדנית – הפרימדונה של כל הזמנים – חנה פיטגיס ששינתה שמה ליוהאנה לואיז הייברג, נולדה בשנת 1812 לזוג מהגרים עניים מגרמניה שהשתקעו בחוסר כל בדירת מרתף עלובה בקופנהאגן. האב כרסטיאן היינריך פיטגיס נפטר בהיותה בת שנים ועול פרנסת המשפחה וגידול הילדים נפל על צוואר אמה היהודיה הנרייטה הארטוויג, ממוצא רוסי יהודי.

חנה הקטנה הפגינה בגיל שמונה כשרון ריקוד ונשלחה ללמוד בבית ספר לבלט של התיאטרון הדני המלכותי. היהודיה הקטנה והעניה שנאלצה שלא כשאר ילדי הבלט, לעזור לאמה בפרנסת המשפחה בממכר נקניקיות בלונה פארק שמחוץ לעיר, לא העזה לחלום על קריירה אומנותית לשמה, אך הגורל רצה אחרת. היא גילמה בשנת 1826 תפקיד זעיר במחזה הדני „האנס וטרינה" ועינו של מבקר האומנות הידוע דאז יוהאן לודביג הייברג, נפלה עליה. הייברג, שמוצא פיו חרץ באותה תקופה את גורלם של סופרים ואומנים, נדהם מהכישרון הדרמטי של הילדה בת השלוש עשרה ועוד באותו ערב הוא ישב וכתב במיוחד עבורה, תפקיד ראשי במחזהו החדש.

כוכבה של חנה דרך בן לילה. הסתבר כי היא נפלה היטב לטעמם של חוגי האומנות ושוחרי התיאטרון והתגלתה דווקא עקב היותה נטע זר בסביבתה. עיניה היו כחולות אך עורה שחום ושערה שחור כעורב. „מוצאה היהודי מסביר את בשלותה המוקדמת ואת כשרונה המוסיקלי והסקס אפיל הבוהק ממנה" כתבו מבקרי תיאטרון שניסו להתוות על תשתית הצלחתה. הקהל הדני התלהב מהרומנטיות של גופה, מגמישות תנועותיה, מרכנוניות פניה והאקזוטיות שעטפה אותה. יוהאן לודביג הייברג נשא אותה לאשה והפכה לפיגמליון שלו. הוא היקנה וצר אותה מחדש שינה את שמה ליוהאנה לואיזה וסייע בידה לעשות היסטוריה על קרשי הבימה הדנית. היא היתה הגדולה והיחידה ועד היום לא קמה לה מתחרה.

ידידות עמוקה נרקמה בין יוהאנה לואיזה וסופר הילדים הדני המפורסם הנס כריסטיאן אנדרסן. הנס כריסטיאן יחל לקירבתה וניסה דרכה לחדור לחוגי האצולה הדנית. למראית עין היו השניים מיודדים אם כי בתוככי תוכה היא סלדה ממנו מאחר והוא מזכיר לה את עברה. שניהם היו סגורים מלאי רגשי נחיתות אך לעומת סופר האגדות הקטן והבלתי ידוע באותה עת, הצליחה יוהאנה לואיזה למתוק את עברה להחלץ ממעמדה הנחות ולטפס לפיסגת ההצלחה. בחברה הדנית באותם ימים היא היתה פרימדונה במלוא משמעות המילה שסופרי הדור והאצולה כרעו לרגליה ודרשו את חברתה.

יוהאנה לואיזה הייברג הפגינה לא רק כשרון משחק נדיר אלא אף כשרון כתיבה בשפה דנית עשירה וצחה חרף העובדה שהיא מעולם לא למדה קרוא וכתוב ועם אמה שוחחה ביידיש־דנית עילגת. אך חרף מאמציה התקשתה הפרימדונה היהודיה להשתחרר לגמרי ממוצאה. עלה בידה לגבור על מבטא היידיש הזר שרבץ קמעה בלשונה ומרר לא אחת את חייה על קרשי הבימה. היא נהגה משום כך להגות היטב את המילים, בכוונה רבה עם תשומת לב הניתנת בדרך כלל לשפה זרה ולא ללשון אם. דיאלקטים דניים היא לא סיגלה לעצמה מעולם. לעומת כל השחקניות הדניות האחרות היא התקשתה לחקות את העגה המתנגנת והמתוכה של בני הכפרים וכשנאלצה באחד מתפקידיה לדבר בעגה כפרית היא נטלה את כישלונה הצורב אף היחיד על הבימה.

יוהאנה לואיזה הייברג גילמה 275 תפקידים ורובם ראשיים ומגוונים על בימת התיאטרון המלכותי של דנמרק. היא הופיעה בתפקידה האחרון בשנת 1864. היא היתה לאגדה עוד בחייה ולסמל לאחר מותה: היא כונתה הדינמו של התיאטרון הדני, היא רכשה מעמד וכבוד שבכמותם לא זכה איש בדנמרק לא לפניה ולא לאחריה. עם מותה בשנת 1890 ירד המסך על עידן בלתי נשכח בהיסטוריה התיאטרון של דנמרק. ■

טיול של יום: פריחה בגליל

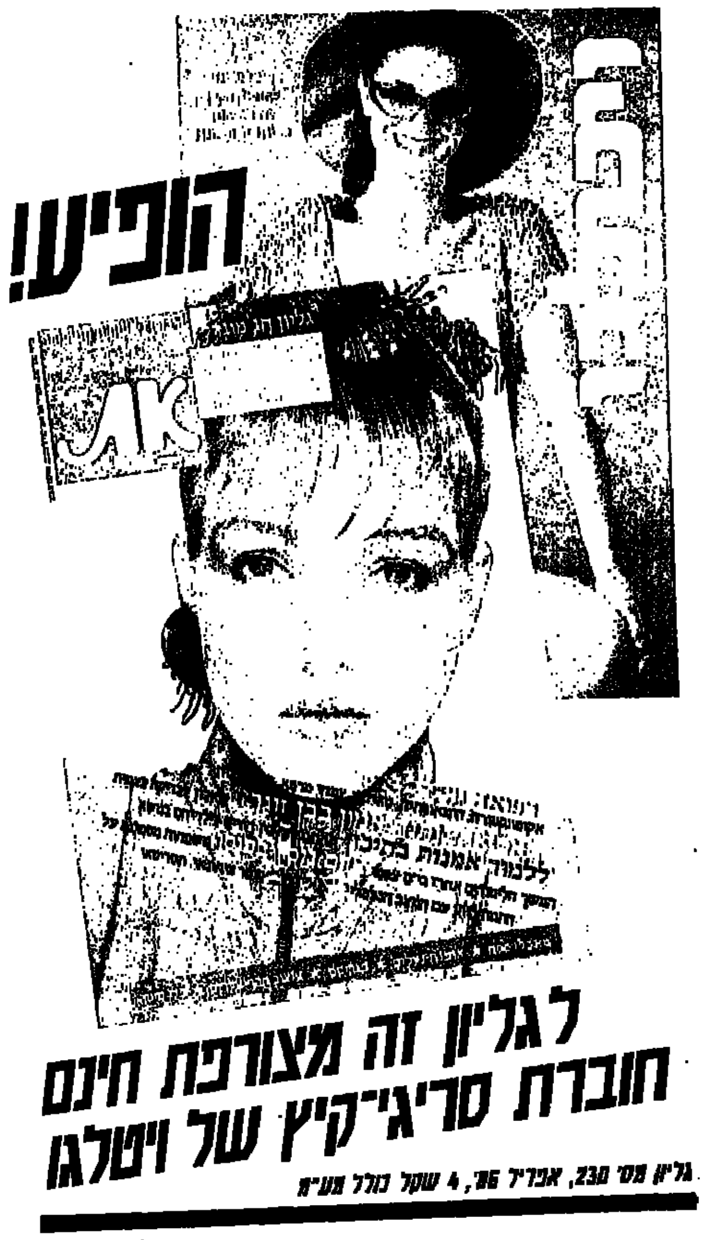

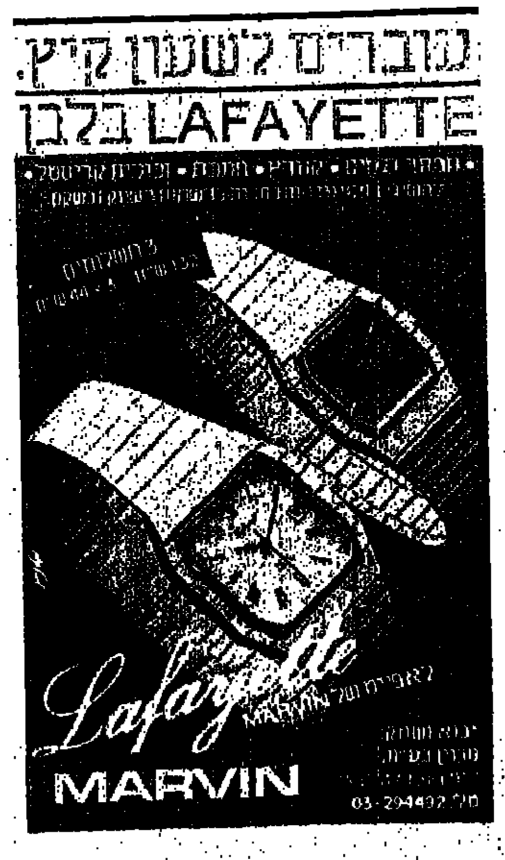

כתף לנזקק

עידית אלקבץ

אייל ליפשיץ, במשרד שממנו יוצאים לעזור לזקנים ולנכים. צילם: אורי קובה.

אדם למען אדם

"יום אחד התקשרה אלינו אשה קשישה בבהלה: אין לה חשמל בבית ואינה יודעת מה לעשות. הזעקנו אליה חשמלאי, אך עד שהוא הגיע ...הסתיימה הפסקת החשמל". כך מספר אייל ליפשיץ מן האגודה "אדם לשרות אדם".

זו אגודה "בבעלותו" של אייל, מתופעלת על ידי צוות עובדים צעירים ונמרצים, שכל מטרתם היא לתת כתף לנזקקים. והנזקקים לשרותם הם בדרך־כלל קשישים ונכים.

"צוות שליטה" כולל אנשי ארגון, מלווים ומטפלות לנכים ולקשישים, אחיות, עובדים סוציאליים וסטודנטים המעניקים שרות עם כל הלב. אך בעיקר הם משרים הרגשת בטחון – שיש אל מי לפנות וקיימת כתובת לכל בעיה. לצידם, מלווה אותם ועדה ציבורית מייעצת, שעוזרת לנווט, ומסייעת בכל אותן בעיות שלאגודה אין אפשרות לפתור.

ואכן, מגיעים אליהם אנשים עם בעיות שונות, החל מבעיות קיומיות השייכות לחיי היומיום, כמו תיקוני אינסטלציה, שירותי כביסה, שרברבות. החבר'ה האלה פשוט מעניקים לקשישים את ההרגשה שהם שם, למקרה הצורך. וכך הם נותנים סיוע בשמירה בלילות, מספקים לחצני־מצוקה לעזרה במקרי חרום, ומסייעים בכל הקשור בקורסים ובתוכניות לימודים בבית.

קוראים להם "הגיל השלישי". אייל מכנה אותם "סבים וסבתות", אך כולם כאחד זקוקים לכתף הבסיסית. הם מתמודדים עם בעיות של מוגבלות גופנית, חוסר מעש, חוסר במשפחה תומכת. "למערכת הציבורית אין מספיק כלים לעזור להם" אומרים חברי האגודה, "והפתרון כדרך של אישפוז הוא לא תמיד הפתרון הטוב, משום שהם נוהגים לראות במוסד את 'התחנה האחרונה'. ואכן חברת "אדם לשירות אדם" מנסה לסייע בכל דרך אפשרית כך שהקשיש יוכל להמשיך לחיות בביתו הוא. הצורך והמודעות קיימים לא תמיד רק אצל הקשיש, אלא גם אצל המשפחה, הבנים והנכדים, אם כדי להרגיע את מצפונם ואם כדי לדאוג לזקני המשפחה בתחומים שהם אינם יכולים לעשות זאת.

חברת "אדם לשירות אדם" מושיטה עזרה ותמיכה גם לנכים, כמו במקרה של נכה, משיתוק־ילדים, שגר בתוך המכונית שלו: כי לא היה לו בית... הוא לא קיבל קצבאות, ונפל בין כסאות המערכת הביורוקרטית. אך למרות הכל היה אופטימי. הוא הגיע לאגודה, והם הצליחו לעורר את המערכת. פנו לארגון הגג של הנכים "יד ביד", חיפשו קרובים שיוכלו להלין אותו אצלם, ועכשיו הם תרים אחרי משק מגורים מתאים לו.

מצב מצוקה אחר שהגיע אליהם: בחורה כורדה נכה, כתוצאה מתאונת דרכים קשה. חיפשו עבורה משק מגורים, לכשתצא ממחלקת השיקום של בית־החולים, בית שיהיה מותאם לנכה וכן סיפקו לה מטפלת שתלווה אותה בכניסתה לבית ותסייע לה מהבחינה הנפשית.

האגודה עושה כל מאמץ להושיט כתף למי שמבקש סיוע בכל תחום, ועל מנת לאפשר לנצרך לקבל שרות טוב יותר הם מציעים כרטיס מנוי, והצטרפות למועדון הלקוחות של "אדם לשירות אדם – אנוש". דמי החברות סמליים, 66 שקלים לשנה.

"זוהי עבודה שיש בה גם צער, מפני שלא תמיד אפשר לעזור, אך גם סיפוק רב בעצם מתן העזרה..." הם אומרים. טוב שתדעו על קיומם: "אדם לשירות אדם – אנוש", אייל ליפשיץ, רח' בודנהיימר 40 תל־אביב, מיקוד 62008, טלפון 447660. ■

המתנדבות – בדרכן למעלה

בשנת 1983 נבחרו לפרלמנט הבריטי 23 נשים בצד 600 גברים. מספרים אלה עמדו לנגד עיניהן של עורכות הדו"ח על "נשים בשירות ציבורי", אשר נערך באחרונה על ידי ה"איגוד הבריטי של נשות אוניברסיטה". מסקנת הדו"ח אינה מעודדת: אף שעבודת התנדבות של נשים מובילה אותן, כדרך הבטוחה, לתפקידים ציבוריים – גם לפרלמנט – הרי שגברים מגיעים לעמדות ציבוריות בדרך הרבה יותר משמעותית.

תוך־כדי בדיקת הפרופורציות של גברים ונשים המשרתים את הציבור במוסדות מקומיים, מגלה הסקר כי מרביתן של הנשים "נתרמו" לתפקידן מטעם ארגונים התנדבותיים. ואילו הגברים הגיעו לתפקידים לאחר שעברו במסלול מקצועי, רכשו נסיון בעבודה ופיתחו קשרים בתחום בו הם פעילים.

הדו"ח מביע חשש, כי ככל שיגדל מספרן של הנשים בכוח העבודה – תגענה פחות מהן לעבודת התנדבות, וכך יקטנו סיכוייהן להיכנס לחיים הציבוריים. וזאת, חרף העובדה שנשים מתנדבות, שגם עובדות במשרה מלאה, משקיעות בכך הרבה יותר שעות מאשר עמיתיהן הגברים.

במטרה להגביר את סיכוייה של האשה העובדת להתקדם לעבר מישרות ציבוריות, מעודדים בבריטניה את הנשים להשתלב כבר מעתה בעבודה ציבורית. באמצעות קרן מיוחדת עוזרות הנשים העובדות, המעוניינות בכך, קורסים למנהיגות ולתקשורת, כרחבי בריטניה. "אם את אחות, את יכולה לשרת בוועדה לבריאות הציבור; אם את מורה – הציעי את שירותיך למועצת החינוך בעיר או במחוז שלך; שולי את האיגוד המקצועי שלך שיתרום את שירותיך" – זוהי לשון הפניה אל האשה העובדת, מעל דפי הירחון רב־התפוצה "גוד־האוסקיפינג" בבריטניה. ■

תלמה הדר

סיפור מהחיים

אני דר

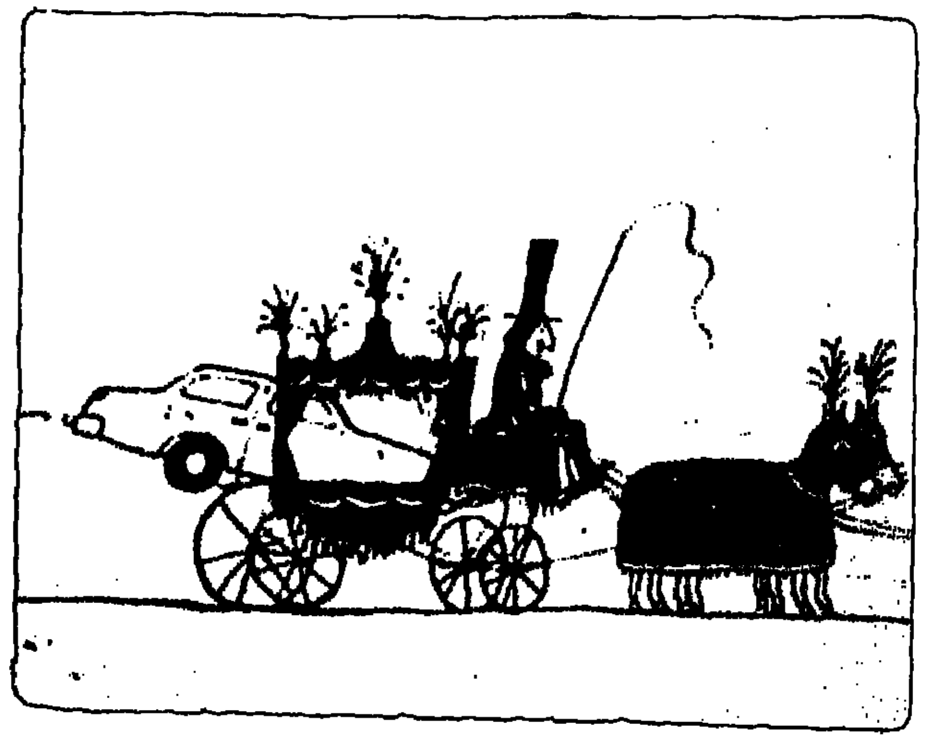

לקחו לו את הב.מ.וו. החדשה. עוד לא הספיק לקנות אותה, וכבר איננה. באו החמסנים וגזלו ממנו חמישים אלף שקל חדשים. במזומן. היה אפשר להתווכח, לומר שאין לך, שיאיימו עד מחר – לך אין אף שקל בשבילם. אבל משהו נשבר אצלך בפנים. בשלב די מוקדם נשבר, החליט לשלם להם – העיקר שירדו ממנו. מסיפורי הזוועה ששמע על המחטנים האלה שהקיפו אותך, חשש שאם יחליט להיאבק נגדם ולא לשלם, הרי לבסוף יאלץ גם לשלם. כמו כל מי שהחבורה האלה התלבשו עליו.

בחלומותיו הגרועים לא תאר לעצמו שכך עלול לקרות לו: שאליו יכנסו שני סטודנטים צעירים ויציגו תעודות מפקח־מס. "שלום, ביקורת ספרים בבקשה". הרי אפילו אם יעשו ביקורת ספרים אצל האפיפיור ימצאו משהו, לפחות איזו עבירה טכנית.

מול שהוא רופא, אחרת היו מזמינים עבורו אמבולנס. בצרידות הרגיע את המפקחים, שהוא חיוור וחלש

לקחו לו את האוטו החדש...

מושפעת ובעצם אינו מתרגש. למי הוא מספר סיפוריו? הבחורים האלה יכולים להיות קרדיולוגים מנוסים, לפי מספר הפעמים שהזמינו ניידת לטיפול נמרץ עבור הנבדקים שלהם.

התיישבו בנחת בצד וביקשו את תעודת המשרדית. "כן, גם את הארנק ויומן הכיס שלך". על־פי בקשתם, השאירם לבד ונכנס לחדרו. המשיך לעבוד, אך לבו היה בחדר הקבלה. עתידך נקבע עכשיו על־ידי שני פרחי חשבונאות. ספרי החשבונות הנבדקים כעת נמצאים בשליטתה ובאחריותה המלאה של פקידת הקבלה הממלאת גם את תפקיד מנהלת החשבונות בקליניקה. ילדה נחמדה שהשתחררה לאחרונה משירות סדיר בצה"ל. שבע שנות לימוד, חמש שנות סטאז', שנתיים השתלמות בשיקאגו – ועתידך ייקבע על־פי טיב העבודה של ניהול־חשבונות של בחורה בת עשרים.

חבריך צחקו עליו שהוא בוחר את מנהלות החשבונות שלו בהתאם להיקף החזה שלהן. לא־פעם, כשבאו אליך לקליניקה בסוף היום, לנקודת איסוף ויציאה לבילוי משותף בעיר – צירפו אליהם את הפקידה לבילוי. המאזנים הפרטיים שלה תמיד הסתיימו ב"אצלי או אצלך?"

קוראים בעיתון על "קומנדו מס", נישומים שמפסיקים לנשום, פסילת ספרים, ריבית, קנסות ועיקולים – הכל עלול להתממש אצלו במשרד בעוד רגע. לא משנה כמה פעמים הקפיד והזכיר לעובדים ולרואה החשבון שלא שווה לו להעלים הכנסות, אם ימצאו אצלו אי־סדרים בספרים – יאכל אותה.

מי שנולד בצפון תל־אביב, בן יחיד לזוג רופאים ייקים שנמלטו מגרמניה בשנות השלושים, נזהר מרמאויות קטנות. ככן להורים מבוססים שהצליחו להציל את רוב כספם ולהביאו לפלשתינה, לא הוטרד בנושא כספים, גם כשעזב את בית הוריו. כסף נדבק לכסף, דמי שכירות חודשיים מרכוש המשפחה, או עסקות בניה בקומבינציה, פטרו אותו מדאגות להבלי העולם הזה. מדי פעם קבל הצעות להיכנס בשותפות לעסקות ייבוא, כממון. כשלא הצליח להתפנות ולטוס לנופש באחד הימורים באירופה, נהג להמר ב"רולטה הלאומית" הישראלית, בבורסה.

או בשביל מה הוא צריך להסתבך עם מס הכנסה? כמה כבר יוכל להעלים מהמז ובשביל מהז לשקט הנפשי ולמצפון נקי אין מחיר, ביחוד כשאתה עשיר. את עיקר עסקותיו ותמרוני המס עשה אצל רואה החשבון שלו בגלוי, על פי החוק ובעיקר על פי הפרצות שבחוק. השקעה בנכסים מוגנים, הנפקות מו"פ, חברות־בנות – כל תמרון חוקי שיגן על נכסי ירושת המשפחה. בשביל מה הוא צריך את שני הסטודנטים האלה שינברו לו בספרי החשבונות, עוד מעט יכנסו ויאמרו: "סליחה דוקטור, למה אין תאריך על חשבונית מספר כך וכך, אהה" והידיעה בעיתון שתשבור את לב אמו – "רופא תל־אביבי נעצר בחשד של העלמת הכנסות". לאן יוליך את הבושה?

> קראת בעתון על "קומנדו מס" וחשבת: "אני בסדר, לי זה לא יקרה". וזה קרה לך, משום שלא חישבת נכון, מי ראוי לטפל בחשבונותיך.

עברה שעה, הרופא מתבקש לגשת הצידה עם המפקחים, ומקבל לידיו את דו"ח הביקורת שבסופו מספר הערות המסתמכות בהזמנה לבירור במשרדי פקיד השומה. מבעד למציאות המיטשטשת מולו, הצליח להבין שמצאו אצלו מספר טעויות טכניות, ברישום הכנסות ממטופלים בספרי החשבונות, לגביו, המשמעות זהה לגזר־דין מוות.

בשיחזור לאחור הצליח להיזכר מי הכניסה אותו לבוץ. ילדונת חמודה שעבדה אצלו חודשים כפקידת קבלה ופוטרה בעקבות תקיית "במישור האישי", לאחר שעות העבודה. ליתר דיוק, אצלה בבית. בביקורת התגלה כי נהגה להשמיט כמה הכנסות ולא לרשמם כיאות ובחשבונאות כידוע אין קיצורי דרך; נקמה מאוחרת של סגנית מלכת מים מאוכזבת.

לאחר שהתאושש מההלם נתקף בבולמוס כפייתי להיחלץ מהבירור הצפוי, כשובע המתפש נואשות גלגל הצלה. נזכר כי פקיד שומה בכיר במחוז דן הינו "בן עיר" של הוריו. במשך שנים שיחק עם הוריו קלפים על מרפסת ביתם. צלצל אליו להתייעצות ובזהירות ניסה לגשש באם יוכל לעזור לו לצאת מהסבך. על ידי התערבות מגנוה, למשל. כתומר־אונים שמע כי יהיה חייב להתייצב לבירור ואין כל אפשרות להפעיל פרוטקציה. את הסיבות לכך לא הצליח להבין, בעצם זה כבר לא עניין אותו. תקוותו לצאת מהתסבוכת התנפצה.

"אל תוותר להם, לא להתפשר, אגורה אל תתן להם", כל החברים שפעו עצות לקראת ההתמודדות הצפויה לו עם פקיד השומה. יש אנשים עם אופי של לוחמים, המסוגלים לערוך מלחמת התשה לאורך זמן, העיקר לנצח, ולא חשוב המחיר. אך יש גם מי שיכול להרשות לעצמו שלא להילחם, לוותר על הקרב ולברר מה המחיר לקניית השקט. כמו ששילם לגרושתו כל כמה שרצתה – העיקר שתלך...

פקיד השומה שרן בענייננו לאחר מספר שבועות, ששמע בחייו כבר את כל הסיפורים והתירוצים האפשריים בנושא, פסק לאחר התדיינות מתישה שארכה ארבע שעות – "חן חמישים אלף ש"ח, ונסגור את כל העניין". הציעו לו הסדר תשלומים, הלחאה נוחה – אך כמי ככפאו שד החליט בעקשנות שהוא רוצה לגמור עם זה. עוד היום. לא רוצה מעטפות צהובות מהמחשב המרכזי עם חיובי ריבית והצמדה אין סופיים. לא רוצה טובות, לא מוכן להשתעבד ולעבוד "בשבילם".

צלצל למנהל סניף הבנק שלו, שחרר את הכסף המיועד לקניית הב.מ.וו. החדשה, וכתב צ'ק לפקודת המדינה. ממשרדי המס, ספוני מרפי פח עמוסים בתיקי קרטון מאובקים, לקח מונית למועדון הבריאות שלו במלון היוקרה בהרצליה. סאונה, מאסז' והתעמלות במשקולות יוכלו אולי לשחרר רק חלק מהמתחים שנצברו אצלו בתקופת ההמתנה שלפני הבירור. מחר כבר יפורסם מודעת "דרושים" בעתון ויחפש מנהלת חשבונות מדופלמת, עם עריפות לגימלאית.

אתם ככה, באו ולקחו לו את האוטו החדש שכל כך רצה בו, לפיצוי עצמי על הרבה כשלונות קטנים עם פקידות קבלה בפגישות שלאחר שעות העבודה.

שירות „מעריב"

למרות נוכחותו הכמעט־מתמדת של הבעל, חשות נשים רבות מעין בדידות במסגרת הנישואין. לכן כה חשובה החברות.

החברה הטובה של האשה הנשואה

את כל הזמן מחוברת לטלפון", הוא אומר, „על מה אתן מדברות כל הזמן?"; „אני מקווה שאת לא מדברת איתה על הבעיות שלנו"; „אל תגידי לי שאת שוב הולכת אליה!" משפטים מוכרים של בעל, בשינויים קלים של ניסוח פה ושם, בהתאם למצב הרוח ועצמת הרגשות.

הסיפור מוכר – הבעל אינו מבין את הצורך של אשתו בחברה טובה – לפעמים הוא ממש לא סובל אותה. איך אפשר להוכיח לו, שלפעמים, חברה טובה היא גם החברה הטובה ביותר של הנישואים?

„כשאני עם חברות, אני מישהי, מלבד אשתו של־ ואמא של־. הן מזכירות לי שאני בן־אדם חכם ונחמד בזכות עצמי. בין הילדים והעבודה והבית, המתח לעי־תים משגע, ואנחנו שוכחים את זה. שלא יהיו אי־הב־נות: אני נהנית גם עם הבעל, אבל זה משהו אחר, כי יש בינינו כל הדברים אחרים – האחריות המשותפת והצפיות ההדדיות – שמשנים את כל ההתייחסות". מו־נולוג מוכר. הדוברת יכולה להיות אשת קריירה, השכ־נה מעבר לקיר, את. „לחברה טובה אני יכולה לספר על משהו שמציק לי, מבלי שזה יהפוך לעניין גדול. כשא־ני מספרת אותו הדבר לבעלי, הוא מתנהג כאילו אני מאשימה אותו, כאילו הוא עשה משהו לא בסדר. הוא רוצה לקבל חיזוקים שאני בסדר כדי שהוא ירגיש בסדר" – מאזן ביניים של אשה שנשואה כבר 21 שנים.

נישואים הם, כמובן, רעיון שנוה מאוד לחיות עימו. יחד עם הנישואים נעלמים בדרך כלל פחדים וחרדות מבדידות וניכור. אך נשים רבות מגלות, לאחר שחול־פות השנים הראשונות לנישואים והלידות הראשונות, את חשיבות הידידות עם נשים אחרות, לא רק מטעמים של שלוות נפש אישית, אלא גם כגורם מסייע לשל־מות הנישואים.

רוב הנשים הנישאות מקבלות עליהן את שם בעלי־הן, ורובן גם דוחקות את חלומותיהן האישיים למקום שני, אחרי חלומותיו־שאיפותיו של הבעל. זה, בדרך כלל, מקור בלתי־אכזב לתחושות של אבדן זהות וביטול עצמי. כשתחושת האבדן מתחילה ליצור חרדות, תעשה האשה צעד כלשהו כדי ליצור מרחק בינה לבין בעלה, למרות שהיא עדיין מעוניינת בקשר עימו. לכן היא פונה לחברות, המספקות לה קשר קרוב ובלתי מאיים תוך אפשרות לגלות את עצמה מחדש, כאישיות עצמאית.

הגבר מחפש את אמא

עבור הגבר, המצב שונה. קל לו הרבה יותר לשמר את תחושת הזהות העצמית שלו בחברה המערבית, וזה אולי חלק מהסיבה מדוע הוא אינו זקוק למידת הקירבה והאינטימיות להם זקוקה אשתו. עבורו, מעגל החברוי־ות שמחוץ לנישואים, הוא כבחינת „מערכות יחסים נוספות", עם אנשים שבחברתם הוא נהנה, ולא סתום בטחון ומשענת רגשית, כפי שהן משמשות את אשתו. מעטים הם הגברים שהביעו רצון שיחסי החברות שלהם יהוו משהו מעבר לצורת בילוי נוספת בחברת אנשים מועדפים. מודים הביעו בגלוי משהו שדומה לקנאה, נוכח הקשרים הקרובים של האשה עם חברותיה. כדרך כלל, התגובה היא של ביטול וזילזול, בסגנון: „גם אם אחיה עד גיל מאה לא אבין על מה יש להן לדבר כל כך הרבה".

התבטאויות בנוסח זה חושפות, אולי, רגשות שמסתתרים מאחורי המילים, חבויים מהעבר, כשורים הפרי־ע למערכת היחסים אמא־בן. כשגבר רואה קשר קרוב בין האשה שהוא אוהב לאחרת, הדבר מעורר בו חרדות שאשתו, כמו אמו, היא מישהי שאין לבטוח בנאמנותה ללא סייגים. לפיכך, הוא עלול לחוש אי־נוחות, כעס, אפילו קנאה בלתי מוכנת. כיוון שרגשות אלה נראים בעיניו חסרי בסיס רציונלי, הוא יעוות אותם, בדרך כלל, ללגלוג כעוס או עצבני. ברגעים כאלה הגבר מבקש, בעצם, אישורים וחיזוקים שאינו צפוי לאבדן אישי נוסף. הוא רוצה שאשתו תתקרב אליו, תתמוך בו ללא סייגים. כפי שהתבטא בעל אחד: „אני חוזר עייף מהעבודה, וכל מה שאני רוצה זה שתשב לידי בשקט ותהיה איתי. ומה היא עושה? מצלצלת לחברה". הוא מחפש את אמא, שבעצם נוכחותה הרגיעה ופינקה, וחי־שה ברצונותיו, צרכיו ופחדיו. וכל זה, בלי מילים. אבל האשה שאיתו רוצה לדבר.

אין דבר שמבטא בצורה סימלית היטב יותר הבדל זה, מהשימוש השונה שעושים גברים ונשים בטלפון. עבור מרבית הגברים הטלפון הוא מכשיר קומוניקציה, משהו שבאמצעותו מאשרים דברים, מבטלים עיסקה או מעבירים מסר. עבור רוב הנשים, הטלפון הוא מכשיר חברתי חביב. שיחת טלפון היא תחליף לפגישה פנים־אל־פנים שלחץ הזמן אינו מאפשר, אמצעי לשמור קשר קרוב עם חברה עימה אי אפשר להתראות. לא רק הצורך לשמור על קירבה עם החברה מדרבן שיחות אלה, גם המחסור באינטראקציה מילולית עם הגבר, הצורך להתחלק בחוויות עם מישהו באורח הדדי, לעו־מת הצורך של הגבר שהאשה „תשב לידו בשקט".

בדידות בחברת הבעל

סיפרה אחות, הנשואה 12 שנה: „אני יודעת ששיחות הטלפון שלי הן מקור לבעיות: בעלי שונא אותן. בדרך כלל הוא שותק, אבל כל כמה זמן יש פיצוץ גדול בגללן. אילו היינו מדברים יותר זה עם זה, הייתי ודאי מבלה פחות ליד הטלפון. אבל הוא לא נוטה לדבר. טוב לו לשבת מול הטלוויזיה וזהו. גם כשאנחנו מדברים, הוא כמעט שלא אומר כלום. זו לעולם לא הופכת שיחה כמו עם חברה".

הבדידות, הנוצרת למרות נוכחות הבעל, היא גורם נוסף ליצירת חברויות בין נשים. מכאן גם טענתן של רבות, שחברויות אלה לא רק שאינן מבכירות על הני־שואים, הן מסייעות להם. אשה אחת, עם „ותק" של 30 שנות נישואים, סיכמה כך את הדברים: „אין שני אנ־שים שיכולים להיות הכל זה עבור זה, והם גם אינם צריכים להיות כאלה. אסור גם שיהיו לנו צפיות כאלה. חברות היא דרך להשיג חלק מהדברים שאי אפשר לקבל מבן הזוג שלו נשואים ושאותו אוהבים".

בין הנשים שסיפקו עדויות לכתבה זו, היו שציינו את חשיבות החברות לחיזוק הנישואים, והיו שהדגישו את חשיבותה ברגעי המשבר בדרך לגירושים. כוחה של החברות ברגעים הקריטיים של החיים כזוג, היה במודל שסיפקה. כפי שהגדירה גרושה אחת: „איני יודעת אם הייתי מסוגלת לעזוב את הנישואים ללא חברתי. תמיד ידעתי שאינני מרוצה בנישואים. עם חברתי בחיי, לא הרגשתי צורך להציג לבעלי דרישות. היינו כל כך קרובות – שתינו לא עבדנו באותה תקופה, היו לנו ילדים קטנים והתראינו כמעט יום־יום. שתינו היינו לא מאושרות בנישואינו, אבל לא האמנו שיהיה לנו האו־מץ לשנות משהו. ואז היא הכירה גבר אחר, ועם הזמן נעשה ברור שהיא עוזבת את בעלה. היא הייתה עבורי מודל למה שאפשר לעשות, ובפעם הראשונה ידעתי שגם אני אוכל לעשות את הצעד הזה, כאילו היא נתנה לי רשות, לגיטימציה להתגרש".

בדרך כלל, החברות נותנת כח במישור האישי, וגם סותמת חללים במערכת היחסים עם בן הזוג, שעם כל רצונו הטוב הוא אינו מסוגל למלא, ומחזקת את הצורך הנשי החזק בתחושת עצמאות ועצמיות. בשלבים הרא־שונים של נישואים נוטים לחפש חברה דומה לנו, לחי־זוק תחושת הבטחון שלנו בתפקיד החדש כזוג. עם הזמן, אנו נוטים לחפש קירבת אנשים שרואים את הייחוד שבנו, את האישיות העצמאית שלנו. נשים מחפשות חיזוקים לתחושת ה„אני" לעומת ה„אנחנו" של הנישואים. ■

איך להישאר בקשר

במרוץ המטורף לעמוד בכל הדרישות, של בעל־ילדים־עבודה, סובלת לעיתים חברות מהזנחה רצינית. איך בכל זאת אפשר להמשיך ולטפח קשרי חברות בסבך העיסוקים היומיומיים? ★ קביעת סדר עדיפויות – החליטי מי חשוב לך.

★ עמידה לצד החברה – מבחן אמיתי של חברות הוא כשצריך אותך.

★ שמרי על קשר – טלפון, מכתב, פתק, אפילו שוקו־לד קטן לתיזכורת.

★ תכננו בילוי משותף מראש – ובצעו.

★ הקדישו זמן זו לזו – לא רק להעביר זמן, לנצלו לבילוי איכותי.

★ גלי הבנה – הבדלים במסלול חייכן (היא עובדת, את לא) עלולים לגרום בעיות – אל תדברי רק על עצמך, התעניני גם בה. ■

ג'וקי ארקין: „הבעיה היא את מי צריך להרוג כדי שאופיע בתכנית בידור רצינית". צילום: פיטר ל. רוונברג

רוקד, אוהב ומתוסכל

ג'וקי ארקין, אמן, מורה, בעל להקה ובכל־זאת: „כל אידיוט וגורילה המגיע לארץ, מופיע בטלוויזיה. זה מעצבן כשאני רואה את הזבל שבא מחו"ל ומופיע מבלי להתחנן... אנחנו מאד פרובינציאליים. אנחנו קפריסין קטנה, אפילו לא יוון".

מהאולם בוקע קול גברי שמזמר „בייבי, אני הגבר שלך", בקצב נוסח מחולות „תהילה". ואז, ברגע שהאוזן מצפה לספירה של וואן־טו באנגלית בניב מקומי, עולה הספירה בעברית צלולה, ומתמזגת עם קצב המוסיקה. שעור ג'ז לנשים – הרבה בגדי ריקוד צבעוניים וחותלות על גופות מתנועעים שפרשו לשעה מהבעל־ילדים־בלים־כביסה, אדים צפופים על החלונות וריח קל של זיעה, ואפילו לא וואן־טו אחד לרפואה. „זה מצחיק לתת קצב וואן־טו לאשה שבאה מהבית לשיעור. היא עוד תבקש תרגום", אומר ג'וקי ארקין, האיש שרוקד ומרקיד ג'ז על טהרת העברית.

השם ג'וקי ארקין הולך בנשימה אחת עם ג'ז ופנטו־מימה כבר שנים. יש לו סטודיו בתל אביב עם שלוחות בחולון, כפר סבא ורעננה. הוא מלמד ג'ז למתחילים, לרמה בינונית ולמתקדמים, מגיל שש ועד הגיל חסר־הגיל של „נשים". ויש לו גם להקה, עימה הוא מופיע בנשפים, חלטורות, מועדונים ובצבא, להקה של חמש בנות ובן אחד, בני 17־18, שרוקדים אצלו כבר כמה שנים.

„אני חושב שהריקודים שלי הם הריקודים הטובים ביותר מבחינת ג'ז" הוא קובע בטון עובדתי, שלא מתיר מקום להרהורים על יהירות או ענווה. בכל זאת, בזמן האחרון הוא ולהקתו אינם חשופים במיוחד לעין התיקשורת. ג'וקי יודע להסביר, בכמה גורמים שאף אחד מהם אינו קשור ברמה המקצועית של הלהקה. למשל הנושא של שיפעת האירועים והלהקות המיובאים מחו"ל, שמציפים את השוק. „בכל מועדוני הלילה יש קברטים זולים מחו"ל, שהפלוס שלהם הוא שהבחורות רוקדות בלי חזיות. בתכנית שלי אין בגדים סקסיים ומה שמריץ החוצה זה הנעורים שבלהקה", הוא אומר. „כל אדיוט וגורילה שמגיע לארץ מופיע בכל תכנית בטלוויזיה", הוא מתרגז קצת, „זה מעצבן כשאני רואה את הזבל שבא מחו"ל ומופיע, והם לא צריכים להתחנן".

רקדנים מעורטלים

„אנחנו מאוד פרובינציאלים", הוא מסכם, „כל מה שמחו"ל הוא טוב. אנחנו קפריסין קטנה, אפילו לא יוון". הוא מרחיק לכת, ואומר שלדעתו כדאי שמשרד הפנים יאסור על אמנים זרים, „הלא חשובים" כהגדר־תו, דוגמת רקדני הקברט המעורטלים, להופיע בארץ. „הקהל הישראלי מוכן לקנות עור שטיח ולסגור עוד מרפסת, אבל לא כל כך בקלות ישלח ילד לתיאטרון כי יש טלוויזיה חופשית". המצב הזה, הוא יודע, מתס־כל מאוד רקדנים צעירים, במיוחד כאלה מהסוג של תלמידיו, שאינם מתברגים למערכת הממוסדת ומסר־בסרת של להקות כמו „בת שבע" או „בת דור". יש הרבה רקדנים שבורחים מהארץ, הוא יודע. אחרים, כהגדרתו, „אחד מלצר, אחד נהג מונית, אחר עדיין מחכה ומשמין בינתיים". אז מה הוא, שכבר מפורסם ובעל נסיון מקצועי עשיר, אומר לרקדן הצעיר והמתייאש? „אומרים שימשיך להילחם בתקווה שהסמטום ימוג מארץ. הסמטום מושל פה, ואני אומר זאת בכאב, אבל גם אני שייך אליו".

גם על הטלוויזיה יש לו מה לומר, לא בחיבה יתרה. הוא מספר שהזמין אנשים ממחלקת הבידור לראות הופעה שלו כדי שיראו ואולי יזמינו, ואיש אפילו לא בא לראות. בצחוק, הוא אומר „הבעיה היא את מי צריך להרוג כדי שאופיע בתכנית בידור רצינית", אבל מש־לים מיד את השאלה בהצהרה ש„מי שלא מחפש אותי, זו בעיה שלו".

באופן אישי, למרות כל הדברים המרגיזים האלה, הוא אינו מתוסכל. מגדיר את עצמו כאחד שעושה מה שהוא אוהב, נהנה מהריקוד ויש לו כיף מהפנטומימה, אוהב לביים ולעשות סרטים, כל מה שקשור באמנות הבמה. העיקר שבשום שלב לא יצטרך להפוך להיות קהל. או לצאת לחופשה. „אחרי שעתיים של חופשה באילת אני משתגע", הוא אומר. הקולנוע הוא כהגדר־תו מדיום „מרהיב", והיה שמח לעשות עוד איזה סרט, אחרי שעשה לדעתו תפקיד טוב ב„מתחת לאף" לפני מספר שנים. „אין דבר שעומד בפני סרטים. זה העולם", הוא אומר. למרות ההערצה הוא לא ייצא מגידרו, הוא מבטיח, כדי לקבל תפקיד. בכלל, הוא אומר, התרגל כבר להרבה דברים שאינם צורקים לדעתו, כי „לא מתאים לי להתחנף ולהתחנן". הוא נזכר שכשהגיע בראשונה לניו יורק, יעצה לו הכוריאוגרפית אנה סוקו־לוב, שהכירה לו כל מיני אנשים, „אל תסתכל לאנשים בעיניים, כי הם ידעו שאתה יודע שהם לא יודעים". הוא לא שמע לה. עניין של אופי.

עכשיו, מלבד השיעורים שהוא נותן, שהם לפעמים יותר כיף מהעבודה ברמה היותר מקצועית („חוץ ממי שבא ומבקש לרזות – תלמיד כזה אני מיד יודע שאני שונא אותו"), והתירגולים הכמעט־יומיים עם הלהקה, שכפופים ללוח המבחנים של הרקדנים שלפני־בחינות־הבגרות, הוא עובר על תכנית חדשה של הלהקה ומכין קטע שישלב קריינות עם ריקוד ועם פנטומימה – סי־פורו של האדם הצוחק. במרור „הייתי רוצה לעשות", אין דברים גרנדיוזים, אין לו איזה מלך ליר שהיה מת לעשות. הוא היה רוצה לשוב ולהופיע בפנטומימה עם שייקה אופיר, או לעשות הצגה־הצגה, בלי אף שיר או ריקוד. חוץ מזה הוא פתוח לרעיונות, וממשיך כל הזמן לרקוד, „כי כל יום שלא מתאמנים – נסוגים, ואם לא עובדים, הגוף שוכח". ■

דינה כהן
צילום: יוסי זמיר, סקופ 80

הילדים הזרים הם שלנו

יצחק ונאורה רבי והילדים הפרטיים שלהם. מתכוננים לארוחת בוקר. לכל אחד יש תפקיד קבוע בתורנות.

חשע משפחות בירושלים הפכו את בתיהן למעון לילדים חריגים. רק משפחה אחת, משפחת רבי, מחזיקה מעמד. בשעה שבע, מסתיימת ארוחת הערב בביתם של נאורה ויצחק רבי.

שרון – (ראה הערה בסוף הכתבה) – מוריד את הכלים מהשולחן ומגיש לחנה, העומדת ליד הכיור. שאר הילדים יושבים ליד הטלוויזיה או משחקים. לכאורה, תמונה מוכרת החוזרת על עצמה מדי ערב בבתים רבים, אבל שיגרה זו, בשביל הילדים של נאורה, פירושה בית.

„בסוף השנה הראשונה, אחרי שגרו אצלי 12 ילדים, הרגשתי שאין לי כוחות ואני גומרת עם זה. כיום, קשה לי לראות את עצמי ואת המשפחה בלי הילדים", אומרת נאורה.

על דלת הבית הדו־מפלסי המוקף גינה מטופחת בשכונת רמות אשכול בירושלים כתוב: „נאורה ויצחק רבי – מעון משפחתי". בפנים, יש פוסטרים של עופרה חזה על הקירות ומיטות עץ דו־קומתיות. בצד שמאל, בכניסה, לוח תורנויות: „שרון וחנה – שטיפת כלים, חגי ומירב – שטיפת רצפות, עמי ורינה – קיפול כביסה". פינת האוכל שבמרכזה מוצב שולחן ענק, הופך לאחר שעות הארוחה לחדר הכנת שעורים ולפינת משחקים. המפלס התחתון בדירה שייך כולו ל־13 הילדים בטיפולה של נאורה. גם בחדרי המשפחה, שני חדרים קטנים וסלון במפלס העליון – אין מפתחות. „הכל פתוח", הם אומרים. „כל אחד יכול להיכנס ולשבת איתנו".

נאורה ויצחק נענו לפני 10 שנים למודעה של משרד הרווחה ועיריית ירושלים המחפשת משפחות שתקלוטנה בביתן ילדים מבתים בהם תפקוד אחד ההורים לקוי. „חשבתי שאוכל לנצל את הנסיון שלי כאם בית ולטפל בילדים אלה", אומרת נאורה. היום – משפחת רבי, היא המשפחה היחידה בירושלים שביתה ממשיך עדיין לתפקד במתכונת המקורית.

חיים כמו בפנימיה

נאורה, אשה נמרצת בתחילת שנות ה־40, קצוצת שיער, בג'ינס ונעלי התעמלות, עבדה כאם בית קבוצתית בפנימית ביה"ס החקלאי בעין־כרם. „17 שנה טיפלתי בילדים, כולל שתי הבנות הגדולות שלי. פרשתי כשנולדה בתי הצעירה, נאוית, אותה רציתי לגדל לבד, אבל אז הרגשתי שחסרים לי הילדים מסביב. המודעה של עיריית ירושלים באה לי בדיוק בזמן, צירפתי לבתי הצעירה ושתי בנותי הגדולות שהיו אז בנות 8 ו־12, עוד שנים עשר ילדים. לבנות הגדולות זה לא היה חדש, הן כבר היו רגילות לצורת חיים זו בפנימיה, הקטנה – גדלה עם המעון, בבית".

יצחק, הבעל, מכשירן אלקטרוניקה בביה"ח הדסה, פחות התלהב מהרעיון. „הייתי מאוד סקפטי", הוא מודה. „זה היה שגעון פרטי של אשתי, ולי זה היה נסיון חדש לגמרי. פחדתי מאוד מהקשיים הכרוכים בגידול וטיפול במספר כל־כך גדול של ילדים. גם המפגש בין ילדי שלי לילדי המעון, הרתיע אותי".

הרעיון של מעון משפחתי אומץ על ידי הגב' בתיה ושיין – מנהלת היחידה לשירותי משפחה וקהילה בעיריית ירושלים, לאחר שנוסה בהצלחה בגרמניה. המטרה היא להעניק לילדים בית ואוירה משפחתית. משפחת רבי, היתה אחת הראשונות שעמדה בנסיון. המעונות המשפחתיים האחרים, תשעה במספר, שהחלו לפעול יחד עם המעון של משפחת רבי, נסגרו בחלקם לאחר שהבעלים התקשו לשאת בעול. היתר התמסדו והפכו למעונות שהאוירה המשפחתית הביתית ניטלה מהם לחלוטין.

למשפחת רבי מגיעים ילדים עם בעיות תפקודיות קשות, הנובעות בעיקר מפיגור סביבתי. נימוסי שולחן, כללי הגיינה וגינונים חברתיים אלמנטריים, הן הבעיות הפחות קשות אתן מתמודדים במעון. רוב הילדים מגיעים לשם עם לקסיקון עשיר בביטויים אלימים, קללות וגידופים, והם גולשים גם לאלימות פיזית. בעיה אחרת, הנפוצה מאוד בקרב הילדים של נאורה, היא חוסר היכולת להתרכז, הפוגעת אף בהישגיהם בביה"ס. במעון עובדים עם כל ילד בנפרד – העובדות הסוציאליות, החונכות של עיריית ירושלים ובנותיה של נאורה, המסייעות.

גלית הגיעה למעון לפני מספר שנים כשהיא תלמידת כתה ג' ועדיין אינה יודעת קרוא וכתוב. „השקעת כה המון". ההצלחה הרבה יותר ניכרת עם ילדים המגיעים בגיל של גן חובה או קדם־חובה. השנה התקבלו למעון שבעה ילדים חדשים כולם בגילאי 8–6.

לא מחזיקים בכוח

ילד חדש מתקבל למעון רק לאחר שיכולת ההשתלבות שלו בחברת הילדים הוכחה בפגישות קודמות. לרוב הילדים המגיעים למשפחת רבי יש רקע חברתי דומה: אב אלכוהוליסט, אם מכורה לסמים, או משפחה שהתפרקה. הסכמת ההורה היא תנאי הכרחי לקבלה. ילד חדש שמגיע זוכה מיד להדרכה והכוונה של ילד ותיק במעון. עם זאת, יש נסיונות בריחה אצל הילדים החדשים. נאורה: „אני מסבירה להם כי אף אחד לא מוחזק כאן בכוח".

הבקרים הפנויים מוקדשים לפגישות עם עובדות חווה, מורים ומטפלים. אחה"צ מגיעות לבית שתי סטודנטיות מתנדבות, העוזרות לילדים בהכנת השעורים. „זו עבודה במשרה מלאה, אבל אני לא מרגישה מוגבלת וכבולה לבית בגלל הילדים. הם אינם מפריעים לנו לתפקד כמשפחה רגילה, חינכתי את בנותי להתחלק איתם בכל, כמובן שיש מקרים של קנאה, סתודים ותחרות בין ילדי המעון לבית בתי הצעירה", אומרת נאורה.

„בטח שיש מריבות", אומרת נאוית בת ה־9, „כמו תמיד בין אחים".

במפלס העליון ממוקם הסלון. חדר צנוע, ספות רכות וצמחים. מכשיר הוידאו, פריט המותרות היחיד, התקבל על ידי תורמים לשימוש הילדים. לחדר נכנס בני, נער גבוה ושחור שיער, בן 17. בני נחשב לסיפור ההצלחה של המעון, עשר שנים הוא בילה בבית משפחת רבי, והיום הוא יכול לחזור לבית הוריו. נאורה מספרת בשקט: „בני", היא אומרת, „איבד את יכולת התפקוד שלו בחברה נורמלית בעקבות הבעיות שהיו לו בבית. קיבלתי אותו בגיל שבע, גיל אידאלי מבחינתנו, אבל לנו לא היה קל, היו לי חיכוכים איתו ועם ההורים, אבל אחרי הרבה בריחות ושיחות שלנו ושל העובדות הסוציאליות הוא נשאר". היום בני הוא תלמיד שמינית בבית ספר תיכון שבשכונה.

חלק גדול מהצלחת הטיפול יש לייחס לשיתוף הפעולה מצד הורי הילדים. טיפול מוצלח של שבועות ארוכים, עלול לרדת לטימיון לאחר ביקור סוף שבוע קצר בבית ההורים.

המעון ממומן מכספי משרד הרווחה. עבור כל ילד מתקבלת הקצבה חודשית של 250 אלף שקל, ממנה נקנים ספרי הלימוד, הביגוד ודמי הכיס. במשפחת רבי, מסתדרים עם מה שיש, מעבירים בגדים וספרים מילד לילד, לא זורקים רהיטים ישנים. יצחק, הבעל, משפץ ומתקן את הישנים. מנסים לחסוך גם בדרכים אחרות. השנה, לא הלכו ילדי המעון לקייטנה. כתחליף, הם יצאו לטיולים קצרים במיניבוס של המשפחה.

בחודשים האחרונים איחרו תקציבי משרד הרווחה להגיע. „נכנסנו לאוברדרפט", אומרים בני הזוג. „אבל אני צריכה להמשיך ולהגיש לילדים ארוחה חמה. הצרות הכספיות שלי לא צריכות לפגוע במוגנים". לפעמים, כאשר קשה לה והיא קרובה להישבר, שולפת נאורה מן המגרה תמונות וצרור קשור של מכתבי ילדים: „אני מסתכלת באלה, וזה נותן לי את הטעם להמשיך".

* הערה: כל שמות הילדים בכתבה בדויים. ■

תלמה פרויד

גברים – למטבח!

אני מודה ששמורה בלבי הערצה נסתרת לגברים מבשלים. לא יודעת למה. אולי זה משהו דומה להערצה הבלתי מוסברת שחשים גברים למראה בחורה באצטדיון כדורגל המריעה לשחקנים.

גברים מבשלים ברכוז גבוה אפשר למצוא ב"קורס לאמנות הבשול", הנערך מטעם רשת מלונות "דן" ומועבר על ידי השף מיכה נוי ואשף המטבח, מדלית זהב מתחרות בינלאומית בפרנקפורט ועוד). לדבריו, לתלמידים הובטחה עבודה בגמר הקורס ואנשים נדרשו להתחייב לעבוד לפחות שנתיים. הקורס עולה 600 דולר ומי שיפרו את ההתחייבות יידרשו לשלם 3400 דולר נוספים. 12 תלמידי קורס הבישול ו־5 תלמידי המינהל (כן, הדרך למינהל עוברת במטבח) נבחרו מבין 150 מועמדים.

„אפשר לקבל את הכלנדר־ירז" שואל את השף התלמיד רן שמואלי מרמת חן, שהגיח מן המטבח „באמצע העוגה". „תמיד אהבתי לבשל", הוא אומר בטבעיות. שמואלי, חייל משוחרר, מבשל מגיל 14: „זו תראפיה לא נורמלית".

„ריח הסירים מושך אותי", מסביר את המשיכה למטבח דני מאיר מתל אביב, מי שכמעט כמעט עשה תואר בכלכלה באוניברסיטה ולקראת הסוף נצחה האהבה למטבח. אם כבר כלכלה או שתהיה כלכלה נכונה, חשב לעצמו הצעיר המעיד כי היה „ילד מפתח", שנאלץ להכין לעצמו את ארוחותיו.

יוהר נצר זנח את ההנדסה האורחית בה עסק (והוא בוגר מינהל עסקים) לטובת הסירים ומעדיף אוכל סיני ויפני „הכתאים מאוד לארץ".

מגבהי הרקיע ירד למטבח גם עלי רואל, קברניט ב"ארקיע", שמאחוריו 12 שנות וותק. עלי לומד בתכנית אר"ן (אקדמאים ברשת "דן"), המכשירה אנשים לתפקידי ניהול. לדבריו „אני אוהב לבשל ומבשל כבר שנים". עלי לא אופה, אבל כשמזמינים אורחים אשתו יכולה לנוח, כי „אני מכין וגם שוטף את הכלים, אני עקבי..." הוא מכין קרפ סחט ועוף ממולא ואני כבר חשה בצורך הכפייתי לרשום את המתכון.

תנובת הקורס

– למה בשול, למה קורס של שנה?

– „זה עוד אתגר", מסביר הטייס.

„אין כל סיבה שמקצוע הבשול יהיה גברי", אומרים לי ממרומי גבריותם ה'שפים' הגברים (הנשים מבשלות, אבל ה'שפים' הם גברים, שמתם לב?) ולהוכחה יש גם שתי נשים בקורס: ארנה פרידריך, בוגרת האקדמיה למוסיקה בתל אביב, מורה לחלילית בקונסרבטוריום, החליטה „לנגן" במטבח. היום שוקלת הצעירה להפוך את אהבת הבשול לקריירה. דבורה רחימי, נשואה ואם לשלושה, הגיעה למטבח "דן" מהמטבח הפרטי שלה. „אני רוצה לעבור כטבחית", היא אומרת בפשטות.

מה שבטוח הוא שתלמידי הקורס לעולם לא ייעלבו מהקריאה „נכרת למטבח". ברגע של אמת מגלה לי השף מיכה נוי: „אחרי יום עבודה אני נהנה מסלט ירקות וגבינה לבנה טובה שהאשה מכינה לי בבית..."

הבטים, רבותי, נשאר לחם ומים. ■

שבוע 51 **מועדון צרכנים** לקוראי **מעריב** **מושג חדש בעסקים**

מדריך מסווג לצרכנות נבונה. מופיע כל השנה במוסף "סגנון", בחסות חב' "גרין־קארד" 29.4.86

רהיטי "בן־טלי"

פרס לכל לא הגרלה על כל קניה בבתי העסק של מועדון צרכני "מעריב"

1. כרטיסי קולנוע על קניה מעל סך 25 ש"ח
2. עט BALLOGRAF על קניה מעל סך 50 ש"ח
3. ארוחה חינם על קניה מעל סך 150 ש"ח
4. מחרוזות פנינים תכשיטי topaz על קניה מעל סך 750 ש"ח
5. מצלמות POLAROID על קניה מעל סך 2000 ש"ח

תמורת המצאת חשבונית אחת המעידה על קניה, פעם אחת בכל יום בלבד (באותו בית עסק) תזכה ללא הגרלה בפרסים כמפורט. חברי המועדון מתבקשים להמציא את החשבונית (מקור בלבד) המעידות על הקניות בצרוף מודעת בית העסק מתוך סגנון, תוך שבוע ימים מיום הקניה: לחברת גרין קארד, דיזנגוף סנטר 510 ת"א. לאחר קבלת החשבונית/יות ויחד עם מודעת/ות בית העסק, תשלח חברת גרין קארד את הפרס לקונה. הפרסים ודרך חלוקתם ניתנים לשינוי לפי שיקול דעת המועדון בלבד.

מועדון הצרכנים מחזיר לך כסף!!!
בנוסף לפרס תקבל בחזרה 10% מכל קניה שביצעת בבתי העסק המתפרסמים במועדון בצורת תוי קניה.

פינת אוכל תוצרת כחול לבן מרהיטי "בן־טלי" תוגרל בין הקונים בחודש אפריל 86'.

patio
* דרוש את תלוש ההשתתפות
* ההגרלה תתקיים ב־15.5.86

הגרלת סנק ב־ פטיו
מן קוני חודש אפריל מעל 25 ש"ח
• כרטיס טיסה ללונדון
• סט אוכל וקפה 60 חלקים
• סט קפה 18 חלקים
• 4 סטים של כוסות + קנקן
■ ת"א - כיכר המדינה רח' באייר 68
■ ראשל"צ - ז'בוטינסקי 53
■ חולון - סוקולוב 49
■ כ"ס - ויצמן 84
■ אילת - מרכז מור
סוקולוב 32

הריהוט האנגלי האמיתי!!!
בסגנון המקורי של ERCOL
OLD COLONIAL
and WINDSOR
עשוי מעץ ELM גושני
בציפוי שעווה טבעית
יעוץ ע"י אדריכל פנים חינם
רהיטי ארקו
רוזנברג (נוסד 1907)
רח' בן־יהודה 43, ת"א טל. 03-222136

קני ב־"יופי לך־כדאי לך!
אנו הזולים בעיר!
שוק תמרוקים וחומרי ניקוי
אצלנו מבצעים בלתי פוסקים!
חולון. שד' קוגל 40 (ליד קולנוע רינה) טל. 882279

נגריה ליצור חדרי שינה, מטבחים ועוד...
בת־ים, הסוללים 9 (ע"י בית קריסטל)
טל. 5512961

ארקים 20%
228681 טל:

הונדה
שות
ומכירה של כל
דגמי סוזוקי וספה SI
סוכנות ראשית אביזרים
וחלפים מקוריים
ת. א. דרך פ"ת 65
טל 613879

אולפני קול
מוסיקה לכל ארוע
* הנחיה מקצועית * זמר
כל שמחה - חגיגה מוצלחת
מערכות הגברה ותאורה
לבמות * ארועים * תצוגות אופנה
נתניה 80 בעם
רח' רזיאל 7 נתניה 053-33313

עסקים עושים בלוטוס כל צהריים!
במחיר 12 ש"ח כולל מע"מ לארוחה מלאה
שירותי קייטרינג — גם מעל 300 מוזמנים!
לוטוס lotus
המסעדה הסינית של נאות אפקה!
תל־אביב
רח' קהילת ונציה 12
(בית מגור)
טל. 490644, 494203, 495024, 497302
לקחת הביתה ב־20% הנחה

תכשיטים! תכשיטים - תכשיטים
מבחר - לכל טעם ולכל כיס
שירות - מוניטין של 30 שנה
מחירים - תחרותיים ביותר
טופז שוב כמו פעם
ת"א־דיזנגוף 121 טל: 03-231232

לחץ

נשים מטיבות להתמודד

"בארץ הולכת ומתהווה שכבה חרשה של ילדים טעוני־טיפוח, הבאים מבתים מבוססים ואינטי־ליגנטים, בהם שני ההורים עובדים. מסתבר כי ילדים אלה נשלחים הביתה עקב בעיות התנהגותיות חריגות – אך בבריקה של פסיכולוג מתגלה לרוב כי יש להם בעיה פיזיולוגית פשוטה – בעית ראיה, שמיעה, או בעית שיניים, אשר ההורים לא שמו אליה לב".

מר גבי וייסמן, פסיכותרפיסט, לשעבר קצין בריאות נפש ראשי בצה"ל, הצביע על תופעות פיזיולוגיות, נפשיות וחברתיות של מצבי־לחץ במסגרת מיפגש, אשר פתח סידרת הרצאות של אגודת ידידי האוניבר־סיטה הפתוחה. אגודה זו קיימת מזה שנתיים. כן התיי־חס מר וייסמן לכך ש־20% מנפגעי מלחמת יום הכיפו־רים הגיבו במצבי הלם־קרב, שהיא הצורה הקיצונית ביותר של מצבי־דחק. ניפוץ "מיתוס הגיבור הישראלי שאינו מתמוטט" התקבל בחריפות רבה בחברה הישרא־לית. "החזקים מתמוטטים לבסוף בצורה החמורה ביו־תר", קבע מר וייסמן. דווקא הנשים, המרשות לעצמן לגלות רגשות, מתמודדות טוב יותר עם מצבי־לחץ ונחשבות בסופו של דבר לחזקות יותר.

מחקרים שנעשו בארה"ב מצאו כי למשברים הפוק־דים את האדם יש דרגת השפעה שונה על התמוטטות ולדוגמה – 100 נקודות למוות. גירושין – 73 נקודות, פרידה – 65 נקודות, כליאה – 65 נקודות, תאונה – 63 נקודות, נישואין – 50 נקודות, בעיות מין – 40 נקודות ואובדן עבודה – 40 נקודות. כאשר מצטברות 300 נקודות, יישבר כל אדם, אפילו החזק ביותר. עם זאת, לכל אדם יש "עקב־אכילס" שלו, ונקודת השבירה האי־שית שלו.

בעקרון, מצבי הלחץ עשויים להיות אף קונסטרוקט־יביים, אם מתמודדים אתם בצורה חיובית. ההתמודדות עם מצבי הלחץ מוגדרת כ"סם החיים", היא נותנת אפשרות להיות היוזמים להתחולת שינוי, שאם לא כך, נמצאים כל הזמן במצב רגרסיווי. ■

גיל הזהב. זה לא הולך ברגל.

רשיון לחופש
שם הרכב: קלנועית
ארץ יצור: ישראל
מהירות: מותאמת לתנועה על מדרכות
אזורי תנועה: ערים, מושבים, מפעלים ומבני ציבור
טווח נסיעה: 30 ק"מ בין טעינה לטעינה
צריכת דלק: מחבית לסופרמרקט: 0
מידות: 140 ס"מ אורך, 60 ס"מ רוחב.
תוצר: צח"מ אפיקים
הנעה: חשמלית אוטומטית
בלמים: כפולים + מעצור בטחון
שירות תיקונים: עד הבית בלי ויכוחים ותרוצים
צריכת חשמל בטעינה: זהה למנורת לילה 40W
רשיון נהיגה: אין צורך, תודה

חחלטתי בגילי להיות אשה משוחררת... עם הקלנועית הבטוחה והשקטה שלי. בלי שום בעיה, אני קמה בבוקר ועורכת סיבוב. פה סידורים, שם קניות, ביקור אצל הבת. עצמאית. כמו גדולה.

קלנועית - רכב חשמלי בטוח, שקט, חזק ואמין המאושר לנהיגה בלא רשיון מותאם לתנועה על מדרכות ושבילים, אולמות ומגרשים, מסדרונות ומעליות.

קלנועית-הרשיון שלך לחופש.

צ.ח.מ. אפיקים
לפרטים נוספים: צ.ח.מ. אפיקים טל. 54816, 54814, 54825, 067-54811
המשביר המרכזי: טל. 03-389410, 04-662161, 02-841446, 057-671021 וסניפי מ.ת.מ. בארץ.

נשים ב-½ מחיר + משקה
ב-קולוסאום
כל יום חמישי
גברים מעל 25 בלבד. הופעה נאה חובה!

מעיינה מדברים
TON SUR TON

סינית במבו
מציעה ארוחות ערב וצהריים בסך 15 ש"ח לאדם
■ מרק היום ■ בקר עם פלפל ירוק
■ אגרול ■ אורז מטוגן
■ עוף בשקדים ■ איטריות
■ קיסמים
ארוחות צהריים מהתפריט ולקוחת הבית 25% הנחה
הסינית מס' 1 בארץ
תל־אביב, הירקון 317, טל. 458785, 03־451282

סקאלה scala
★ בסקאלה חיית עסקים עשית ★
★ מבחר קרמים מוקרמים ועוגות ★
ת"א, מרמורק 10 טל. 246000, 227424

ניו־יורק
מסעדה כשרה למהדרין
אוכל ביתי
ניתן לקחת הביתה
ת"א, דיזנגוף 164
טל. 225666

בית הדייג
דגים — אוכל כפי יכולתך 7.40 ש"ח
אילת

כשאומרים מטבח מזרחי מתכוונים למסעדת אבו קעדאן (מפגש אכדיה)
מרינת היהודים 60 הרצליה טל. 062־558037

EL GAUCHO
אר גאוצ'ו
מסעדת גריל ארגנטינאית
* מנות גדולות של בשר עגל
* מחירים עממיים
ת"א, הירקון 90, טל. 03־220166
ת"א, שאול המלך 2, טל 03־250079
אילת, דרך הערבה, טל 059־71009
חיפה, טשרניחובסקי 25

אור
■ צמחים תלויים ויבשים
■ קרמיקה לנוי ■ צמחיה מלאכותית
ת"א, בן־יהודה 197 טל. 441562

אבידן ביטוחים
ללקוחותינו ברכת חג שמח
רח' מזא"ה 26 ת"א. טל: 290673

אולמי מילטון
★ תקליטן מנחה מעולה
★ הסרטת וידאו־ליזר דיזנגוף
★ שמלת כלה
★ טיפול יופי במלון 5 כוכבים
★ ליל כלולות במלון 5 כוכבים
★ חלה ל־7 ברכות
לחתן בר מצוה - אופני BMX
שד' העצמאות 62
בת ים טל. 867651

ג'י סיז'ואן בע"מ
המסעדה הסינית ברמת השרון
כוס יין מונסורט חינם!
20% הנחה למחזיקי גרין קארד
רמת השרון, הבנים 50 טל. 482491

תמר מתנות
* מבחר פרחי משי, צמחים אקסקלוסיביים
* מתנות נחושת, קרמיקה
* שירות מהיר והיכמאן
בת־ים. רח' הפלדה 10. טל. 5510928

חוגי משה
טוכנות לביטוח כללי
אמינות ושירות אישי
בכל סוגי הביטוח
טל. 299668, 201992
משרד: ת"א, בנין אל־על, בן־יהודה 32

סן אוף א ביץ | כוכב | שקיו | Gideon Oberson | bobos FASHION

טל סטור
מרכז האופנה
יחדש בטל סטור
פתוח גם בשבת
berger
GAZOZ
ביגוד יוקרתי
במחירים ללא תחרות
טל־סטור. א. התעשיה החדש ראשל"צ (ליד ...) 961442...
FINAL | TON SUR TON | Genesis B | Fiorini | berger | Jump

בן־טל בע"מ
רהיטים מעץ מלא

בקרוב סניף בן טל ברחובות

■ מערכות ישיבה
■ מערכות קיר
■ פינות אוכל
דגמים רשומים ובלעדיים
תוצרת כחול לבן

חנות המפעל: ראשל"צ
ההגנה 36 א. התעשיה החדש (ע"י גלי)
טל. 9614424

ירושלים "יובי"
א. התעשיה תלפיות

פתוח א'־ו' 09.00־20.00,
במוצ"ש עד 22.00

מבצע !!! קנה במחיר מזומן ושלם ב 4 תשלומים

מפעל רעפים
מבצע! מצלמות פולארויד חינם על קניה מעל 2,000 ש"ח
● טוגנאנה — תוצרת איטליה מכל הסוגים
● (אפשרות הרכבה על הגג)
● רעפים — תוצרת הארץ בכל הצבעים ● רעפי זכוכית
● (אפשרות הרכבה על הגג)
● חומרי בידוד לגגות (צמר סלעים קל־קל —רדידי אלומיניום)
● לבני זכוכית דקורטיביות לבתים ● רשת אקספנדיט 09 — מעולה
גברת יוסף, אזור התעשיה רחובות (ליד שרפון)
טל' 08-463332. מען: רח' רמב"ם 7 שעריים, רחובות.

הקו הנמיש של

רסטר
מגוון של כורסאות טלוויזיה ומערכות ישיבה
תצוגה ומכירות: נחלת בנימין 132 תל־אביב טל 827230
המפעל: רח' הסדנא 21 חולון, טל 803701

חנויות הצילום
סוס שחור
המובילות בירושלים
מבצע הנחות
למצלמות, עדשות, מקרנות, וכל צרכי הצילום לחובב למקצוען!
אביזרי צילום BRAUN נורות, KAISER לשקופיות SCHNEIDER
ירושלים, בן הלל 11 במדרחוב
טל. 02-225046
ירושלים, גילה, מרכז מסחרי חדש
טל. 02-764062

כורסאות טלוויזיה ושיווק
איכות של I.C.M הזהרו מחיקויים
... למצב שכיבה ...
... מותאמות לכל אחד.

... רהיטי א. לידן
... 03-826293-827757

מטבחי זיו
רמת־השרון
רח' סוקולוב 89
טל. 03־491689
ארכיטקטורה אברהם זיו

דובל'ה
רהיטים שילדים אוהבים. לאורך שנים.
... באר־שבע, טרומפלדור 69, טל. 057-77844, נתניה, שמואל הנציב 16, 053-22211, פ"ת, חובבי ציון 18, טל. 912614, ירושלים, יד החרוצים 14, תלפיות 02-721618, ראשל"צ, רוטשילד 87 טל. 994848, הרצליה, סוקולוב 75 052-82640, אור יהודה, העמל 8 טל. 717185
... ת"א זוזקה, בוגרשוב 40 ת"א, טל. 282630
... מורשים: כפר סבא, רחוב' תל־חי, ויצמן 141, טל. 052-444943 ... חדרה, הגליל 16/23, טל. 04-989820, חיפה, זוזקה, נורדאו 23, טל. 04-666851 ... התיכון 19 נוה שאנן, טל. 04-220357, רחובות, שטרנבורג, טלר 28, טל. 08-451223

מפעלי רהיטי קהירי K

"יצור יבוא ושיווק
רהיטי סלון ומזנונים
תוצרת הארץ וחוץ

מבצע! 5 תשלומים שקליים

תל־אביב, רח' הרצל 63 טל. 828847
חולון, רח' הבנאי 28 (ליד טמפו) טל. 805889

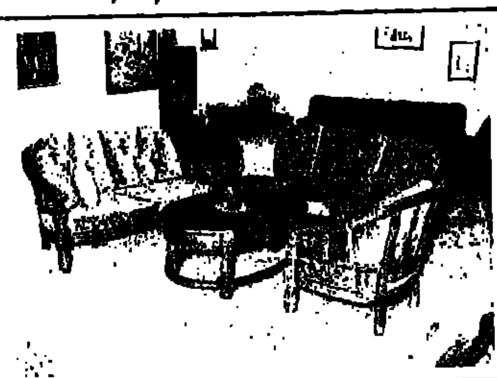

אמרלד
חוויה של ארוחה על גג "המשביר"
מסעדת אמרלד הכשרה מזמינה אתכם לחוות מטיבה מאכליה
בצהריים ארוחות עסקיות
מתקבלות הזמנות לארועים
פתוח בחג הפסח
אמרלד: על גג בנין החיה הישראלית
יפו העתיקה, רח' מסטר 4
טל. להזמנות — 829595, 829966
שעות הפתיחה: מ־12.00 עד חצות

קרביץ מרכז
ע"י התחנה המרכזית
• מכשירי כתיבה
• ציוד לבתי ספר ולתלמידים
• מחשבים
• שולחנות וציוד לשרטוט
• ריהוט משרדי ומתנות
"כל מי שנכנס יוצא עם פרס"
ת"א, פרץ 42 טל. 374526

א. ניאזוב
מקור הארונות והספריות
ארונות כפריים: ארון 4×4 דלתות 430 ש"ח • מע"מ • ארון 5×5 דלתות 540 ש"ח • מע"מ • ארון 6×6 דלתות 650 ש"ח • מע"מ
ארונות מלמין: ארון 3×3 דלתות 200 ש"ח • מע"מ • ארון 4×4 דלתות 250 ש"ח • מע"מ • ארון 5×5 דלתות 295 ש"ח • מע"מ • ארון 6×6 דלתות 370 ש"ח • מע"מ
ספריות: 80 ס"מ × 240 ס"מ 125 ש"ח • מע"מ • 120 ס"מ × 240 ס"מ 185 ש"ח • מע"מ • 160 ס"מ × 240 ס"מ 240 ש"ח • מע"מ • 200 ס"מ × 240 ס"מ 350 ש"ח • מע"מ
ת"א, הנגרים 9 טל. 826638
ארונות קיים במקור

אולמי הוד
האולמות המפוארים ביותר בנגב

ע. סופר ובניו בע"מ
המרכז לחומרי בנין
לרגל הפתיחה הנחות גדולות
עץ לבנין ונגרות, לבידים, רעפים, מרצפות, מלט, סיד, ברזל, כלי עבודה וצבע.
ב"ש, רח' העצמאות 19 טל. 057-75655

שיווקית הס"א
שיווק סיטונאי למוסדות ולוועדי עובדים
מוצרי חשמל ביתיים, כלי בית ומטבח, שמיכות פיק, מגבות וודינון, מוצרי אפוד, ריהוט גן ופיקניק, מצעים וכלי מיטה שמרית
צור־שלום, החרושת 30 טל. 04-700876

פפה מישל
אולמות שמחה
בהנהלת האחים לב
ב"ש, ההסתדרות 85
טל. 77298

בלירון קנית בשי זכית!!!
מכשירי כתיבה וציוד משרדי
תחפושות, קישוטים, טריקים ואביזרים מעשי קונדס.
באר שבע, הרצל 28 טל. 057-77078

א.ד.מ. מחשבים
מחשבים ביתיים ועסקיים
תוכנה • ציוד ואביזרים • ספרות מקצועית • שרותי מעבדה • השתלמויות
לחברי גרין קארד 5%-10% הנחה
סמילנסקי 10 (בית אלון) נתניה 053-44063

חדש! נתניה!

אורקו תכשיטים בע"מ
נתניה, סמילנסקי
טל. 053-40555

שבוע הורדה במשקל!
בימים 11-16.5.86
מזון עשיר, מגוון ומשביע
לירושלמים! אפשרות לאכול במקום ללא לינה!
ירושלים, מלון נוה שושנה, רח' בית הכרם 5 טל. 02-524294, 521740

בזאר אגריפס
ביגוד לכל המשפחה
מחירים מוזלים ביותר
מבצע לקראת החג.
ירושלים, אגריפס 77

ירושלים 02-221151

מכף רגל ועד ראש... אינדיאני

מבצע!
לחברי מועדון ראש אינדיאני
פרסים מדריקים
השתתפות בהגרלה
כרטיסי טיסה ללונדון!!

חדש! לרגל חג הפסח
לחברי מועדון ראש אינדיאני
חינם! חולצת ראש אינדיאני
על כל קניה מעל 50 ש"ח

■ ת"א: מונטיפיורי 7; דיזנגוף סנטר דיסקו אופנה; כיכר המדינה ויצמן 57; דיזנגוף 99 ■ ר"ג: ביאליק 60 ■ ר"ג: ■ קניון אילון ■ בת־ים: בלפור 102 ■ ראשל"צ: רוטשילד 27 ■ פ"ת: חיים עוזר 19 ■ חדרה: הרברט סמואל 64 ■ ב"ש: הרצל 61 ■ נתניה: הרצל 8 ■ כ"ס: ויצמן 106 ■ חיפה: הרצל 26 ■ חיפה: מגדלי הנביאים ■ קרית מוצקין: שד' השופטים 11 ■ טבריה: מדרחוב חבנים ■ אשקלון: הרצל 31 ■ רמת השרון: סוקולוב 80 ■ עפולה: שד' ארלוזורוב 60 ■ ירושלים: בן יהודה 21; מרכז מסחרי בית הכרם ■ חולון: סוקולוב 45 בנין צמרת ■ לוד: מרכז מסחרי 26 ■ אילת: מרכז שלום 129 ■ אשדוד: מרכז מסחרי א' 54 ■ נהריה: הגעתון 34 ■ הרצליה: לב הרצליה ■ רחובות: הרצל 203

מוסך ברק
שרות אודי ופולקסווגן
ב"ש, א. התעשיה הזעירה
טל. 30996, 057-79998

מוסך ברע"מ
שרות אודי פולקסווגן סובארו
ב"ש, מנחם החוצב 9
טל. 35909, 057-77195

מוסך ריטס
פולקסווגן ב"ש
שרות אודי פולקסווגן
ב"ש, דרך חברון
טל. 71744, 057-74474

מוסכי פולקסווגן ב"ש, כרטיס גרירה מ.מ.ס.י. 35 ש"ח
כרטיס אשראי לדלק עד חודש ימים 49 ש"ח

מבצע חגים!
במרכז החשמל והגברשות קנית, בפרס זכית!
מרכז החשמל בע"מ
1. חמרי חשמל לבניין
2. נברשות
3. מכשירי חשמל לבית
4. תאורה לגנים
5. סוכנות למזגנים — קדם בשיטה חסכונית ובאנרגיה.
6. הספקת חומרי חשמל ואוטומטים
באר־שבע, רח' בית אשל 32, טל. 057-71730
באר־שבע, רח' העצמאות 26, טל. 057-74426

מוסך הנאמן
מורשה לפולקסווגן ואודי
אזור תעשיה
טל. 72011, 057-36500

איציק כדורי
חלפים ושירותי רכב בע"מ
באר־שבע, דרך חברון 15, טל. 057-75635
דרך חברון ביתני רסקו 9/4, טל. 057-77553

איציק כדורי בע"מ
מוסך לכל סוגי הרכב
בהנהלת: אלי כדורי
באר־שבע, עמק שרה, רח' הנחושת 8
(מול מכון "אלף") טל' 057-73007

מרכז המוסיקה בע"מ
וידאו, STEREO, טלויזיות
ב"ש, רח' הדסה 66 (פסג') טל. 057-76003

דהיטי שירן
יצור ושיווק רהיטים
057-78180

הארזים ב"ש בע"מ
המחסן הגדול בנגב להספקת עץ וחומרי בנין. עץ לנגרות ובנין, עץ לגגות, מרצפות אלוני כל סוגי הרעפים, דלתות ומשקופים הארגז
קרית יהודית, ב"ש טל. 71282, 057-38951

ויצמן שמואל בע"מ
עבודות נגרות בניין וריהוט
■ ארונות מטבח מפורמייקה (כל הסוגים) וסגנון כפרי.
■ חדרי שינה, חדרי ילדים ומזנונים הכל מעץ סנדוויץ.
בארשבע, רח' מורדי הגיאטות 127, טל. 35002, 78268

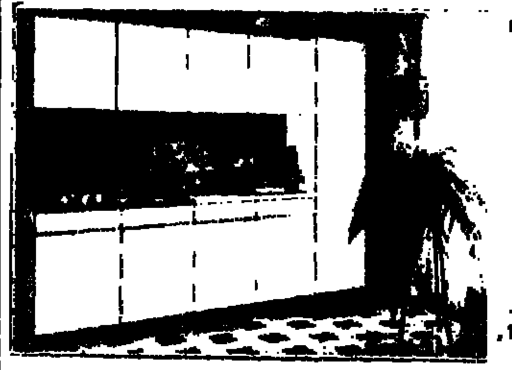

מבצע ענק לקראת החגים
תכשיטים שעונים מכל הסוגים
עדליונים של החברה הממשלתית
הרמן — שעונים ותכשיטים
תחנה מרכזית באר־שבע, טל. 057-32218

פוטו ספורט
פיתוח והדפסת תמונות תוך שעה
גודל 10/15
ב"ש, החלוץ 87
טל. 057-78478

א.מ.כ. שרותים בע"מ
שרות למזגני אויר • מכונות כביסה • מקררים ותנורים
ב"ש, טרומפלדור 63 טל. 34863, 067-78634
מעבדה: 067-39763

אחים גרינברג
סופרמרקט מרכזי למוצרי בשר
בשר, עופות, הודו, חלקי פנים, נקניקים, פסטרמות, דגים ומוצרי סנפרוסט.
מבצע הנחות לכבוד חג הפסח
א. מגוון רחב של מוצרים
ב. מחירים זולים
ג. שירות אדיב
באר שבע, העצמאות 4 טל. 73967, 057-73559

מרכז תריסי דרום בע"מ
חלונות ודלתות מאלומיניום
המפעל: החשמלאי 10, עמק שרה, באר־שבע טל. 057-32975

ב"ש גרניט

בלקן מיטות

בית כחול לבן

זהב 24k אצלך במיטה...

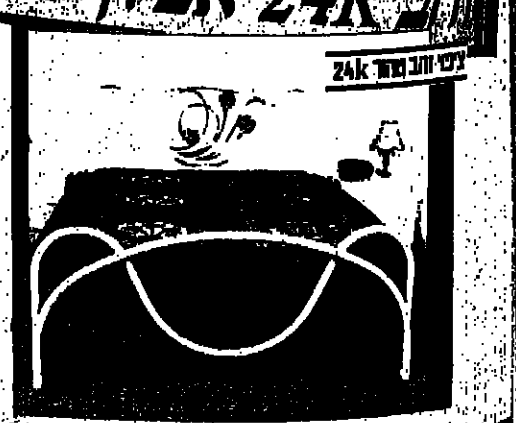

מלון פאלאס, הירקון 277 ת"א.

בחיפוש נואש אחר המשקפיים...

האם אתם מאמינים ב„גרמלינים"*? אני כן, משום שבכל מקום בו אני נמצאת, גם הם נמצאים ואחת היא מטרתם: לסחוב ממני חפצים ולהחביאם.

כך למשל, אני מוצאת סוף סוף כפתור שאבד ושחיפשתי אחריו נואשות, ואני מתכוננת לתפור אותו לחולצתי – והם מחביאים את החולצה. וברגע שאני מוצאת אותה – הולכים לאיבוד החוט והמחט. לאחר שעה של חיפושים צצים פתאום החוט והמחט באופן מסתורי דווקא בקופסת התפורה שלי. בשלב זה נעלם כמובן הכפתור. ואז אני מחליטה לוותר על התפורה. למה להתעצבן סתם? ממילא לא היה לי חשק לכך. אך להבעים צץ אז הכפתור ומופיע מתחת למכונת הכתיבה.

הגרמלינים מתמחים בהעלמת חפצים הנמצאים בדיוק מתחת לאפך ולהם מגיעה כל התהילה עבור יכולתי המפורסמת לאבד חפצים.

מי מאיתנו לא חיפש נואשות את משקפי הקריאה שלו אותם גילה בסופו של דבר מתנוססים מעל מצחו. את שלי מצאתי יום אחד במקרה. העטים שלי מוצאים את עצמם דרך קבע במטבח, במגירת הסכו"ם, למשל. אחד מהם מצא את דרכו לתוך קדירת המרק.

אני כבר לא שואלת כיצד הגיעו הדברים הללו לכל המקומות המוזרים. אני כבר יודעת, שזה לא רק פיזור הנפש שלי אלא גם הגרמלינים העוזרים על ידי.

הנעליים הן קורבנותיהם היומיומיים. לעולם אינני מוצאת יותר מאשר נעל אחת מאותו זוג ולוקח לי שעות לשדך שתי נעליים זו לזו. לאחרונה נילוו אלי הגרמלינים לכלבו־שלום, לשם יצאתי כדי להעיף מבט כרהיטים. בעברי על יד מחלקת הנעליים לא יכולתי להתאפק מלהסיר את נעלי ולמדוד כמה מן הזוגות. אחת מנעלי שלי אבדה ללא מצוא ונאלצתי לקנות זוג. וכעת – מה עלי לעשות בנעל האחת שנותרה? השלכתי אותה לפח האשפה שהיה בסביבה. זמן קצר לאחר מכן גיליתי את השניה מציצה מתחת לדוכן. האם עלי ללכת כעת ולהציל את הראשונה? לא ולא, החלטתי להעניש אותן, שימצאו האחת את השניה בעצמן.

לפני שנים מספר השארתי נעל מתוך זוג שקניתי אצל מארקס אנד ספנסר מתחת למיטה בבית המלון בלונדון. באורח פלא היא מצאה אותי לאחר מספר שבועות. מי שהשתכן בחדר אחרי היה במקרה בדרכו לישראל, הוא מצא את כתובתי ברישומי בית המלון והביא לי את הנעל ארוזה היטב עד לתל־אביב. המוצא הישר היה לא אחר מאשר – מוכר נעליים מחנות כלבו גדולה בהארטפורד, קונטיקט. ממני נעלי כורחות ואילו בו הן דבקות.

לא תמיד הייתי כה בת־מזל וכך מתגוללות להן נעליים שלי במקומות מוזרים. תוך כדי הנקיון לפסח מצאתי אחת, שאת זוגתה שלחתי זה עתה עם ערימת האשפה. תמיד יש לי סיבה טובה לקנות זוג חדש.

במהלך השנים, איבדתי כמויות של מפתחות, שעונים, כפפות, (כמאות, יחידים או זוגות). מטריות, כובעים, תיקים שלמים (אחד הכיל כביסה מלוכלכת, ואחד חצי ברווז ממולא). יש לי מספיק עגילים בודדים כדי להכין מהם מחרוזות מפה עד סין. יכולתי להמציא כעצמי את האופנה של עגיל אחד.

מזוודותי תועות ברחבי העולם. חלק הקיפו אותו לפני ששבו לרשותי, תמיד מלוות בסיפור מרתק. איבדתי את רכושי ברכבות, מטוסים, אוטובוסים, מכוניות של אנשים אחרים או דירות. פעם אחת עפה תוספת הפאה שלי דרך חלון פתוח של רכבת, וכך הלכה לה התסרוקת הבלונדינית שלי לעולמים. אני עדיין תוהה היכן השארתי את הריסים המלאכותיים ובגד הגוף הוורוד שלי.

בסיוטים שלי אני רואה את עצמי הולכת לאיבוד בין ההמונים במייסי'ס או מאבדת את בן זוגי בתוך של רפינלסון ביום שישי אחר הצהרים.

ואולם הנקמה האמיתית הם הניירות. ביזבזתי יותר זמן בחיפוש אחרי דף נייר אבוד מאשר על כל דבר אחר. כולל תעודת הלידה שלי, הדרכון, תעודת הזהות, כרטיסי אשראי, פנקסי כתובות, הודעות מהאוניברסיטה, ומירשמים רפואיים. בדיוק ברגע הקריטי נעלמים פנקס קופת חולים, ניירות הבנק, חשבונות ושוברי הנחה, פיסות נייר חשובות וכריכות של ספרים עליהם שירבטתי בחפזה מספרי טלפון, כתובות או הודעות או את רשימת הקניות במכולת. רגע לפני כן הם היו כאן, מתחת לאף, ואולם הגרמלינים הפכו אותם לבלתי נראים.

בביקורו האחרון בארה"ב כמעט החמיצה משפחתי את הסרט „שורת המקהלה" מפני ששמרתי על הכרטיסים במחבוא כל כך בטוח עד שלא יכולתי למצאם. רק החוצפה הישראלית שלנו הצליחה לשכנע את הסדרן לתת לנו להיכנס לקולנוע ולשבת במקומותינו בלא שהיתה לנו הוכחה כתובה לכך שהם אכן שלנו.

כאשר אתה מאבד שני דברים בבת אחת, סדר העדיפויות לך נעשה מאד ברור לגבי מהו החפץ הפחות נחוץ. חלק מחפצי האבודים, כמו הדרכון למשל, נמצאו, אחרי הרבה צער ואחרי שהוצאתי דרכון חדש.

לומר את האמת, לאבד דברים זה לא תמיד חוסר מזל! חברתי יפה אומרת שזה נותן לה תירוץ להחליפם, לקנות חדשים, מודרניים יותר.

אספתי עצות מכל רחבי העולם כיצד להפסיק לאבד: לשים דברים במקומם אפילו אם זו קערה על שולחן העבודה או אפילו אם עליך לקום לשם כך ממקומך. להתקין מנורה בתוך הארונות והמגירות ולקנות בגדים בצבעים עזים שקל להבחין בהם. לחבר משרוקית לגליונות נייר כמו למחזיק מפתחות, לקשור עפרונות, משקפיים ומאפרות לצואר וכו'.

ואולם לי יש רעיון טוב יותר. להפסיק להתאבל על הדברים האבודים. לחכות עד שיצוצו מעצמם כאשר מחפשים משהו אחר. להשתמש בתחליפים, או לצאת ולקנות חדש. להפסיק לדאוג, להפסיק לרחרח. החיים קצרים מכדי לאבד את שני הדברים החשובים ביותר שיש לנו: זמן ושלוות נפש.

אבל, בכל זאת, לאן נעלם עמוד 2 של כתבה זו?

* גרמלינים הם שדונים, סביבם נרקמו אגדות־עם שונות.

זה מצחיק – זה עובר...

בשנתאי נפתח בית־ספר לזוגות והעתה־נישאו. מגיעים לשם הורי העתיד, ללמוד על חדוות הלידה וגידול הילדים. צילום: „גאמא"

צער גידול

תלמה בר־און, ססן אולר

מין בגיל 16?

מה להשיב לבת השואלת אם החבר יכול להישאר לישון אצלה. הצעת דרך־פעולה, אולי תועיל.

אמא, האם החבר שלי יכול לישון אצלי?! אחת השאלות המביכות ביותר הורי מתבגרים היא השאלה של התנהגותם המינית של ילדיהם. השאלה המוטחת בפניהם – האם החבר של הבת או החברה של הבן יכולים להישאר לישון בחדרם – מציבה בפניהם דילמה קשה מאד.

סיפרה אם לנערה בת 16 המשתתפת באחת מקבוצות ההורים המועמדות להורי מתבגרים: „כשהחלה בתי הבכורה להתבגר, היה כל התהליך קשה מאין־כמוהו. בבית שלושה ילדים: בת 16, בן 15 ובת 10. בתי הבכורה, שהיתה ילדה שקטה ונבוכה, הפכה לנערה בקורתית, עם תחילת סימני ההתבגרות הפיזיים. וכל דבר שימש סיבה למריבות קולניות.

„אמא, אין לי מה ללבוש" – בעוד ארון מלא בגדים לפניה.

„אף אחד לא הולך בסמרטוטים כאלה" – תגובה כנון שלני לכל הצעותי.

„שום דבר את לא מבינה" – הפך להיות מטבע לשון שגור מאד בבית.

ניסיתי להיזכר בדברי מרק טוויין שאמר: „כשהייתי בן חמש־עשרה היה אבי טיפש מושלם – כשהגעתי לגיל עשרים וחמש גיליתי לתדהמתי כי התפתח פלאים בעשר השנים האחרונות". לפני כל מסיבה נהגה בתי למדוד את בגדיה. החדר שלה נראה באופן מתמיד כמקום שעבר זה עתה סופת הוריקן. בסופן של שעות המדידה חזרה לבגד הראשון, ויצאה מן הבית בפרצוף של תשעה באב.

גיליתי כי נערתי המתבגרת צמודה באופן מתמיד לטלפון. לעתים נראה לי כי גם בחלומות הלילה היא ממשיכה בשיחות טלפוניות. בתחילה היינו בעלי ואני מוכי תדהמה לנוכח השינויים. למדנו בהדרגה להכין – ולהגיב בשלווה, כמירת האפשר. למדנו לשוחח על המתרחש – עם כל ילדינו ולהגיע יחד – להסכמים.

במקום להגיב בצעקות ובהטפות מוסר על השיחות האין־סופיות בטלפון. הנחנו על השולחן את התקציב המשפחתי, הכנסות והוצאות וערכנו דיון בדרכי חסכון אפשרויות.

הצגנו בעיה עקרונית בדבר שלילת זכויותיהם של בני הבית האחרים – לקשר טלפוני. אולם השינוי הרשג, לצערי, באמצעות לקח מר שלמדה בתי ביום בו אושפזה אמי (סבתם האהובה מאד של ילדי) בבית התרלים. אני הגעתי אליה באיחור ניכר משום שלא ניתן היה להודיע לנו על המתרחש, בשל קו הטלפון התפוס.

הצלחתי לא להטיף מוסר, אבל בתי הרגישה והנבונה נוכחה בתוצאות הכואבות של קו טלפון תפוס והחלה לשמור על שעות של „דממת אלחוט" – כדבריה.

אולם הבעיה המביכה ביותר שהועמדה בפני היתה שאלתה האם חבר שלה יכול להשאר לישון בחדרה. תמיד רציתי, כאם, לזכות ולקחת חלק בחיי ילדים – להיות שותפת לרגשותיהם וחוויותיהם. לכן שקדתי על בניית יחסים טובים ופתוחים. בעת הועמדה בפני שאלה קשה: האם להסכים לחיי מין של בתי בגיל ששעשרה? האם לאסור ולהתעלם מה קורה בחייה הצעירים בתחום כה חשוב? האם להתעלם מכך שחוויותיה המיניות הראשונות יעברו בהסתר, במקומות לא רצויים?

החלטתי לנהוג לפי אותם עקרונות בהם אני מאמינה ונוקטת תמיד. לאחר שנרגעתי, הצעתי לה לברוק יחד – בצורה פתוחה – את משמעותם של חיי מין בגיל כה צעיר. מאחר ואינני מומחית בענין, פנינו שתינו לספרות מקצועית. לקחנו בספריה סידרה של ספרי־הדרכה מיניות למתבגרים. השגנו את המאמרים האחרונים העוסקים בנושא ופנינו יחד להדרכה מקצועית הניתנת חינם („דלת פתוחה" – לשכת יעוץ מיני לנוער).

לתדהמתי התברר לשתינו יחד כי ההמלצות הן גלוכות ביותר בכיוון של דחיית חי מין מלאים לשלב מאוחר יותר. בתי לא התעצלה וכתבה לסקסולוגית הנותנת הדרכה באחד העתונים וגם תשובתה היתה חד־משמעית: דחיה הנה דבר רצוי מאד.

הבעיה ירדה מהפרק. יחד, ביחסים של כבוד הדדי, הגענו למסקנה משותפת – כי חיי המין המלאים יחכו.

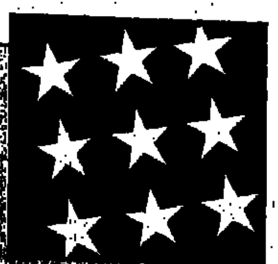

חבר מאותו כוכב

מלכה ל[illegible]

בת 30 בכסא־גלגלים

[illegible] מכתב שהגיע למערכת „חבר מאותו כוכב" מתארת את עצמה ריקי, מושכניקית, רווקה המחכה לגיל שלושים. כמו שכולם אומרים / חובבת טבע נוף וטיולים / ספורט, ציור, קריאה ושירה / וגם לומדת ברצינות אסטרולוגיה." היא מספרת על הגבר שהיתה רוצה להכיר על חשיבותו של קשר זוגי יפה בעיניה. אך הייחוד במכתבה המסור הוא במשפט הפתיחה: „עובדת וחיה בכסא־גלגלים / לא מונעת מלשאוף להיות כמו שאר האנשים / ולהגיע לחיים משותפים ומאושרים."

את שירה המלא של ריקי ואת קולה, יוכלו קוראי „סגנון" לשמוע בתכנית המחודשת של „חבר מאותו כוכב", שתשודר ביום [illegible] במאי. בשבוע הבא נביא [illegible] של כל הנושאים שיובאו בשידור [illegible] על שעת השידור ומספרי הטלפון שיעמדו לרשותכם.

בריג'

אדריאן שוורץ

משחק בטוח

די שלהלן, שאותה שיחקו משתתפי תחרות אורית בארה"ב, מוכיחה את רמתו הגבוהה של הברידג' האמריקני.

	צפון ♠85 ♥Q8765 ♦10976 ♣K6	
מערב ♠K104 ♥10943 ♦KQ ♣J853		**מזרח** ♠— — ♥AKJ ♦AJ8543 ♣10974
	דרום ♠AQJ97632 ♥2 ♦2 ♣AQ2	

מזרח – מערב פגיעים, מחלק מזרח

דרום	מערב	צפון	מזרח
– –	– –	– –	1 דיאמונד
4 ספייד	פאס	פאס	פאס

ההכרזה טבעית ובהתאם לחלוקה ולמצב הפגיעות. החוזה הסופי מצויין ורק החלוקה הגרועה בשליטים מאיימת על הצלחתו.

מערב יצא במלך דיאמונד והמשיך במלכה וזה חשבונו של הכרוז אם הוא יטרוף וישחק שליט (אלוף ומלכה), יקח מערב במלך ויעבור לשותפו בהארט, מזרח ישחק דיאמונד שלישי וזה יגביה את העשירית בשליטים של מערב. הכרוז הבין שצפויה לו סכנה והוא השליך הארט על הדיאמונד השני ולא טרף. עכשיו המעברים שובשו והחוזה בוצע. בניתוח המשחק הועלתה האפשרות, שמזרח יקח את המלכה באלוף כדי לאיים בדיאמונד שלישי. אך הכרוז הסביר שבמקרה כזה היה טורף ועובר לרומם במלך קלאב.

הכרוז ממשיך בעשירית דיאמונד במטרה להשליך את ההארט מידו. מזרח מכסה בנסיך והכרוז טורף באלוף ספייד. הוא משחק אלוף קלאב וטורף את מלכה קלאב ברומם. כעת, על התשיעית דיאמונד המוגבהת, משליך הכרוז סוף־סוף את ההארט הנמוך ובהמשך ימסור רק ספייד אחד. אין ספק שנגד שחקן ברמה כזו כל מאמצי ההגנה מיועדים לכשלון. ■

בולים

אליעזר בן

טיפוגרפיה בצרפת

טיפוגרפיה (מיוונית: הטבעה – כתוב), במובן הרחב – אמנות הדפוס, נוסדה לראשונה ע"י המדפיס הצרפתי דידו לפני 100 שנה, מופיעה על בול צרפתי המונפק החודש בערך של 5 פרנק, המציג את ציורו של ריימונד גיד. ■

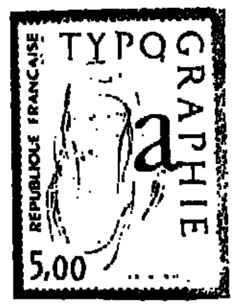

המלחמה בשגרון

דנמרק הנפיקה בול בערך של 0.50+2.80 כתרים, שהוקדשו למלאות 50 שנה לאגודה הדנית למלחמה בשגרון ומחלות פרקים אחרות. סמל האגודה מופיע על הבול, שחלק מהכנסותיו מועבר לאגודה. כן הונפק בול בערך של 2.80 כתרים, לציון 200 שנה לייסוד המשמר המלכותי הדני. רואים בו מחנה צבאי ומשמר שני בולים נוספים המונפקים עכשו בדנמרק, בערך של 2.80 ו־3.80 כתרים, מוקדשים לציון 400 שנה לייסוד האקדמיה בסורו ולשנת השלום הבינלאומית שעליה הכריז האו"ם. הבול מציג את סמל השלום.■

שחמט

שאול הון

דמיון יוצר

אחד השחקנים החריפים בצמרת השחמט בעולם הוא ליובוביץ', השחקן מס' 1 של יוגוסלביה. הוא מצטיין בדמיון יוצר ומחפש תמיד את התחבולה. מסתבר שאינו מסתפק רק בניתוחי "המעבדה הרוסית" ואף לא של "המעבדה היוגוסלבית", אלא מחפש גם דרכים משלו להפתיע בהן את יריביו.

בתחרות ויק־אן־זי הפתיע השנה את יריבו החריף מהולנד כבר במסע התשיעי בתחבולת הקרבה של צריחו המשחק, המובא בזה, ישמש חומר למחשבה לתיאורטיקנים ב"מעבדות" השונות:

ליובוביץ' — ון דר ויל

1. ר4ד פ־ו6, 2. ג4 ו6, 3. פ־ג3 ר־ז7, 4. ה4 ד6, 5. 41 ס־0, 6. פ־ז3 ג5, 7. ד:ג מה־א5 (לא ד:ג בגלל מה:מה עם ה5 וללבן יתרון רב בסיום), 8. ר־ד3. פו־ד7 (מקובל בשנים האחרונות במקום מה:ג5, שאז בא 9. מה־ה2 פ־ג6, 10. ר־ה3 מה־א5), 9. ג:ד6! (ראשית התחבולה, לבן מסתכן בהקרבת צריח המשחקת את המלכה השחורה) ה:פ+, 10. ב:ר מה:ג3+, 11. מה־ד2 מה:צ, 12. ר:ה7 צ:ה8, 13. ה5 (חסימת נסיגת המלכה, מאיים 0־0 עם ר־א3) פ־ג6, 14. 0־0 פ־ד4, 15. ר־ב2 (בניתוח לאחר המשחק הוברר שעדיף 15. פ־ז5! פ־ה6, 16. ר־ב2 מה:א2, 17. פ:ז7! מ:פ, 18. ו5! ולבן זוכה) פ:פ+, 16. ז:פ מה:א2, 17. ו5! פ־ג5 (לא פ:ה5? בגלל 18. ו6 עם מה־ח6), 18. ו6 ר־ד7 (עדיף מה־ב3 להחזרתה למשחק), 19. ר־ה4 (מאיים מה־ח6 ועל פ־ה6 יבוא 21. ר־ד5) מ־ח8, 20. ר־ד5 ר־ה6, 21. צ־א1 מה־ב3), 22. צ־א3 מה־ב6, 23. מ־ז2 צא־ג8 (למרות יתרונו בצריח נאלץ שחור כל הזמן להתגונן), 24. ר־ד4 (מאיים 25. מה־ח6 צ־ז8, 26. 41 ואח"כ ר:ה6 עם צ־ח3) ר:ד, 25. ג:ר מה־ב1, 26. צ־ג3 פ־ד3 (נסיון נואש להיחלץ. על ג5 בא 27. ר:פ ב:ר, 28. ד6 וזוכה), 27. מה:פ מה־א2+, 28. מ־ז1 מה־ד5, 29. ר:א7 מה־ה6 (לא מה:ה5? בגלל 30. צ:צ עם מה־ד8+ וכופה מט), 30. צ:צ מה:צ, 31. מ־ז2 ח6, 32. ר־ה3 מ־ח7, 33. מה־ב3 (ניצול חולשות השחור) מ־ז8, 34. ר:ח6 ושחור נכנע לאחר כמה מסעים.

ניחומים בפרס יופי

על המסדר התנחם ההולנדי בפרס יופי שקיבל בתחרות הגדולה בבריסל:

ון דר ויל — הודג'סון

1. ד4 פ־ו6, 2. ג4 ג5, 3. ד5 ב5 (גמביט וולגה), 4. פ־ז3 ו6, 5. ג:ב א6, 6. פ־ג3 א:ב, 7. ה4 ב4, 8. פ־ב5 פ:ה4? (מאפשר ללבן פיתוח מהיר), 9. מה־ה2 5ו (לא פ־ו6? בגלל פ־ד6X), 10. ד6 (מאיים פ־ג7+) הד (על מ־ו7 בא 11. פ־ה5+ מ־ז7, 12. 31 פ־ד6, 13. פ:פ הפ, 14. ר־ח6+! ואסור מ:ר בגלל 15. פ־ו7+, ואם 14. ־ מ־ו4 אז 15. ר־ז5+ וזוכה), 11. פ־ז5 ר־ב7, 12. 31 ח6, 13. ו4! (עדיף על פ־ח3) ח:פ, 14. ה:ו+ מ־ו7, 15. הז:ו6+ מ־ז7 (לא מ:ו6 בגלל 16. מה־ג2+ מ־ז7, 17. ב:ג3 עם התקפה חזקה), 16. ב3 צ־ח4 (מאיים צ־ה4), 17. ר־ב2+ מ־ז8, 18. פ:ד6! שחור נכנע, על ר:פ בא 19. מה־ג4+ צ:מה, 20. ר:צ+ מ־ז8, 21. ז7+ מ־ה7, 22. 0־0 וזוכה.

■■■■■

★ תל אביב: במועדון ביכורי העתים תיערך תחרות סוף שבוע לזכר צ'רניאק בימים 1–3 במאי. להירשם במקום, עד השעה 17.30.

ספרד ופורטוגל

היציאה: 12.5; 5.6; 26.6

הטיול הקלאסי של 15 יום במסלול הכולל גם את גיברלטר או טיול של 18 יום הכולל גם את ברצלונה □ ביצוע והדרכה: "נאות הככר".

● פרטים: "מועדון מטיילי מעריב", מערכת "מעריב", רח' קרליבך 2, תל־אביב □ טל. 03-439207.

מועדון מטיילי מעריב

הסל של מיכל

הצבעים מסורתיים, טוב לשומרי כשרות. הדגמים מרעננים.

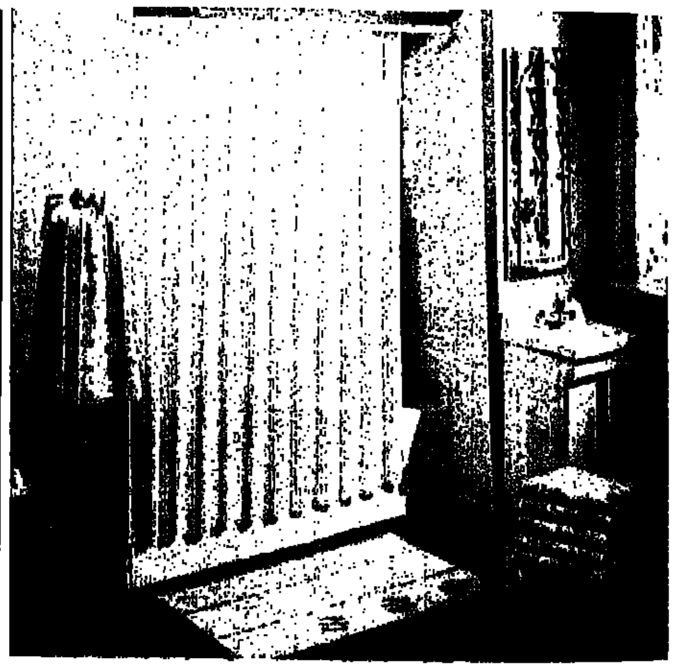

אפשר לשיר במקלחת. בליווי תזמורת צבעים.

אמבטיה בלבוש מלא

מגדי האמבטיה החדשים, משולחן העיצוב של שולה ודינון, מלבישים את חדר האמבטיה לא רק במגבות אלא גם טילון ושטיח תואמים. המוצרים החדשים הם חלק מקולקציה שעיצבה החברה עבור חברת "ספרינגס מייד" האמריקאית, המאמינה כי מגבות אינן סולן יחיד באמבטיה ויש להרחיב את התמורת...

מגבות ודובדבנים

לא יודעת איך זה אצל אחרים אבל במטבח שלי תמיד חסרות מגבות מטבח. זהו מוצר שתמיד צריך ממנו "עוד". כשראיתי את מגבות המטבח שעיצבה שולה ורדינון מבד פיקה, בדוגמאות דובדבנים וקומקומים – ידעתי כי אלה מגבות שאפשר לחשוב עליהן גם כמתנה שימושית. מגבות ורדינון, 70 X 40ס"מ, בגווני כחול ואדום במחיר 3.24 ש"ח היחידה, ברשתות השיווק. ■

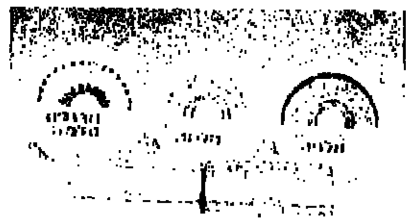

עם סימון קלוריות

כמו באמריקה

חברת "בלו בנד תלמה" מחדשת אריזות. מה כבר אפשר לעשות למרגרינה הקלאסית במיוחד בימי קיפאון מחירים אלה? החברה החליטה להענות לבקשת הקהל ולציין את הפירוט התזונתי – קלוריות, שומן, וכל השאר, כולל תאריך אחרון לשיווק.

בראוו, "תלמה", שיווק עם עין צרכנית, חשוב לצרכן וטוב גם לחברה.

עיסוי־כפפה לאוטו

כפפה של גוליבר

לא כל בעל רכב "מטרטל" את מכוניתו, ולא כולנו, בעלי המכוניות, גם רוחצים אותן בעצמנו. אבל למי שכן עושה זאת, יהיה קל יותר בעזרת כפפת ספוג גדולה שמחירה, 5 ש"ח, וזהה למחיר רחיצה מסחרית. בכפפה ניתן להשתמש מספר פעמים, והיא יעילה גם לעבודות בית שונות. היבואן – חברת "תבל", המכירה בחנויות לכלי בית ואביזרי רכב.

חיידקים על הכוונת

אם תמונת השיניים הזו מדאיגה אתכם – יש לכך סיבה טובה. אילו היו השיניים בריאות ונקיות היתה התמונה לבנה וצחה. אלא שהנוזל החדש של חברת "טריזה" צבע תוך דקות את המקומות ה"מחוידקים" שעל השיניים, ומראה לכם היכן בדיוק עליכם לשפשף שוב.

החברה השוויצרית פיתחה את החומר הנוזלי לשימוש יומי וביתי. מספר טיפות בחלל הפה יוחו אתכם מיד למקומות הזקוקים לניקוי, וזה ניתן להעשות על ידי מברשת שינים רגילה. מחיר הבקבוקון, עכשיו במבצע, 3.96 ש"ח בבתי המרקחת.

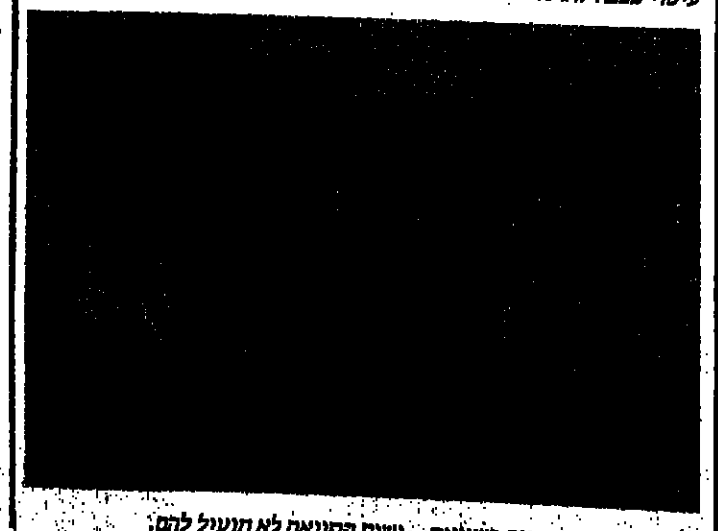

צובעים את החיידקים בשיניים – ושום השנאה לא תועיל להם.

נקניקיות כמו שם.

וכמו בשוויץ

נקניקיות "גולן" מבשר עגל, מיוצרות על ידי מפעל הבשר של ה"שקם". הן אמורות להזכיר, למי שמכיר, את הנקניקיות השוויצריות הלבנות, ארוכות, בהירות, עסיסיות. בשקם מאמינים שכדאי לנסות. וזה בטוח יותר זול מטיסה לציריך.

מיכל הולצמן

קרנבל המתנות הגדול
מתנות חינם. ללא הגרלה. ללא הגבלה!
מחזור מס' 3
משקפי צלילה חינם = 85 נק'
ארנק מיני חינם = 95 נק'
מכונית מרוץ חינם = 75 נק'
רדיו כדורגל חינם = 1520 נק'
קלמר לביה"ס חינם = 180 נק'
בול פגיעה חינם = 560 נק'
דודו חינם = 420 נק'
משקפי שמש ענק חינם = 180 נק'
במעלה הפירמידה חינם = 500 נק'
משקפת חינם = 70 נק'
עט חינם = 480 נק'
אקדח חיצים חינם = 95 נק'
כדורגל חינם = 420 נק'
מונופול חינם = 670 נק'
לוטו חינם = 280 נק'
ווקי טוקי חינם = 2100 נק'
אפטר שייב "בוגרט" חינם = 450 נק'
כדורסל חינם = 620 נק'
...וגם טסים לחו"ל
אינטרמצו זוגי ברומא
Alitalia
לכבוד
קרנבל המתנות הגדול
ת.ד. 11029
תל אביב 61110
אני מצרף בזאת אריזות בשווי ___ נק'
ומבקש את המתנה ___ חינם
שם ומשפחה
רחוב ___ מס' ___ עיר
מיקוד ___ טלפון
תה מלרוז
עץ הזית
עלית
מור של יצהר
פוקוס של יצהר
לידי לי
אג'קס
חופית של יצהר
משחק האורות
RAVENSBURGER
לוטוס/וניה
מידע נוסף